Література:
1. Тягушева, О. Г. Необхідність та перспективи безперервності освіти як принципу освітньої політики України [Електронний ресурс] / О. Г. Тягушева. – Режим доступу : http://www.archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Tpdu/2008_3/doc/3/30.pdf
2. Карпенко, М. М. Перспективи реалізації в Україні концепції освіти протягом життя: чинники і механізми [Електронний ресурс] / М. М. Карпенко. – Режим доступу : http://www.archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Sp/2011_4/045-051.pdf
3. Ключаров, Г. А. Дополнительное профессиональное образование: особенности, эффективность, перспективы [Текст] / Г. А. Ключаров // Социологические исследования. – 2010. – № 2. – С. 83-91.
4. Бугаков, И. А. Развитие как сущность непрерывного образованиия [Электронный ресурс] / И. А. Бугаков. – Режим доступа : http://www.litu.ru/bugakov16.doc

Чуприна О.О., к.е.н., доц.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
кафедра економічної теорії

ОБҐРУНТУВАННЯ ОПТИМАЛЬНИХ МЕЖ СОЦІАЛЬНОЇ НЕРІВНОСТІ

Існують два основні методологічні підходи до тлумачення природи соціального розшарування: функціональний та конфліктний.

Теорії функціоналізму базуються на положенні про природність, неминучість, справедливість та необхідність соціальної нерівності. Це пояснюється наявністю різноманітних соціальних ролей, які мають для суспільства різну значимість та для виконання яких необхідні різні здібності та витрати зусиль. Тому виконавці цих ролей заслуговують на різну за розміром винагороду. Представники цього напряму, Е. Дюркгейм, Т. Парсонс, К. Девіс, У. Мур та інші, наголошують на необхідності соціальної нерівності для забезпечення ефективного функціонування будь-якої суспільної системи [1, с. 77-79]. Недоліками функціонального підходу є відсутність пояснень: по-перше, диспропорцій між суспільним значенням окремих ролей та їх винагородою; по-друге, сутичок та боротьби інтересів між представниками різних суспільних груп, особливо зважаючи на те, що такі протистояння іноді набувають вибухового, деструктивного характеру, обумовлюючи зворотний рух суспільного розвитку.

Спроби дати відповіді на означені питання були здійснені в межах конфліктного підходу, найбільш впливовими представниками якого вважають К. Маркса та М. Вебера [1, с. 72-77].

К. Маркс вважає, що соціальна нерівність має об'єктивну природу: наявність чи відсутність у окремих економічних суб'єктів прав власності на засоби виробництва. Власники засобів виробництва отримують можливість присвоювати собі його результати – додану вартість. За К. Марксом, і у рабовласницькому, і у феодальному, і у капіталістичному суспільстві існують два антагоністичні класи: ті, які володіють засобами виробництва, і ті, які їх не мають та змушені працювати на представників панівного класу. Панівний клас власників засобів виробництва живе за рахунок експлуатації представників іншого класу, що обумовлює постійну класову боротьбу, внаслідок загострення якої відбувається соціальний вибух. Його результатом стає руйнування старого ладу і поява нового.

К. Маркс не обмежується аналізом конфліктів, що виникають між двома основними класами. Він зауважує, що можливі також протиріччя між представниками одного класу. Так, наприклад, в капіталістичному суспільстві можливі конфлікти інтересів: між власниками промислового, торгівельного та позичкового капіталів; між великими і дрібними власниками; між найманими робітниками за робочі місця, причому часто розмежування між ними визначається національними або релігійними ознаками [1, с. 73].

М. Вебер дивиться на природу соціальної нерівності більш широко. В основу соціальної стратифікації покладено не лише майнову нерівність, як це робив К. Маркс, а ще й зроблено акцент на існуванні нерівності у статусі (престижі) та владі. Також зауважується, що економічні відмінності не пояснюються лише власністю на засоби виробництва, а й професійними вміннями та досвідом. М. Вебер розглядає структуру суспільства як багатовимірну систему, в якій положення кожної соціальної групи визначається за трьома критеріями: багатством, престижем (соціальною репутацією) та владою (в першу чергу, політичною). Усі три складові пов'язані між собою, хоча цей зв'язок не можна назвати тісним. Так, не завжди політичні партії складаються з людей, що мають однакове економічне положення, або люди, що мають рівні статки, користуються однаковою повагою в суспільстві [2, с. 95, 99]. Таким чином, особлива заслуга М. Вебера полягає в обґрунтуванні багатовимірності та складності соціальної структури суспільства.

Слід зазначити, що функціональний та конфліктний підходи до визначення джерел соціальної нерівності, хоча і протилежні, але

не взаємовиключні. Вони з різних боків пояснюють природу розшарування сучасних суспільств, розкриваючи різні погляди не лише на соціальну нерівність, а й на ступінь справедливості цього явища. Представники функціонального підходу вважають соціальну нерівність справедливою і корисною, бо вона є мотивом до високопродуктивної діяльності. Їх опоненти – прихильники конфліктного підходу – навпаки, наголошують на його несправедливості, яке заважає повною мірою реалізувати людський потенціал.

Причиною такого незбігу, серед інших, є різне розуміння сутності соціальної справедливості. Можна виділити два значення цієї категорії:

1) рівність результатів – права індивідів на отримання благ для задоволення власних потреб мають бути рівними, незалежно від їх зусиль і здібностей (використовується в конфліктному підході);
2) рівність можливостей – кожен має однакові шанси добитися в житті певних результатів завдяки своїм здібностям та зусиллям (властивий функціональному підходу).

На нашу думку, прагнення досягти соціальної рівності в першому розумінні є шкідливим. Воно гальмує соціально-економічний розвиток країни, адже індивіди втрачають стимули до ефективної діяльності. До того ж такий підхід суперечить принципам економічної справедливості.

Соціальна рівність в другому розумінні передбачає відсутність будь-яких перешкод для розвитку та реалізації своїх можливостей. Подібний підхід, навпаки, сприяє якнайповнішій реалізації трудового, наукового, культурного та інших потенціалів країни. Розбудова постіндустріального суспільства вимагатиме поширення соціальної рівності в цьому розумінні. Тим не менш, слід розуміти, що й цей підхід важко визнати цілком справедливим, бо відкритими залишається низка питань. Зокрема про те, хто і як визначає внесок кожного індивіда в розвиток суспільства; чому одні види діяльності визнаються для суспільства більш важливими і оплачуються краще, ніж інші. Або чому ігноруються зусилля інших індивідів задля досягнення успіху певною особою. Так, скажімо, високий рівень освіти, є результатом не тільки власних старань людини, а й зусиль усього суспільства. Отже, «кращі» мають більший «борг» перед співгромадянами. Тобто оплата їх праці має бути зменшена на «відсотки» за цим «боргом», при цьому правильно визначити їх розмір також дуже складно.

Таким чином, соціальна нерівність вічна хоча б тому, що природні здібності окремих індивідів завжди будуть відрізнятися.

Повна соціальна рівність недосяжна, але подальше вдосконалення продуктивних сил, що зумовлює перехід від індустріальної до постіндустріальної економічної системи, робить тенденцію до її зростання невідворотною. Така закономірність обумовлює підвищення ролі власних здібностей та зусиль індивідів у визначенні їх місця у соціальній ієрархії.

Література:

1. Коваліско, Н. В. Основи соціальної стратифікації [Текст] : навч. посіб. / Н. В. Коваліско – Львів : «Магнолія 2006», 2007. – 328 с.
2. Добреньков, В. И. Социология: Социальная структура и стратификация [Текст] / В. И. Добреньков. – М. : ИНФРА-М, 2000. – 536 с.

Губін К. Г., к.е.н.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
кафедра економічної теорії

РОЗВИТОК ВІЛЬНОГО АСОЦІЮВАННЯ В УКРАЇНІ ЯК ПЕРЕДУМОВА ПОШИРЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА

Відносини та система соціального партнерства є важливими елементами соціальної ринкової економіки, розбудова якої є кінцевою метою ринкової трансформації нашої країни. Інститут соціального партнерства розвивався в країнах Заходу на двох засадах. Для Західної Європи більшу роль мала система трипартизму та біпартизму, для США – вільне асоціювання, проте обидві засади соціального партнерства відіграли суттєву роль у розвинених країнах.

Поширення соціального партнерства в Україні має враховувати досвід формування цього інституту і тому має базуватися як на розвитку трипартизму (та біпартизму), так і на розвитку вільного асоціювання.

Поштовхом для розвитку вільного асоціювання на території сучасних США стала втрата переселенцями не лише «могил предків», але й значної частини інституційної структури суспільства, що була полишена в Європі. В нових жорстких умовах було необхідно швидко приймати рішення, чекати на наказ з метрополії не було часу.

Дана ситуація дещо нагадує крах радянської інституційної структури, інституційний вакуум перших років незалежності та неефективність сподівань на рішення «зверху». Проте розвиток вільного асоціювання має в США багаторічну історію, а в українців

було менше часу. До того ж за радянських років було винищено чи придушено як найактивнішу частину суспільства, так і традиції відповідальності за власну долю.

Якщо американці, побачивши нову проблему, потребу чи мету, добровільно створюють громадські комітети чи інші неформальні організації для вирішення питань, що виникли, то українці переважно живуть за принципом «моя хата з краю». Люди не бажають об'єднуватися заради вирішення своїх проблем, не бажають докладати якихось зусиль, натомість жаліються на складність життя і бездіяльність влади.

Безумовно, розвиток вільного асоціювання – процес багаторічний, проте треба з чогось починати. На даний момент можна виділити два основні шляхи формування традицій вільного асоціювання в Україні:

1) кризовий;

2) покроковий.

Перший шлях пов'язаний з виникненням якоїсь кризової ситуації, яка примушує людей об'єднуватися та підійматися на боротьбу. Це відбувається, лише коли під загрозою опиняються корінні інтереси особистості, коли необхідно вирішувати вкрай важливі питання, нерідко пов'язані із задоволенням базових потреб людей.

В контексті цього шляху розвитку вільного асоціювання велику роль відіграла «помаранчева революція», що привчила широкі маси українців до активного відстоювання своїх інтересів. Проте результати цієї «революції» виявилися незадовільними, що викликало у багатьох розчарування у даному способі боротьби.

Покроковий напрям розвитку вільного асоціювання пов'язаний із поступовим привчанням людей до об'єднання. Спочатку українці кооперуються для вирішення найпростіших питань, наприклад, прибирання чи ремонту під'їздів, встановлення та обслуговування систем автономного опалення, ремонту прибудинкових доріг тощо. Набувши досвіду успішного співробітництва, вони можуть ставити перед собою більш складні завдання.

Поширення традицій вільного асоціювання тісно пов'язане із розвитком в України громадянського суспільства: ці процеси підсилюють один одного.

Державні органи мають сприяти розвитку вільного асоціювання, формуючи відповідну нормативно-правову базу та надаючи організаційну допомогу ініціативам громадян у даній площині.

Бороденко М. М.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
факультет підготовки юристів для МЗС України,
2 курс, 3 група

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ ФАКТОРИ, ЩО ПЕРЕШКОДЖАЮТЬ СТАНОВЛЕННЮ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ

Чинна Конституція характеризує Україну як соціальну державу. І, як будь-яка комплексна система, соціальна держава зазнає впливу численної сукупності факторів (рушійних сил розвитку процесів і явищ), що значною мірою визначають ефективність її розвитку та функціонування.

Розглянемо найбільш істотні деструктивні фактори впливу на становлення соціальної держави в Україні, джерело походження яких знаходиться всередині держави.

1. Найважливіше значення для досягнення цієї мети мають економічні фактори. На жаль, більшість із них є абсолютно несприятливими, як, наприклад: структурні диспропорції, спотворений характер відносин власності, низька інноваційна активність, однобічна експортна орієнтація економіки тощо.

2. Чільне місце також посідають політичні фактори, що пов'язані, перш за все, із вкрай надмірним впливом великих фірм на державу, відсутністю бажання у влади проводити непопулярні заходи з віддаленою перспективою, нездатністю ефективного розподілу ресурсів та управління ними у сфері створення суспільних благ і т. п.

3. Правові фактори впливу здебільшого випливають з проблем в політичній сфері і полягають у відсутності чіткої, повної і результативної системи законодавства, наявності в ній численних прогалин, декларативним характером багатьох норм, тобто недостатністю забезпечення їх виконання державою, неефективною діяльністю законодавчих та правоохоронних органів тощо.

4. Соціально-психологічні фактори: низький рівень життя значної частки населення України, незадовільний рівень правосвідомості, поширення правового нігілізму, конформізму, значна розшарованість інтересів різних соціальних груп і т.д.

5. Демографічні фактори: депопуляція, погіршення здоров'я, поширення алкоголізму і наркоманії та невідтворення населення.

До найбільш істотних чинників зовнішнього впливу, що перешкоджають становленню соціальної держави, належать:

1. Економічні: відплив капіталів з України, неефективне спрямування іноземних інвестицій, економічно провальне використання запозичених кредитних ресурсів, збільшення від'ємного сальдо зовнішньої торгівлі, стійка залежність від імпортних енергоносіїв та широкої групи імпортних товарів та послуг тощо.

2. Політичні: слабка позиція України у вирішенні питань міжнародного значення, поглиблення дефіциту безпеки, нерезультативне проведення інтеграційної та торгової зовнішньої політики і т.д.

3. Правові: численні порушення підписаних міжнародних угод, неефективність сформованої системи захисту прав громадян України за кордоном, повільність реагування у сфері міжнародно-правових відносин тощо.

4. Демографічні: еміграція провідних кадрів та великої кількості населення, поширена трудова міграція громадян до інших країн і т.д.

На нашу думку, подолати дію означених деструктивних факторів, а також зменшити їх негативний вплив на процес соціалізації економічної системи, можливо тільки за рахунок проведення глибоких системних реформ, комплексних змін усередині держави.

Науковий керівник: Овсієнко О. В., к.е.н., доцент кафедри економічної теорії

Ковтун А.С.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
господарсько-правовий факультет,
1 курс, 8 група

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

У загальному вигляді державу можна визначити як сукупність установ і організацій, що здійснюють управління соціальними процесами на основі визначених цінностей і обраних засобів їх досягнення. Без державного регулювання неможливо забезпечити стабільність й економічне зростання добробуту населення, гарантувати здійснення соціально-економічних прав

людини, розв'язати проблеми зайнятості, досягти національної економічної безпеки.

Соціальна політика, яку проводить Україна, викликає підвищений інтерес у суспільства, перебуваючи в епіцентрі парламентських дискусій. Це є цілком виправданим. Труднощі формування і реалізації соціальної політики, її недоліки приховують реальну небезпеку для стабільності соціальних відносин, загрозу граничної майнової поляризації громадян, поширення бідності.

Державна соціальна політика спрямована на: задоволення потреб населення шляхом підвищення ролі трудового доходу; гарантоване забезпечення прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати; створення фондів соціальної допомоги та державних страхових фондів на непередбачувані обставини; захист населення від зростання цін; впровадження механізмів субвенцій; індексацію заробітної плати, тобто на заходи, що входять у сферу державного регулювання через використання механізмів забезпечення соціального захисту. Мета соціальної політики — створити адекватні умови для оптимального, самовідновлюваного процесу соціодинаміки соціальної сфери життєдіяльності суспільства, для найповнішої самореалізації особистістю власного соціального потенціалу, сутнісних сил.

Державне регулювання соціального розвитку України визначає її Конституція та закони, нормативно-правові акти Президента і Кабінету Міністрів, нормативні акти місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування. Найвищою соціальною цінністю в України є людина, яка має право користуватись об'єктами права державної і комунальної власності українського народу. Держава забезпечує захист прав і свобод людини і рівність усіх суб'єктів господарювання перед законом.

Державне регулювання соціального розвитку України ускладнюється, по-перше, глибокою економічною кризою, політичною невизначеністю, обмеженістю бюджетних ресурсів при фінансуванні різноманітних програм соціально-економічного розвитку, що негативно позначається на розробці та реалізації стратегічних пріоритетів соціального розвитку України. Це зумовлює необхідність розробки ефективних механізмів державного регулювання соціальної сфери. Крім того, в державі існують різноманітні соціальні суперечності. Відсутнє саме розуміння необхідності оптимізації механізмів державного регулювання соціального розвитку, механізмів упорядкування різних аспектів діяльності органів державного управління соціальною сферою, регулювання соціальних відносин і процесів; по-друге, суттєвими відмінностями в рівнях соціального розвитку

міських і сільських територій, «відмиранням» окремих населених пунктів. На даному етапі дедалі більше приділяють увагу розвитку соціальної інфраструктури села. Саме на це націлює Державна цільова програма розвитку українського села на період до 2015 року (постанова Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2007 р. № 1158). При цьому розвиток українського села має здійснюватися з урахуванням вимог ратифікованої у 2006 р. Україною Європейської соціальної хартії, рекомендацій Міжнародної організації праці та інших міжнародних актів, зокрема, щодо функціонування ринку праці в сільській місцевості.

Науковий керівник: Шевченко Л.С., д.е.н., професор, зав. кафедри економічної теорії

Мандзюк М. М.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
Інститут підготовки кадрів
для органів прокуратури України,
1 курс, 9 група

ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ НАПРЯМИ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

Однією з найважливіших складових ефективного функціонування держави є її соціальна політика. Для України у цьому сенсі актуальним питанням сьогодення є розвиток соціальної політики в умовах перехідної економіки.

Соціальна політика – це комплекс заходів державного та недержавного характеру, втілених в соціальні програми, які спрямовані на задоволення потреб та інтересів людей і суспільства.

Соціальна політика будь-якої держави направлена на вирішення соціальних проблем. Основними напрямами соціальної політики є:

- подолання демографічної кризи;
- створення ефективної системи соціальної допомоги бідним і малозабезпеченим громадянам, тому що створення ринкової економіки супроводжується стрімким розшаруванням суспільства за матеріальним та соціальним статусами;
- боротьба з безробіттям з метою недопущення зростання соціальної напруги з приводу майнової нерівності, передбачення й фінансування негативних проявів ринку для громадян;

- введення справедливих пенсій, які залежать від стажу роботи, заробітку та кваліфікації працівника.

Але пріоритетом соціальної політики має стати формування так званого «середнього класу», оскільки саме середній клас забезпечує ефективне функціонування ринкового господарства та соціальну орієнтацію економічного ринку, виконуючи при цьому важливі соціально-економічні функції.

Також, особливого значення набуває проблема формування соціального бюджету. Наявні зобов'язання держави в соціальній сфері, установлені законодавчо, значно перевищують реальні фінансові можливості бюджету. Відповідно для нашої держави важливим пріоритетом є збалансування соціальної політики шляхом узгодження соціальних гарантій із реальними економічними можливостями. Це з одного боку дозволить забезпечити виконання соціальних зобов'язань держави, а з іншого не гальмуватиме економічний розвиток.

Таким чином, Україна знаходиться на шляху розбудови соціально спрямованої ринкової економіки з орієнтацією на європейські стандарти, не зважаючи на труднощі, які стоять перед нею. Вона прагне подолати соціальну напругу, досягнути рівноваги, стабільності, цілісності, консолідації, злагоди й динамізму суспільства.

Науковий керівник: Вовк І. А., к.е.н., доцент кафедри економічної теорії

Смерчинська Н. С.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
господарсько-правовий факультет,
2 курс, 8 група

БЛАГОДІЙНІСТЬ - ОДИН ІЗ ШЛЯХІВ ПІДВИЩЕННЯ ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ ФІРМИ

Ділова репутація – один із важливих стратегічних ресурсів суб'єктів господарювання. Це своєрідний кредит довіри, джерело позитивного ставлення споживачів продукції (послуги) до її виробника. Однак вимоги сучасного споживача не обмежуються лише якістю, функціональною надійністю або ціною товару (послуги). Вони стосуються також суспільного визнання, соціального обличчя фірми (організації), підтверджених реальними справами перед громадськістю. Тому провідні фірми (організації) аналізують ці фактори і вкладають значні кошти в їх створення і

підтримку. В ринкових умовах репутація та інші нематеріальні активи складають значну частину комерційної вартості фірми (організації).

Ділова репутація фірми залежить від безлічі факторів, які у найбільш узагальненому вигляді класифікують на дві групи: внутрішні і зовнішні. Серед зовнішніх факторів, поряд зі спонсорською, громадською діяльністю чільне місце займає благодійність. Вона свідчить про бажання фірми брати участь у розв'язанні соціальних проблем найбільш вразливих верств суспільства, фінансово неблагополучних установ і територій. Будучи свідченням стабільності розвитку фірми, її успішності, благодійність, безумовно, створює передумови позитивного сприйняття даної фірми.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» благодійна діяльність – це добровільна особиста та/або майнова допомога для досягнення визначених цим Законом цілей, що не передбачає отримання благодійником прибутку, а також сплати будь-якої винагороди або компенсації благодійнику від імені або за дорученням бенефіціара (набувача благодійної допомоги).

Яскравим прикладом організації, яка своєю благодійною діяльністю стала на нову сходинку визнання і підвищила свою ділову репутацію, є американська корпорація «МакДональдз». Це провідна мережа закладів швидкого харчування, що займає друге місце за кількістю ресторанів у всьому світі. Під торговою маркою «МакДональдз» на середину червня 2010 р. працювало 32060 ресторанів у 118 країнах світу. Пріоритетним напрямом діяльності компанії «МакДональдз» є благодійна діяльність. З 2002 р. ця компанія започаткувала проект «День Щастя у МакДональдз», який проводиться у понад 100 країнах світу з метою розвивати культуру індивідуальної благодійності та допомагати у сфері охорони дитячого здоров'я. За всю історію проведення акції корпорації «МакДональдз» вдалося зібрати понад 170 млн дол. США, які були направлені на допомогу дітям у багатьох країнах світу.

Вплив благодійних програм корпорації на економічну ефективність маркетингу і продажів виміряти досить просто. Індикаторами служать дані про продажі; впізнавання продукції і бренду; інтерес до продукції; кількість і мотивація покупців, які здійснили першу покупку; характеристики покупців і їх сегментація; ефективність інформаційних компаній та зв'язки із громадськістю; намір купувати продукцію і т.д. Благодійність у формі меценатства є важливим чинником підтримки культури, мистецтва, науки і освіти, розвитку його творчого, духовного, інтелектуального

потенціалу, що також підносить фірму на новий щабель визнання, зміцнюючи і підвищуючи її ділову репутацію.

Отже, ділова репутація допомагає компаніям успішно підтримувати свій статус на ринку, а тому виникає потреба у створенні та розвитку відповідного методологічного інструментарію для управління діловою репутацією як стратегічно важливим для компанії активом. Одним із таких інструментів і є благодійна діяльність.

Науковий керівник: Шевченко Л.С., д.е.н., професор, зав. кафедри економічної

Калашник М. В.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
господарсько-правовий факультет,
2 курс, 9 група

ЧАК ФІНІ – НАЙЩЕДРІШИЙ ФІЛАНТРОП СУЧАСНОСТІ

Без грошей зараз нікуди, вони потрібні всім, але існують люди з особливим ставленням до грошей – філантропи. У використанні своїх фінансів вони ставлять пріоритет загальний над пріоритетом приватним, особистим. Одним із найвідоміших філантропів є мільярдер Чак Фіні, який створив торгову мережу Duty Free Shoppers – мережу магазинів, розташованих, зокрема, в місцях перетину державного кордону (у тому числі в портах, аеропортах, вокзалах). Особливістю цих магазинів є те, що товари, які продаються в них: спиртні напої, тютюнові вироби, парфумерія і т.д., не обкладаються акцизами та / або митом, ПДВ, що веде до істотного зниження роздрібних цін.

Чак Фіні, випускник Корнельської школи по підготовці персоналу для готелів, заснував торгову мережу Duty Free Shoppers у 1960 р. Досить швидко вона виросла до найбільшої роздрібної мережі в світі. За підрахунками Forbes, 1 кв. м у магазині мережі на Гавайях приносив понад $ 200 000 на рік. Це еквівалентно більш ніж $ 400 000 сьогодні, що більш ніж у сім разів перевищує середній прибуток Apple з 1 кв. м торгової площі. Але в 1996 р. Фіні продав свої 38,75 % акцій DFS корпорації Louis Vuitton Moet Henness, відомому виробникові предметів розкоші, отримавши за них, за різними оцінками, близько $ 1,6 млрд.

Пізніше з'ясувалося, що продавав папери зовсім не він, а зареєстрований на Бермудах благодійний фонд The Atlantic Philanthropies. Цей фонд Фіні створив ще в 1982 р., а в 1984 р.

передав до нього акції всіх своїх підприємств. Хоча в 1988 р. журнал Forbes й назвав Чарльза Фіні 23-ю найбагатшою людиною в світі, але насправді все його багатство належало The Atlantic Philanthropies.

Фонд займається «високомаржинальною» благодійністю, тобто такою, яка спрямована на вилучення максимальної користі від кожного вкладеного долара, а фінансування перебуває під суворим контролем. Благодійні організації, що претендують на гроші Фіні, повинні відповідати жорстким вимогам: потрібно надати детальний бізнес-план із зазначенням термінів виконання проекту і гарантувати повну прозорість. Якщо проект вибивається з графіка, Фіні урізає фінансування. Обіцяючи значні пожертвування, він примушує державу та інших жертводавців не відставати від нього. Філантропія Фіні простягається від будівництва госпіталів у США до курсів з безпеки на дорогах для в'єтнамських дітей. Фонд не приймає сторонніх пропозицій, а виходить зі своїми проектами. Останніми вливаннями є $ 350 млн, які допомогли Корнельського університету спільно з Політехнічним інститутом Хайфи виграти тендер на будівництво науково-технічного парку на острові Рузвельта. Весь проект «Кремнієвої долини» оцінюється в $ 2млрд., але єдине про що жаліє 81-річний мільярдер, так це про те, що він навряд чи доживе до завершення проекту. Саме в цьому полягає урок Чака Фіні для нового покоління філантропів: ваші гроші повинні йти на добрі цілі, коли ви ще повні сил, маєте зв’язки та вплив. Саме тому його філософія називається «Giving While Living» (віддавай, поки живеш).

На даний момент володар капіталу в $ 7,5 млрд. витратив на благодійність $ 6,2 млрд. власних грошей, а його власне фінансове становище оцінюється в $ 1,3 млрд. Цю суму він планує витратити до 2016 р., а в 2020 р. діяльність його фонду буде завершена. Суму в $ 2 млн підприємець залишить для себе і своєї сім'ї. Білл Гейтс назвав Фіні духовним лідером проекту Giving Pledge, тож будемо сподіваюся, що його уроки засвоять і українські мільярдери.

Науковий керівник: Шевченко Л.С., д.е.н., професор, зав. кафедри економічної теорії

Алі Н. А.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
господарсько-правовий факультет,
2 курс, 8 група

РІВЕНЬ РОЗВИТКУ ПРИВАТНОЇ БЛАГОДІЙНОСТІ В УКРАЇНІ

Благодійність чи доброчинність – це безкорисливе надання допомоги потребуючим такої допомоги, які не є пов'язаними з благодійником. Але на сьогоднішній день в Україні її рівень розвитку є дуже низьким. Найбільший британський незалежний благодійний фонд «Charities Aid Foundation» уперше оприлюднив рейтинг країн за рівнем розвитку приватної благодійності. Лідерами стали Австралія та Нова Зеландія. А ось Україна знаходиться в самому кінці. Після нас — тільки Бурунді та Мадагаскар. Згідно з цим рейтингом, тільки 8 % населення України роблять пожертвування до благодійних фондів, а 28 % вважають за краще допомагати нужденним безпосередньо. Населення не довіряє благодійним фондам, бо вважає, що вони займаються відмиванням грошей.

Законодавство дозволяє відносити до валових витрат, а отже, звільняє від подальшого оподаткування витрати підприємств на благодійність. Тобто підприємство має право від 2 до 5% свого прибутку перерахувати на якусь благодійну організацію. Ця сума потрапляє у валові витрати та не підлягає оподаткуванню. Самі благодійні фонди від таких пожертв також нічого не сплачують. Існує інша колізія — у певних випадках податки платить одержувач благодійної допомоги. Якщо це фізична особа, то 15 % від суми. Також закон звільняє від податку на додану вартість усі операції, пов’язані з благодійними фондами. Є пільги й під час митного перевезення: товари, які везе благодійна організація, звільняються від оподаткування. Але лише в тому випадку, якщо вона доведе, що ці предмети є необхідними для надання благодійної допомоги. Знову ж таки, якщо благодійна організація хоче закупити за кордоном якісь товари, необхідні для її діяльності, вона звільняється від сплати ПДВ.

Треба сказати, закон дає непогані лазівки благодійним організаціям для ухилення від сплати податків. Адже чому не можна, скажімо, у якості необхідних товарів для діяльності благодійного фонду ввезти холодильники чи телевізори? Або інший приклад: частину — до 5% свого прибутку — підприємство

переказує у благодійний фонд і таким чином зменшує частину своїх прибутків, ухиляючись від сплати податків.

У новому Податковому кодексі України багато що дублюється зі старого кодексу, проте є моменти, що виписані більш чітко. Наприклад, благодійна організація може витрачати на утримання свого апарату та забезпечення своєї діяльності не більш як 20 % надходжень. У новому кодексі немає такого поняття, як «мінімальний поріг благодійності». Адже є підприємства, які хотіли б надавати допомогу, але не можуть, бо 2% від прибутку для них — забагато. А решта суми оподатковується. Максимум же встановлено на рівні 4%. Це світова практика. Під час розробки Податкового кодексу України пропозиції окремих депутатів збільшити податкові стимули для благодійників з 5 % до 10 % оподаткованого доходу (прибутку) не було підтримано під приводом фінансової кризи та значного дефіциту бюджету. Ці аргументи доволі штучні, оскільки і до прийняття Податкового кодексу за відносними втратами бюджетних доходів через податкові знижки для благодійників Україна посідала передостаннє місце в Європі, де жодна країна під час кризи не скоротила ці знижки задля підтримки благодійності. Втім, чимало благодійників не так очікували податкових знижок для себе, як більших гарантій для цільового використання своїх внесків та меншого оподаткування кінцевих набувачів благодійної допомоги.

Науковий керівник: Шевченко Л.С., д.е.н., професор, зав. кафедри економічної теорії

Максимович В.І.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
факультет підготовки кадрів
для Пенсійного фонду України,
1 курс, 3 група

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ПРАВА ЛЮДИНИ НА ЕВТАНАЗІЮ

Для того, щоб зрозуміти сутність такого явища, як евтаназія, необхідно дослідити саме поняття. Спершу під ним розуміли практику припинення життя людини, яка є невиліковно хворою, що супроводжується нестерпними стражданнями.

В теорії виділяють два види евтаназії: пасивна (свідоме припинення медиками підтримуючої терапії хворого) та активна (введення безнадійно хворому медичних препаратів чи інші дії, що тягнуть за собою швидку та безболісну смерть).

Зазвичай в дискусіях щодо евтаназії виділяють цілий ряд аспектів. Хтось зосереджує свій погляд на проблемі неможливості точного визначення стадії захворювання і можливостей лікування. А інші вважають, що не можна відкидати надію на те, що в найближчі роки ліки буде знайдено, і тоді ще вчора невиліковно хворі люди стануть знову здоровими. Хтось відзначає наявність у вільної людини права покинути цей світ тоді, коли вона сама цього забажає. А інші переконані, що поки людина була здоровою, у неї навіть не виникало бажання стати настільки «вільною» від людського суспільства. Значить, бажання стати «повністю вільною» і померти прийшло до неї одночасно з хворобою, і є частиною цієї хвороби. В свою чергу «Декларація про евтаназію» проголошує, що «безглузде страждання це - зло», і підтримує концепцію вільного розпорядження людиною власним життям. Тобто, якщо існує право на життя, то з цього випливає можливість існування такого поняття як «право на смерть», право померти гідно без зайвих страждань. Мова йде про повагу людської гідності. Але це право не звільняє від закону про охорону життя. Смерть – частина людської реальності з усіма її наслідками. Право на гідну смерть включає також і право на лікування за допомогою гуманних методів, які повинні бути спрямовані на те, щоб полегшити страждання та зневіру, допомогти померти спокійно, без зайвих і безкінечних страждань. Але використовувати такі штучні методи потрібно доцільно.

Що ж до конкретних аргументів прихильників евтаназії, то вони в основному носять досить грубий економічний характер. До таких основних економічних аспектів права на евтаназію варто віднести, перш за все, економічну вигоду. Щорічно на утримання безнадійно хворих держави виділяють значні суми коштів. Чому б не направити зекономлені кошти на тих, кому ще можна допомогти, чи на вирішення не менш важливих проблем? Також досить важливий економічний факт в явищі евтаназії знаходять фонди, які фінансують лікування людини та її пенсійне забезпечення. Це система страхової медицини, медичні страхові компанії тощо. Неможливо в контексті цієї теми не звернути увагу також на трансплантацію органів. Зрозуміло, що безнадійно хвора людина могла б виступити в якості донора, тим самим допомогти пацієнтові, якому лікування методом трансплантації необхідне. Катастрофічна їх нестача вже зараз призвела до криміналізації цієї сфери (поява чорних ринків). У таких умовах підтримки евтаназії можна відзначити також наявність ще одного факту – економічного переділу власності. Якщо хвора людина має певне майно, то, звісно ж, після смерті воно переходить або спадкоємцям, або у

комунальну власність. Тому, на думку психіатрів, для введення евтаназії в країні має бути «чесне застосування законів». Адже, можна прийняти будь-який закон, а жити суспільство буде все одно за тими поняттями, які закріплені у свідомості.

Звісно, можна викласти ще багато філософських роздумів щодо вище дослідженої теми, але перетворювати обговорення такої проблеми у звичайну схоластичну суперечку, на зразок обговорення теми «співвідношення права на життя із правом на смерть», мабуть, буде просто не правильно.

Науковий керівник: Гриценко О.А., д.е.н., професор кафедри економічної теорії

СЕКЦІЯ № 8: ЕКОНОМІЧНА ЗЛОЧИННІСТЬ ЯК ЗАГРОЗА ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ КРАЇНИ ТА ШЛЯХИ БОРОТЬБИ З НЕЮ

Дарнопих Г.Ю., к.е.н., доц.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
кафедра економічної теорії

СТАН ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ В СИСТЕМІ ДЕТЕРМІНАНТ ЛАТЕНТНОЇ ВІКТИМНОСТІ

Особиста безпека громадян, рівень їх захищеності регулюють вірогідність загроз, що безпосередньо впливають на здатність людини стати за певних обставин жертвою злочину, тобто на віктимність. У нашій вітчизняній практиці в разі реалізації цієї здатності значна кількість злочинів зазвичай не фіксується, тому що далеко не всі потерпілі звертаються до правоохоронних органів і далеко не завжди правоохоронні органи приймають заяви про дрібні злочини. Це сприяє підвищенню рівня латентності певних видів злочинів і, в свою чергу, є однією з причин ускладнення боротьби зі злочинністю і підвищення рівня віктимізації населення.

Рівень особистої безпеки людини тісно пов'язаний з обома складовими віктимності – особистими якостями індивіда і його зовнішнім середовищем. Віктимність зумовлена сукупністю особистих, поведінкових чинників, які взаємодіють із зовнішніми факторами в певних ситуаціях. Віктимологія намагається встановити, якою мірою економічні, соціальні, правові, інші суспільні процеси, а також риси особистості впливають на ступінь віктимності конкретних осіб.

Серед чинників, що зумовлюють рівень особистої і майнової безпеки людини, науковці виділяють насамперед такі:

- духовна криза суспільства, яка супроводжується втратою традиційних моральних цінностей, зростанням алкоголізації і наркотизації суспільства;
- критичне загострення соціальних протиріч в ході політичного, ідеологічного, економічного і правового реформування суспільства;
- всеохоплююча системна криза суспільства, що включає кризу влади, економіки, соціальної сфери, ідеології та права. До найбільш кримінологічно значущих проявів цієї кризи належить постійно зростаюча дистанція між багатими і бідними;

- загострення проблем у сфері економіки, пов'язаних із світовою фінансово-економічною кризою, скороченням виробництва, безробіттям і бідністю;
- неефективна протидія злочинності, що зумовлена неадекватністю правової бази, припиненням або різким погіршенням функціонування окремих елементів системи профілактики злочинів, недостатнім матеріально-технічним забезпеченням діяльності правоохоронних органів;
- правовий нігілізм, який охопив усі верстви суспільства і знаходить свій вираз у нехтуванні як правилами поведінки в суспільстві і нормами безпеки на виробництві і на транспорті, так і кримінально-правовими нормами, а також у втраті довіри до корумпованих правоохоронних органів і владних структур.

Рівень особистої безпеки відчутно коливається стосовно різних категорій працюючих. Так, наприклад самозайняті і зайняті у тіньовому секторі економіки майже повністю випадають з нормативно-правового поля трудових відносин і практично незахищені на робочому місці. Недостатній рівень особистої безпеки і у значної частини офіційно зайнятих. Адже зайнятість некваліфікованою працею не забезпечує ні нормативних доходів, ні належного соціального статусу. Спеціалісти ООН, які працюють в Україні, зазначають, що соціальне виключення через низький рівень оплати праці сприймається працюючими дуже гостро, викликає недовіру, побоювання, невизначеність поведінки та сенсу життя. Постійна відстороненість від соціально-культурного життя, неможливість отримувати необхідну кваліфіковану медичну допомогу, забезпечити дітям належну освіту і гідне майбутнє пригнічують особистість, спричиняють стурбованість і напруженість через власну нереалізованість.

Вчені Інституту економіки та прогнозування НАНУ вбачають загрози особистій безпеці в тому, що втрачається ресурсна база для відтворення соціального статусу та передання соціального капіталу прийдешнім поколінням. Бідність значної частини населення заважає успішній соціалізації дітей та молоді, зневірює людей у соціальній спрямованості ринкових перетворень. Розрив між багатими і бідними, що постійно збільшується, загострює соціальну напруженість, посилює негативне сприйняття несправедливості майнового розшарування, виникають дефіцит довіри та конфлікти групових інтересів.

Фахівці Інституту соціології НАНУ стверджують, що різне соціально-економічне і матеріальне становище зумовлює не тільки

неоднакові можливості до економічних благ та інформації, а й формує різні системи ціннісних орієнтацій людей, і, відповідно, різні класові культури.

Вітчизняні олігархічні фінансово-промислові групи, які є напівкримінальними, поступово перетворюють державу на інструмент кримінальної експлуатації народу, яскравим проявом якої є корупція. Корупціювання органів кримінальної юстиції і владних структур створює сприятливі умови для кримінального способу життя і несприятливі для правового. Під тиском цих обставин певна частина суспільства піддалася криміналізації. Опинившись перед дилемою: або бути потерпілими від злочинів, або бути пов'язаними із злочинним світом, вона обирає останнє. У суспільстві таким чином формується певна «кримінальна культура», яка диктує способи виживання людей в умовах «державного криміналізму».

Черкашин С. В.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
Інститут підготовки кадрів
для органів юстиції України,
1 курс, 1 група

ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ ТА ВИДИ ЕКОНОМІЧНИХ ЗЛОЧИНІВ

Незважаючи на досить тривалу історію існування, економічна злочинність залишається недостатньо вивченим явищем, і становить одну з найбільших загроз національній безпеці, завдаючи величезної матеріальної та моральної шкоди суспільству. Розвиток економічної злочинності в Україні характеризується як формуванням злочинних форм бізнесу, так і криміналізацією усього господарського механізму. Економічні злочини нині включають широке коло різних за своїми кримінально-правовими ознаками діянь, боротьба з якими вимагає адекватного державного підходу, ресурсного забезпечення та вдосконалення чинного законодавства.

Економічні злочини — це діяння (дії чи бездіяльність), здійснені з протиправним використанням легітимних технологічно-облікових операцій, фінансово-правових інструментів, організаційно-регулятивних та контрольно-управлінських прав і повноважень, які з корисливих чи інших протиправних мотивів посягають на відносини, що охороняються кримінальним законом і пов'язані з фінансово-господарськими, організаційно-

регулятивними, технологічно-обліковими і цивільно-правовими операціями щодо цивільного обороту коштів, речей, прав, дій. У науковій літературі виділяють такі основні ознаки економічної злочинності:

- корисливий характер злочинів (при цьому злочин може бути скоєно як з метою одержання особистої вигоди, так і в інтересах третіх осіб);
- відбуваються в процесі професійної діяльності;
- здійснення з використанням правових форм економічних відносин повноцінними суб'єктами економічних відносин;
- анонімність жертв, складність визначення персональної відповідальності;
- значний збиток, що заподіюється економічним інтересам держави, приватного підприємництва і громадян;
- множинний тривалий, систематичний характер;
- високий рівень латентності.

В Україні набули поширення такі види економічних злочинів: ухилення від погашення заборгованості за отримані під гарантію Уряду України іноземні кредити; зловживання у сфері приватизації; заподіяння збитків державі незаконними торговельними операціями, що здійснюються через підставні фірми; шахрайство з фінансовими ресурсами; злочини у сфері зовнішньоекономічної діяльності (насамперед, незаконний вивіз високоліквідної промислової та сільськогосподарської продукції); контрабанда; злочини на ринку цінних паперів; розкрадання зерна з державного резерву; випуск фальсифікованої лікеро-горілчаної продукції.

У Всесвітньому огляді економічних злочинів за 2011 р. зроблено акцент на зростаючу загрозу кіберзлочинності, яка поряд із незаконним привласненням майна, хабарництвом та корупцією, практикою підриву конкуренції, маніпуляціями з фінансовою звітністю увійшла у п'ятірку найбільш поширених економічних злочинів в Україні. Формами кіберзлочинності є фінансові злочини і шахрайство, що скоюються за допомогою сучасних технологій, шпигунство та крадіжка об'єктів інтелектуальної власності, фішинг і фармінг, крадіжка особистої інформації (наприклад, реквізитів банківських рахунків), тощо. Ситуація загострюється відсутністю чіткого визначення кіберзлочинності, неусвідомленням організаціями усієї повноти пов'язаних з нею ризиків, що ускладнює процес виявлення і реагування на кіберзлочини.

Отже, розвиток економічної злочинності характеризується досить швидким урізноманітненням її форм та високими адаптаційними можливостями щодо змін соціально-економічного середовища. Це, в свою чергу, потребує постійного вдосконалення

законодавства, що регулює господарську сферу. При цьому слід зауважити, що посилення відповідальності за економічні злочини не дасть бажаного результату, бо злочинця більше застережує від скоєння злочину не вина, а висока ймовірність того, що його розкриють.

Науковий керівник: Набатова О.О., к.е.н., асистент кафедри економічної теорії

Божко Ю. М.,
НУ «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого», Інститут підготовки кадрів для органів юстиції України, 1 курс, 13 група

НАЯВНІ ТА ПРОГНОЗОВАНІ НЕГАТИВНІ НАСЛІДКИ ВПЛИВУ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

Тіньова економіка є одним з суттєвих негативних факторів для більшості країн світу. І в Україні деяка частина населення змушена працювати «в тіні». Як результат, Україна займає перше місце в Європі за загальним обсягом тіньової економіки, обігнавши весь Європейський союз і навіть Російську Федерацію. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України визначило, що обсяг тіньової економіки складає 34 %. Наведені розрахунки і припущення є дуже приблизними (насправді масштаб «катастрофи» може бути навіть дещо більшим), але все ж таки сигналізують про те, що кожного року поза бюджетом проходять мільярди гривень, які в умовах економічної нестабільності могли б бути використаними для вирішення не менш гострих соціально-економічних проблем: підвищення заробітної плати, пенсії, стипендії, підтримки малого та середнього бізнесу, фінансування сфер охорони здоров'я та науки тощо.

Тіньова економіка тягне за собою ряд негативних наслідків. Наприклад, дослідники вважають, що між нелегальним бізнесом і такою сучасною реалією, як корупція, існують досить міцні, взаємовигідні зв'язки, тобто нелегальний бізнес – стимул для процвітання корупції, а корупція – гарант існування тіньової економіки і збільшення її частки. Тож за таких умов не може бути й мови про нормальний розвиток ринкових відносин, зокрема про вільну конкуренцію, про інвестиції капіталів в економіку. Має місце криміналізація суспільства, недовіра до органів державної влади, правовий нігілізм; у повній мірі нація не має змоги реалізувати свій

економічний та інтелектуальний потенціал. Така невтішна дійсність є перешкодою для участі нашої країни у світових інтеграційних процесах, зокрема для вступу в Європейський Союз.

На нашу думку, для поліпшення ситуації варто прислухатися до порад Артура Лаффера. Він вважає, що сплата зависоких податків спричинює два варіанти поведінки підприємця: за першим, він ліквідує свій бізнес, а за другим, намагається знайти спосіб ухилитися від податків, яких існує досить велика кількість. Таким чином пониження податкових ставок стимулює накопичення заощаджень, зростання інвестицій і зайнятості. Відповідно необхідність «ховатися в тінь» відпадає сама собою. Крім того, не варто нехтувати іншими чинниками. За відсутності економічних причин, в силу можуть вступати психологічні: знову ж таки недовіра до законодавства, що дуже часто зазнає змін, та недовіра до представників влади, які використовують державні кошти не за цільовим призначенням. Велику роль грає також і національний менталітет, одним із ключових архетипів якого є заощадливість.

Та попри все зменшення податкового тиску на даний момент є основним напрямом легалізації економіки. Реалізація положень Податкового кодексу України щодо зменшення податкового навантаження та удосконалення системи адміністрування податків, з одного боку, формуватиме умови для зменшення масштабів тіньового сектору та, як наслідок, збільшення податкових надходжень до бюджету, а з другого – сприятиме збільшенню обсягів власних коштів підприємств, що можуть бути спрямовані на інвестиційні цілі. Передбачається, що загальний інвестиційний ресурс унаслідок зниження ставок оподаткування та надання інвестиційних податкових преференцій становитиме близько 44,3 млрд грн у 2013 р. і 70,5 млрд грн у 2014 р. З початку 2012 р. ставку податку на прибуток підприємств знижено до 21 %, з 2013 р. вона становитиме 19 %, а з початку 2014 р. – 16 %. Ставку ПДВ буде знижено з 20 % до 17 % з початку 2014 р. Якщо раніше кількість платежів з податків і зборів в Україні становила 135, то сьогодні їх залишилося 24.

В цілому намагання суспільства вести активну боротьбу за суттєве скорочення обсягів тіньової економіки дозволить зменшити її негативні прояви.

Науковий керівник: Лизогуб В. А., асистент кафедри економічної теорії

Винник В.В.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
Інститут підготовки кадрів
для органів прокуратури України,
2 курс, 13 група

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ КІПРУ ЯК ОФШОРНОЇ ЗОНИ

Кіпр приєднався до Європейського Союзу у 2004 р., відмовившись від плану ООН про об'єднання земель. Він став членом Єврогрупи у 2008 р. Від таких кроків країна тоді виграла. А тепер все інакше. У світлі останніх подій роль Кіпру як офшорної «податкової гавані» може істотно ослабнути на тлі жорстких умов виділення допомоги країні Євросоюзом, що вразили серце її фінансової системи, а також активізації конкуруючих «податкових гаваней».

На Кіпрі зареєстровано близько 320 тис. компаній, що є величезним числом для країни з населенням близько 860 тис. осіб. Більшість із зареєстрованих компаній створені іноземними компаніями і заможними приватними особами для ухиляння від податків. Обсяг банківського сектору Кіпру перевищує ВВП країни у вісім разів. За оцінкою рейтингової агенції Moody's, на рахунках у кіпрських банках до 31 млрд дол. належать Росії, українські ж капітали оцінюються у суму від 2 до 9 млрд дол.

Нещодавно міністри фінансів країн Єврозони погодили умови надання Кіпру кредиту на суму 10 млрд євро, який допоможе врятувати банківську систему від краху та втримати Кіпр у Єврозоні. За умовами договору, Кіпр повинен знайти 5,8 млрд євро, більшість яких, як очікується, отримають з податку на депозити, розмір яких перевищує 100 тисяч євро. Отже, Кіпр є першою країною-членом Єврозони, яка запровадила заходи фінансового контролю в рамках плану фінансового порятунку, а також для запобігання масового вилучення банківських депозитів. Такими рішеннями можна дестабілізувати банківську систему всієї Єврозони. Бо вклади у понад 100 тисяч євро не страхуються у жодній країні. Їх власники, найбагатші люди, можуть розпочати масовий вихід із місцевих банків, що може спровокувати відтік капіталу. Аналітики погоджуються, що те, як було врятовано Кіпр, примусило сумніватись у життєздатності ЄС як такого. Тим більше, що Кіпр був вже п'ятою країною союзу на межі дефолту.

Жорсткі вилучення знаменують про кінець Кіпру як центру офшорного фінансування і загрожують поглибленням економічного спаду і зростанням безробіття на острові. Зараз рівень безробіття становить 14 %. За прогнозами, країна втратить третину ВВП, унаслідок чого кількість безробітних щонайменше подвоїться. Надто багато компаній, надто багато людей втратять гроші. Люди стануть менше купувати, бізнеси – менше інвестувати. Колосальними є й репутаційні втрати країни як офшорної зони.

Що стосується наслідків для української економіки, то, як відомо, Кіпр був і поки що залишається найбільшим «інвестором» у нашу країну за всі роки її незалежності. Тільки у 2012 р. зареєстровані на Кіпрі інвестори вклали 3,9 млрд із 4,1 млрд дол. прямих іноземних інвестицій (у 2011 р. – 2,6 млрд із 4,6 млрд дол.). Зрозуміло, що насправді це реінвестиції українського капіталу, який було виведено з України раніше. Офіційно зареєстровані інвестиції українських інвесторів в економіку Кіпру становили на 1 січня 2013 р. 5,8 млрд дол. порівняно з 6,3 млрд рік тому. Зменшення припливу іноземних інвестицій з Кіпру, розмір якого залежить не тільки від бажання українського бізнесу повертати капітали на батьківщину, а й від рішення Єврокомісії, МВФ та самих кіпріотів щодо жорсткості фінансових обмежень. Менше інвестицій означає менше грошей в економіці країни, менше модернізацій, інновацій, нових проектів, нарешті – менше робочих місць. Очевидно, українським компаніям доведеться змінити і схему репатріації коштів – вона тепер проходитиме не через Кіпр, а через інші офшорні зони.

Втім, кардинально нічого не зміниться. Незважаючи на зміни в офшорній карті, зароблений в Україні прибуток продовжить «втікати» з країни. Тому що нікуди не зникли причини такої втечі — слабкий захист інвестицій і власності, фіскальний пресинг із боку влади і нестабільна фінансова ситуація всередині країни. Можливо, лише подорожчають трансакційні витрати на переміщення капіталу, що збільшить і так досить високу вартість капіталу для України.

Науковий керівник: Набатова О.О, к.е.н., асистент кафедри економічної теорії

Молькіна Є.С.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
факультет підготовки кадрів
для Пенсійного фонду України,
1 курс, 2 група

КОРУПЦІЯ ЯК ЗАГРОЗА НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Корупція є однією з найбільших проблем сьогодення не тільки в Україні, але й у цілому світі. Ніколи жодна країна не була вільна від тягаря корупції. Вона зачіпає всі сфери життєдіяльності суспільства: економіка, політика, соціальна сфера, громадська свідомість, міжнародні відносини – всі вони потерпають від негативних наслідків корупції.

Корупція – це

- діяльність осіб, уповноважених на виконання функцій держави, спрямована на протиправне використання наданих їм повноважень для одержання матеріальних благ, послуг, пільг або інших переваг;
- пряме використання посадовою особою свого службового становища з метою особистого збагачення;
- підкупність, продажність урядовців і громадських діячів.

Інтернет-середовище заповнене повідомленнями про поширення корупції в Україні та наслідки її згубного впливу. Чому саме в Україні виникає багато проблем, пов'язаних з цим явищем, адже корупція існує в будь-якій країні? Так, за дослідженнями Transparency International у 2012 р. Україна посіла 144 місце серед 176 країн із результатом 26 балів зі 100, що підтверджує факт величезної корумпованості нашого суспільства.

Вплив корупції в Україні має комплексний та системний характер. Основними причинами поширення цього негативного явища є:

- поширення уявлення про те, що будь-які проблеми краще вирішувати за допомогою хабара на ментальному рівні;
- потужна бюрократична система;
- непрозорість діяльності державних органів та їх недостатнє відмежування від підприємницьких і комерційних структур;
- відсутність ефективної системи покарання хабарників;
- байдужість населення і чиновників до цієї проблеми.

Яку загрозу корупція становить саме для національної економіки? Насамперед, треба зазначити, що вона впливає на всі сфери економіки.

По-перше, одним із найбільш негативних наслідків такого впливу є розширення тіньової економіки. У тіньовому секторі працюють мільйони громадян. Закономірний наслідок – зменшення податкових надходжень до бюджету. Також ще більш ускладнює економічну ситуацію в країні неефективне використання бюджетних коштів, зокрема при розподілі державних замовлень та пільг.

По-друге, порушуються конкурентні зв'язки на ринку, адже переваги часто отримує той, хто незаконним шляхом зміг отримати певні привілеї, а не той, хто дійсно є конкурентоспроможним.

По-третє, уповільнюється поява приватних власників через важку та корумповану систему приватизації та недосконалу систему оподаткування.

По-четверте, в агентів та звичайних людей з'являється недовіра до влади, сумніви щодо здатності влади встановлювати та контролювати чесні правила ведення ринку.

По-п'яте, бізнесмени з інших країн не поспішають інвестувати кошти в нашу економіку. Основні фонди не оновлюються, не вирішуються проблеми спаду виробництва.

По-шосте, масштаби корупції в неурядових організаціях також розширюються. Це призводить до падіння ефективності їх роботи, що має своїм наслідком зниження ефективності національної економіки загалом.

На додаток, корупція сприяє зростанню організованих злочинних груп.

Таким чином, корупція є надзвичайно великою проблемою сьогодення, вирішити яку можна лише спільними зусиллями, а перш за все, зусиллями самих громадян України.

Науковий керівник: Гриценко О.А., д.е.н., професор кафедри економічної теорії

Бах І. С.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
господарсько-правовий факультет,
1 курс, 6 група

ЗНИЩЕННЯ КОРУПЦІЇ – ШЛЯХ ДО ЕКОНОМІЧНОГО ПІДНЕСЕННЯ. «ЕКОНОМІЧНЕ ДИВО» ЛІ КУАН Ю

Проблема корупції є актуальною у всьому світі. На превеликий жаль, в Україні за часів незалежності корупція стала нормою життя сучасного суспільства, де багато питань

вирішуються за принципом «рука руку гріє». Ми не замислюємося, що може бути інакше, але в умовах, коли частка тіньової економіки зростає щоденно, будь-які зрушення неможливі. Корупція – це нарив на організмі системи. Якщо нарив існує, то систему треба лікувати. Але якими повинні бути ці ліки, щоб вони дійсно почали діяти, адже ті, що застосовуються зараз, є малоефективними?

Хочу звернутися до досвіду однієї з країн «Азійських тигрів» - Сінгапуру, котрий є одним із лідерів багатьох світових рейтингів за рівнем життя (ООН), за рівнем економічного розвитку, рівнем глобалізації, а найголовніше – посідає перше місце серед азійських країн і третє у світі за антикорупційним рейтингом міжнародної організації Transparency International 2009 р. (Україна зайняла у ньому 148 місце.) Як країна, що географічно розташована майже в серці південно-східної Азії та для якої корупція – історичне явище, досягла такого результату?

З 1867 р. через своє вдале географічне розташування, Сінгапур використовується як опорний пункт на шляху до Китаю. Залежним він залишається до 9 серпня 1965 р. І саме тоді, коли, здавалося б, «викинутий у незалежність» проти своєї волі Сінгапур чекали туманні перспективи, розпочинається його стрімкий злет, який згодом стане відомий світові як «Економічне диво», безпосередньо пов'язане з ім'ям його творця – Лі Куан Ю, прем'єр-міністра з 1959 р. до 1990 р.

У спадок від Британських колонізаторів Сінгапуру дістався державний апарат, у якому корупція лишалася цілком звичним явищем. Міністр уряду Онг Панг Бун підкреслював, що влада не виживе, якщо не перетворить свої гасла у дії, а це є неможливим, коли в її ряди затесалася корупція. Такої ж думки був і сам Лі Куан Ю, зазначивши що: «Сінгапур виживе лише в тому випадку, коли чиновники будуть кваліфікованими і непідкупними». Не дивно, що головне завдання, яке стояло перед першим урядом країни, було спрямоване на подолання саме корупції.

Боротьба з хабарництвом розпочалася не з хаотичного реформування законодавства, як відбувається в країнах СНД, а з паралельного поступового, інколи авторитарного впровадження взаємозалежних юридичних та економічних реформ. Дивлячись у корінь проблеми, Лі Куан Ю і його уряд, аналізуючи всю критичність ситуації, були сповнені рішучості побудувати в суспільстві клімат чесності і відкритості, який переводив корупцію у розряд соціально неприйнятних явищ. Тому в 1960 р. стратегія боротьби з корупцією закріплюється прийняттям Закону про запобігання корупції і надання Бюро розслідувань корупції особливих, майже

необмежених повноважень. Уряд почав контролювати не лише держслужбовців, а й будь-які прояви корупції у приватній сфері в межах і за межами країни (щодо громадян Сінгапуру). Законодавством суворо заборонялися винагороди всіх видів, починаючи від матеріальних заохочень до надання певних послуг щодо приватної сфери. Були заборонені так звані «відкоти» - хабарі за придбання товару у конкретного постачальника. Міра відповідальності набула вигляду штрафів, сума яких могла сягати 100 тис. дол. і тюремного ув'язнення до 5 років. А найголовнішим є те, що до однакової відповідальності могла бути притягнута будь-яка особа, незалежно від свого матеріального та соціального статусу, або від того, отримувачем або надавачем хабара вона виявилась. Закріплювалася презумпція винуватості будь-якого держпрацівника, також суворо каралося фабрикування звинувачень у корупції. Щодо економічних реформ, то мало місце встановлення: 1) найвищих у світі заробітних плат для держслужбовців, що перевищували доходи у приватній сфері, що природно знищило вигоду чиновників у хабарництві. Так, на 1990 р. річна зарплата сінгапурського судді становила близько 1,1 млн дол.; 2) єдиного податку на прибутки на рівні 17-18 %. Доходи сінгапурських компаній, що отримували прибуток з іноземних джерел, взагалі звільнялися від оподаткування, що свідчить про зацікавленість держави у розвитку приватного сектору економіки і робить хабарництво непотрібним. Антикорупційне законодавство Сінгапуру постійно змінюється, знищуючи прогалини, що надали б змогу здійснювати антизаконну діяльність.

Досягнення Сінгапуру вражають, забезпечуючи сприятливий інвестиційний клімат, який передує інтенсивному розвитку держави. І це означає, що ефективний засіб боротьби з корупцією існує, треба лише вміти правильно ним скористатися.

Науковий керівник: Шевченко Л.С., д.е.н., професор, зав. кафедри економічної теорії

Грантовська Д. О.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
Інститут підготовки кадрів
для органів прокуратури України,
1 курс, 13 група

ЗАВДАННЯ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Поняття «економічна безпека підприємства» має декілька аспектів розуміння, серед них можна відмітити:

- стан найефективнішого використання ресурсів, щоб уникнути загрози і забезпечити стабільне, захищене функціонування та розвиток підприємств;
- сукупність технічних, економічних, фінансових, охоронних методів за допомогою яких зберігається стійкість до загроз та створення належних умов функціонування суб'єктів підприємств.

Отже, економічна безпека – це явище, яке наповнене широким змістом та є складовою національної безпеки.

Головні завдання системи економічної безпеки підприємств:

1) захист співробітників підприємства від посягань (у тому числі злочинних) на їх права і законні інтересів;

2) виявлення, попередження, припинення неправомірної та негативної діяльності співробітників підприємства на шкоду його безпеці;

3) захист та збереження відомостей, матеріальних цінностей, що становлять комерційну таємницю підприємства;

4) розробка управлінських рішень з питань стратегії й тактики ефективної економічної діяльності підприємства;

5) формування технічної та фізичної охорони підприємств;

6) реалізація статутних цілей та планів економічної діяльності через формування серед населення, ділових партнерів сприятливої думки про підприємство;

7) відшкодування моральної та матеріальної шкоди, завданої внаслідок неправомірних дій організацій та окремих осіб;

8) вдосконалення елементів функціонування системи безпеки, контроль за її ефективністю.

Для забезпечення економічної безпеки для підприємства важливо враховувати :

- розміщення підприємства;
- природні ресурси;
- трудовий потенціал підприємства;
- освітньо-кваліфікаційний рівень працівників підприємства;
- рівень забезпечення населення тощо.

Отже, підприємство та держава повинні сприяти побудові системи економічної безпеки. На кожному підприємстві мусить бути чітко сформована програма дій, спрямованих на досягнення надійного захисту підприємств.

Економічна безпека підприємства можлива лише за комплексного і системного підходу до її організації. Ця система забезпечує можливість оцінити перспективи зростання підприємства, розробити тактику і стратегію його розвитку,

зменшити наслідки фінансових криз і негативного впливу нових загроз та небезпек.)

Науковий керівник: Вовк І. А., к.е.н., доцент кафедри економічної теорії

Левандовська І. В.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
Інститут підготовки кадрів
для органів прокуратури України,
1 курс, 12 група

НЕЛЕГІТИМНІ МЕТОДИ КОНКУРЕНЦІЇ

Будь-яка конкуренція є стимулом для розвитку ринкових відносин, розвитку технологій, індустрії, науково-технічного прогресу, а відтак однією з складових умов нормального розвитку суспільства. І навпаки, порушення нормальної конкуренції на ринку через протиправні дії або бездіяльність суб'єктів господарювання гальмує розвиток господарської сфери. Це не стосується такого явища як природні монополії, існування яких часто є найкращим виходом для споживачів за конкретних умов, що склалися на відповідному ринку товарів, робіт, послуг (якщо, звісно, природний характер монополії дійсно має місце).

Стаття 42 Конституції України проголосила, що не допускаються зловживання монопольним становищем ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція. У свою чергу, Господарським кодексом України встановлено, що антимонопольна конкурентна політика є однією з основних складових економічної політики держави, спрямованою на створення оптимального конкурентного середовища діяльності суб'єктів господарювання, забезпечення їх взаємодії на умовах недопущення проявів дискримінації одних суб'єктів іншими.

Аналізуючи законодавство про захист конкуренції, можна виокремити існування нелегітимних методів конкуренції, які є незаконними з точки зору права, і шкідливими для розвитку ринка з точки зору економіки. До даних методів відносяться такі.

По-перше, неправомірне використання ділової репутації суб'єкта господарювання, що включає: 1) неправомірне використання позначень; 2) неправомірне використання товару іншого виробника; 3) копіювання зовнішнього вигляду виробу; 4) порівняльна реклама.

По-друге, створення перешкод суб’єктам господарювання у процесі конкуренції і досягнення неправомірних переваг у конкуренції, у тому числі: 1) дискредитація суб'єкта господарювання; 2) схилення до бойкоту суб'єкта господарювання; 3) схилення постачальника до дискримінації покупця (замовника); 4) підкуп працівника, посадової особи постачальника; 5) підкуп працівника, посадової особи покупця (замовника); 6) поширення інформації, що вводить споживачів та інших суб’єктів в оману.

По-третє, неправомірне збирання, розголошення та використання комерційної таємниці, що охоплює: 1) неправомірне збирання комерційної таємниці; 2) розголошення комерційної таємниці; 3) схилення носіїв комерційної таємниці до її розголошення; 4) неправомірне використання комерційної таємниці.

Перераховані вище нелегітимні методи конкурування не становлять вичерпного переліку. У сучасному світі, який стрімко глобалізується і віртуалізується, постійно з’являються нові способи і прийоми неналежного ведення бізнесу, у тому числі і конкурування на ринку. Про це варто пам’ятати законодавцеві, який, тим самим, мусить зробити конкурентне законодавство достатньо динамічним, здатним відповідати згаданим викликам. Лише у такому випадку можливості права у забезпеченні належного функціонування ринкових механізмів можуть бути реалізовані у повній мірі.

Науковий керівник: Вовк І. А., к.е.н., доцент кафедри економічної теорії

СЕКЦІЯ № 9: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА СВІТОВИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ

Гриценко О.А., д.е.н., проф.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
кафедра економічної теорії

ВІРТУАЛЬНА ФІРМА: ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ

На основі розвитку Інтернету, локальної бездротової мережі, мультимедійних інструментів починає формуватися нова організаційно-інформаційна форма бізнесу, яка отримала назву *віртуальна фірма*. Під останньою розуміють модель електронної (комп'ютерної) організації господарської діяльності, яка не потребує розміщення засобів виробництва та людей на реальній площі. На появу віртуальної фірми в більшій мірі вплинули такі тенденції розвитку сучасних ринків, як підвищення важливості стійких відносин зі споживачами (індивідуальними замовниками), поглиблення зв'язків грошового капіталу з інноваціями, глобалізація технологічних, економічних, організаційних відносин. Часто віртуальну фірму розглядають як ланку *Internet-економіки*, під якою розуміють спосіб господарської діяльності, пколи будь-яка компанія або індивід в будь-якій точці економічної системи можуть контактувати між собою з мінімальними витратами на основі спільного використання інформаційних ресурсів з метою задоволення своїх потреб. З точки зору технологічного підходу, віртуальна фірма надає користувачам можливість отримувати дозвіл до необхідних ресурсів, а мережа забезпечує канал з'єднання та відведення необхідної смуги пропускання. Віртуальна фірма створюється шляхом об'єднання необхідних технологічних ресурсів та суб'єктів на основі використання комп'ютерної мережі. Саме віртуальна фірма забезпечує формування гнучкої та динамічної організаційної системи, що більш пристосована до змін в сучасних умовах.

Основним ресурсом віртуальної фірми є інформація, якість якої визначається наявністю таких властивостей як *достовірність* (відповідність реальної дійсності в певний проміжок часу), *актуальність* (отримання в необхідний час), *повнота* (достатність для прийняття рішення), *зрозумілість* (правильна інтерпретація для тих, хто нею користується), *доступність* (можливість

отримання інформації з мінімальними витратами часу), *перевірюваність* (надання джерел її отримання). В загальному визначенні інформація повинна бути *транспарентною.* Транспарентність не суперечить наявності таємниці та секретності, забезпечення яких потребує значних витрат. Використання інформації як особливого ресурсу передбачає посилення ролі та значення довіри, яка перетворюється на базисну цінність комунікаційних взаємовідносин. Посилення ролі довіри у віртуальній фірмі багато в чому обумовлено деперсоналізацією та анонімністю комп'ютерного спілкування.

Віртуальні фірми здійснюють свою діяльність в сфері логістики, торгівлі, матеріально-технічного забезпечення, конструювання кінцевих продуктів, маркетингу, on-line – освіти, банкінгу (дистанційне банківське обслуговування) та ін. Суб'єктами віртуальної фірми є *фрилансери.* Останні можуть бути як підприємцями, так найманими працівниками. Найманий фрилансер – це людина, що виконує роботу без укладення довготермінової угоди з роботодавцем. Найпоширенішими видами віртуальних послуг фрилансерів у сучасних умовах є програмування, обслуговування комп'ютерів та мережі; керівництво проектами, створення Інтернет-реклами та просування сайтів; робота з графікою, ілюстраціями, копірайтинг, редагування текстів, перекладання з іноземних мов, журналістика.

Основними характеристиками віртуальної форми організації є відсутність закріпленого місця розташування фірми, наявність відкритої розподіленої структури, де пріоритет надається горизонтальним зв'язкам; гнучкість у прийнятті рішень (відносно використання необхідних ресурсів, персоналу, готової продукції), автономність і вузька спеціалізація членів мережі; високий статус інформаційних і кадрових засобів інтеграції.

Планування, організації та координації діяльності віртуальних фірм змінює управлінські підходи, що потребує особливого менеджменту. Основним об'єктом менеджменту стає *компетенція* учасників єдиного процесу, тобто управління особистими здібностями спеціалістів, виявлення їх професійних можливостей та надання їм чітко визначених зобов'язань та вимог.

Важливою рисою віртуальної фірми є можливість отримувати зі всього світу найкращі інформаційні ресурси, знання і здібності з меншими часовими витратами, що значно збільшує ефективність їх використання. Це надає віртуальній фірмі суттєві *конкурентні переваги*: швидкість виконання ринкового замовлення; зниження сукупних витрат (виробничих, соціальних та трансакційних); гнучкість адаптаційних змін до навколишнього

середовища; зниження бар'єрів виходу на нові ринки. Поряд з перевагами, віртуальні фірма має деякі *недоліки*: надмірна економічна залежність від партнерів, що пов'язано з вузькою спеціалізацією членів мережі; відсутність соціальної та матеріальної підтримки своїх партнерів унаслідок відмови від довгострокових договірних форм і звичайних трудових відносин; небезпека надмірного ускладнення, що випливає, зокрема, з різнорідності членів фірми, неясності щодо членства в ній, відкритості мереж, динаміки самоорганізації, невизначеності в плануванні для членів віртуального фірми.

Становлення віртуальної фірми ставить перед правовою наукою певні завдання, основний зміст яких пов’язаний із визначенням законодавчо-нормативного середовища їх функціонування. Перша проблема виникає у зв’язку з необхідністю визначення правового статусу віртуальної фірми як суб’єкту оподаткування. Друга проблема пов’язана із правовим оформлення трудових відносин між фрилансерами, що забезпечить їх захист від неправових дій роботодавця, можливості страхування на випадок втрати роботи та отримання пенсійного забезпечення.

Білих Є.О.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
Інститут підготовки кадрів
для органів юстиції України,
2курс , 15 група

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ НОВОЇ КОНОМІКИ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Одна з головних проблем на сьогоднішній день – криза надвиробництва продукції глобальних монополій, яка, в свою чергу, не дає можливості створити новий економічний двигун усередині інших зруйнованих економічних двигунів. Це означає, що сьогоднішня світова економіка виходить не на відновлення, а в тривалу і важку депресію. Першопричина кризи надвиробництва пов’язана із «загниванням» глобальних монополій. Їх монополізм посилюється характером самого технологічного прогресу. У світі почали з'являтися технології, використання яких виключає можливість конкуренції з їх розробником. Найпростішим прикладом є мобільний телефон, у якого 23 поліцейські функції. Тобто, якщо ви по мобільному телефону почнете з кимось обговорювати питання про те, як би вам поконкурувати з розробником цього

телефону або з вашим провайдером, швидше за все у вас нічого не вийде. Тому що провайдер про це дізнається раніше, ніж ви встигнете договорити. Таких технологій, насправді, досить багато, вони різні. І це змінює ринок.

Розвиток технологій веде до того, що гроші поступово втрачають своє колишнє значення. Символом успіху і інструментом його досягнення все менше стають легко-відчужувані гроші і все більше цю роль виконують технології, які зливаються зі своїм розробником і зі своїм користувачем, і існують нерозривно з ними. При цьому неухильно виростає значущість не виробничих, а соціальних технологій, пов'язаних з управлінням, а особливо з формуванням свідомості.

Надпродуктивність сучасних технологій впливає на формування і розвиток середнього класу. Індустріальні технології були в своїй більшості малоефективні, порівняно із постіндустріальним етапом, і кожна людина, без винятку, являла собою певну цінність з точки зору отримання прибутку. На цьому ґрунтувалася політика відтворення робочої сили, професійної освіти, підготовки кадрів, формування підприємницького середовища.

Постіндустріальні технології навіть на першому етапі свого розвитку – етапі інформаційних технологій, – були і є надпродуктивні. Висуваються нові вимоги до середнього класу, особливо у сфері малого і середнього бізнесу. На ринку інформаційних технологій ця сфера не витримує конкуренції і з комерційної точки зору частина середнього класу виявляється збитковою. Науковці навіть говорять про початок ліквідації середнього класу. Проблема має дуже складний характер, тому що зменшення середнього класу, по-перше, підриває економічні основи і, по-друге, руйнуються засади демократії, носієм якої і є середній клас. Особливо гостро ця тенденція проявляється в Україні та інших пострадянських країнах.

Адже саме підприємницьке середовище активно сприяє створенню середнього класу. Без масштабного малого і середнього бізнесу з відносно високим рівнем життя неможливе існування середнього класу. Сама бізнес-сфера дає мільйонам людей можливість випробувати себе в менеджменті, перевірити свої організаторські здібності, відчути себе хазяїном, стати переконаним прибічником свободи і демократії, сміливим і рівним партнером у відносинах з владою. Велика кількість працездатних громадян, які знайшли своє місце в бізнесі, забезпечує себе самостійно, а значить, не перетворюється в проблему для держави. Отже, якщо

влада дійсно піклується про економічне зростання і соціальні стандарти, потрібно раціонально сприяти його розвитку.

Науковий керівник: Дарнопих Г.Ю., **к.е.н., доцент кафедри економічної теорії**

Павленко Ю. О.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
факультет підготовки кадрів для
Державної пенітенціарної служби України,
1 курс, 1 група

НАЦІОНАЛЬНА ІННОВАЦІЙНА СИСТЕМА ТА ЇЇ МОЖЛИВОСТІ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Останніми роками в Україні все частіше й частіше постає питання переходу економіки України на шлях інноваційних перетворень, за рахунок яких прогнозується можливість значного підвищення конкурентоспроможності національної економіки та її довгострокового зростання, а отже, актуальність дослідження питань проведення інноваційних реформ зростає в зв'язку з тим, що українська економіка прагне до гідного й органічного входження у світове співтовариство. Подолання відставання практично у всіх галузях і виробництвах вимагає посилення інноваційного характеру підприємницької діяльності, формування особливої інноваційної сфери та законодавчого її регулювання.

Розвиток світової економіки переконливо демонструє, що в України не має іншого шляху розвитку, ніж формування економіки, заснованої на знаннях, тобто економіки інноваційного типу. Перехід до даного типу економіки можливий лише в рамках цілісної національної інноваційної системи, що перетворить нове знання на продукти й послуги, необхідні суспільству. Не випадково питання про перспективи формування національної інноваційної системи займає помітне місце в українському економічному та політичному дискурсі.

На даний час конкурентоспроможність України забезпечують переважно такі чинники, як низька вартість робочої сили та землі, низькі соціальні видатки, а також існування попиту на експорт низькотехнологічних товарів.

Як свідчить досвід країн-лідерів рейтингів конкурентоспроможності, основним чинником, який дозволив їм зайняти такі позиції, є активна державна політика щодо впровадження інвестиційно-інноваційної моделі розвитку. Частка

витрат на інноваційні розробки в таких країнах, як США, Франція, Німеччина, Італія, Швеція, Фінляндія та Японія, перевищує 3 % від валового внутрішнього продукту (ВВП). В Україні ж витрати на науку складають 0,4-0,5% ВВП, не зважаючи на те, що Законом України «Про наукову та науково-технічну діяльність в Україні» передбачено відрахування до науково-дослідної сфери не менше, ніж 1,7% ВВП.

Аби максимально пришвидшити і підвищити ефективність упровадження інноваційних перетворень, доцільно орієнтуватися на досвід таких країн світу, як США, ФРН, Японія, Китай. Саме в цих країнах досягнуто досить високого насичення робочої сили вченими та спеціалістами. Одночасно, в цих країнах збільшуються витрати на науково-дослідницькі роботи (на 10–15% за рік), розширюються мережі наукових та інноваційних організацій, зростає рівень загальної освіти населення, його професійної підготовки.

Для України шлях соціально-економічних перетворень має визначати передовсім інноваційна стратегія. Інноваційні механізми економічного розвитку мають використовувати наявний науково-технічний потенціал і базуватися на відповідній інфраструктурі. Важливими умовами інноваційного розвитку має бути створення потужних фінансово-промислових груп, зокрема транснаціональних, а також холдингових компаній, науково-технічних центрів, технополісів і технопарків, лізингових фірм.

Безумовно, потрібно враховувати світовий досвід організації науково-дослідних робіт та дослідно-конструкторських розробок, але з обов'язковою екстраполяцією на вітчизняні особливості національної інноваційної системи, що дозволить оптимізувати роботу з прийняття стратегічних управлінських рішень з даного питання.

Науковий керівник: Губін К. Г., к. е. н., доцент кафедри економічної теорії

Оганісян А.Г.,
НУ Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
господарсько-правовий факультет,
2 курс, 4 група

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ – ОСНОВА РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Ще з середини XX ст. світ почав усвідомлювати, що саме інтелектуальний потенціал країни визначає її роль і місце на міжнародній арені. Першими це зрозуміли американці і розпочали

процес «збирання мізків», залучаючи найвідоміших світових учених, серед яких фізик А. Енштейн, ракетобудівник В. фон Браун та інші. В результаті США стали провідною країною за кількістю науково-технічних відкриттів. Так, зокрема в галузі медицини, починаючи з 1920-х рр., американці отримали дві третини всіх Нобелівських премій.

На формування інтелектуального потенціалу впливають три групи чинників: природні – творчі здібності індивідів, демографічна ситуація в країні, здоров'я населення, стан навколишнього середовища; економічні – політика зайнятості, стан трудових ресурсів, величина національного доходу на душу населення, фінансування сфери науки та освіти, система соціального захисту, механізм ціноутворення на ринку інтелектуальних продуктів, інноваційна політика тощо; інституційні – законодавче регулювання інтелектуальної діяльності, механізм захисту об'єктів інтелектуальної власності.

До складу інтелектуального потенціалу входять такі елементи: система освіти (освітні заклади), рівень комп'ютеризації, система комунікації, система науки (наукові заклади), бази даних (традиційні та електронні бібліотеки), інтелектуальна власність (патенти, ліцензії технології). Ці складові тісно взаємопов'язані, але найголовніше місце, безумовно, посідає освіта. Саме модернізація системи освіти, її реформування є запорукою розвитку національного інтелектуального потенціалу. У цьому питанні потрібно звернути увагу на процеси глобалізації в освітянській сфері, пов'язані зі стандартизацією концепцій підготовки фахівців, освітньо-професійних характеристик, узгодженням навчальних планів, програм, запровадження нових форм навчання на основі сучасних інформаційно-комунікаційних та навчально-методичних технологій. У цьому контексті актуальним на сьогодні для нашої країни є Болонський процес – найголовніший напрям вдосконалення національних систем освіти та узгодження їх у глобальному масштабі. Проте, треба розуміти, що участь України у світовому освітньому процесі має не лише позитивні наслідки для нашої країни. Вихід на світовий рівень наших навчальних закладів без суттєвої фінансової, науково-технологічної підтримки може призвести до зниження конкурентоспроможності вітчизняних закладів освіти і зростання відпливу українського інтелектуального капіталу до інших країн.

Наука – найголовніший чинник науково-технічного прогресу. Вагомий внесок у розвиток світової науки роблять і українські вчені. Якщо зважати на кількісні показники, то вони свідчать про позитивні тенденції розвитку вітчизняної науки. Так, за останні роки зросла

чисельність аспірантів, кандидатів та докторів наук. Проте обсяги фінансування науки не збільшуються. З цього випливає, що держава має або піти на певні скорочення у сфері вищої освіти, щоб привести у відповідність кількість спеціалістів з реально існуючими робочими місцями, або знайти додаткові джерела, за рахунок яких можна було б створювати потрібну кількість робочих місць.

Для «оздоровлення» ситуації, що склалася в Україні, необхідно розробити загальнодержавну програму підтримки та розвитку інтелектуального потенціалу держави, визначити пріоритетні напрями фінансування науки, адекватну ціну інтелектуальної праці, реформувати систему професійного навчання, підготовки кадрів та підвищення їх кваліфікації, треба підняти престиж науковців. Все це сприятиме підвищенню рівня ефективності загального інтелектуального потенціалу України, бо від того, наскільки значним є інтелектуальний потенціал суспільства і рівень його розвитку, залежить успіх розв'язання економічних проблем і процвітання країни в цілому.

Науковий керівник: Чуприна О.О., к.е.н., доцент кафедри економічної теорії

Смирнова Е. С., аспирант,
Харьковский национальный университет
имени В. Н. Каразина,
кафедра экономической теории и
экономических методов управления

ИННОВАЦИИ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В УКРАИНЕ

Создание необходимых для инновационного предпринимательства социально-экономических, правовых, организационных, идеологических условий и стимулов должно быть признано важнейшей задачей государственной инновационной политики, фундаментальным направлением развития национальной инновационной системы Украины. Преодоление противоречий формирования национальной системы инновационного предпринимательства выступает важнейшим условием инновационного развития национальной экономики, что диктует необходимость инноваций в государственной политике:

1. Системный подход к определению стратегических приоритетов инновационной деятельности, соответствующий современной модели инновационного процесса. В настоящее

время в правовой инноватике еще не преодолен внедренческий подход к характеристике инновационной деятельности, о чем свидетельствует анализ Закона Украины «О приоритетных направлениях инновационной деятельности в Украине». Так, в указанном законе ее приоритетами названы освоение, применение и развитие новых технологий, а также, технологическое обновление производства. Тем самым из инновационных приоритетов фактически исключены те виды инновационной деятельности, которые непосредственно не связаны с осуществлением стадии внедрения инноваций.

2. При определении инновационных приоритетов государства важно осуществлять их экспертизу на основе критерия принадлежности к определенному технологическому укладу. Инновационная политика государства должна обеспечивать технологическое развитие национальной экономики в направлении увеличения удельного веса 5 и 6 технологических укладов. Поэтому приоритетами государственной инновационной политики должны быть те направления и виды инновационной деятельности, которые способствуют созданию необходимых условий для формирования технологической структуры экономики, соответствующей постиндустриальным трансформациям.

3. Важнейшей задачей государственной инновационной политики должна быть признана трансформация линейной (аддитивной) НИС Украины в интегративную, которая соответствует нелинейным моделям инновационного процесса и реализует их преимущества. Дело в том, что линейность НИС Украины противоречит интегративной природе современного инновационного процесса, существенно ограничивает возможности реализации ее интеграционной и трансформационной функций. Следствием указанного противоречия являются: а) обособление участников различных стадий и сфер инновационного процесса, в частности, автаркия науки и производства, науки и предпринимательства; б) низкий уровень коммерциализации инноваций; в) ограниченность и несистемность инновационного предпринимательства; г) неразвитость национального рынка инноваций.

4. Приоритетным направлением инновационной политики государства должно стать развитие системного инновационного предпринимательства, главной функцией которого в инновационном процессе является коммерческое внедрение инноваций. С этой целью важно создать необходимые организационно-правовые условия и стимулы для: 1) коммерциализации результатов на всех стадиях инновационного

процесса и во всех сферах инновационной деятельности; 2) развития рынка инноваций, без которого коммерциализация результатов инновационной деятельности невозможна; 3) реализации инновационно-интеграционной и инвестиционно-интеграционной функций рынков инновационных технологий и инновационного инвестирования, обеспечивающих замещение и накопление инноваций и капитала для инноваций; 4) развития инфраструктуры инновационного бизнеса.

Научный руководитель: Яременко О. Л., д. э. н., профессор кафедры экономической теории и экономических методов управления ХНУ им. В.Н. Каразина

Григорова Д.А.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
господарсько-правовий факультет,
1 курс, 8 група

ІННОВАЦІЙНІ ПІДПРИЄМСТВА В УКРАЇНІ

Відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність», інноваційне підприємство – це підприємство (об'єднання підприємств), що розробляє, виробляє і реалізує інноваційні продукти і (або) продукцію чи послуги, обсяг яких у грошовому вимірі перевищує 70 відсотків його загального обсягу продукції і (або) послуг. До інноваційних підприємств належать інноваційні центри, технопарки, технополіси, інноваційні бізнес-інкубатори.

Технологічний парк (технопарк) – юридична особа або група юридичних осіб, що діють відповідно до договору про спільну діяльність без створення юридичної особи та без об'єднання вкладів з метою створення організаційних засад виконання проектів із виробничого впровадження наукоємних розробок, високих технологій та забезпечення промислового випуску конкурентоспроможної на світовому ринку продукції. Технопарки створюються великими науковими центрами, на що відводиться спеціальна територія з високорозвиненою інженерною й науково-виробничою, інформаційною й соціальною інфраструктурою. Зараз в Україні нараховується 16 технопарків, з яких дійсно працюють 8: «Вуглемаш», «Інтелектуальні інформаційні технології», «Напівпровідникові технології і матеріали, оптоелектроніка та сенсорна техніка», «Інститут монокристалів», «Інститут електрозварювання ім. Є. О. Патона», «Інститут технічної теплофізики», «Яворів», «Текстиль».

Технополіс – це науково-виробничий комплекс з розвиненою інфраструктурою сфери обслуговування і житловим комплексом, що охоплює територію окремого міста. У його економіці головну роль відіграють дослідницькі центри й ВНЗ, які розробляють новітні технології, а також підприємства, засновані на застосуванні цих технологій. Технологічним ядром здебільшого є потужний університет та декілька менших навчально-наукових установ, навколо яких розвивається уся комунікативна, житлова, транспортна і соціальна інфраструктура. Практично населений пункт або частина великого населеного центру розвивається як великий інноваційний центр. Діяльність технополісу спрямована на якісний прорив у нові сфери господарювання на базі інтелектуалізації економіки та розвитку мережі регіональних центрів високого технологічного рівня, за рахунок здійснення фундаментальних та прикладних досліджень у різних галузях науки та економіки. На цей час в Україні немає дійсних технополісів, проте є декілька проектів. Один з них – це технополіс «П'ятихатки», який створюється у Дергачівському районі Харківської області з метою формування ринкових механізмів і відповідної інноваційної інфраструктури, здатних перетворити науково-технічний потенціал регіону в основний ресурс суспільного виробництва і забезпечити випереджаючі темпи економічного розвитку Харківської області.

Інноваційний бізнес-інкубатор – це організаційна форма інноваційного підприємства, що ставить за мету створення сприятливих умов для ефективної діяльності малих інноваційних та виробничих підприємств, які розробляють і впроваджують нові технології, техніку, продукцію, послуги. Бізнес-інкубатори володіють необхідною інфраструктурою для організації підприємництва тими, хто виявив інтерес до інноваційної діяльності. Їм можуть надавати приміщення, обладнання на певний період, консультації з економічних, фінансових, юридичних питань, організовувати інформаційне та рекламне забезпечення на пільгових засадах. Бізнес-інкубатори мають можливість проводити експертизу інноваційних проектів, патентні дослідження, здійснювати пошук інвесторів і навіть страхувати і гарантувати захист діяльності малих підприємств. В Україні, за даними Державного агентства з питань науки, інновацій та інформатизації, зареєстровано 24 інноваційних бізнес-інкубатори. Серед них, насамперед, можна назвати Білоцерківський, Славутицький, Хмельницький, Сімферопольський, Львівський, Полтавський, Івано-Франківський.

За останні роки в Україні сформовано основи нормативно-правової бази та механізми здійснення інноваційної політики, а також створено умови для розвитку відповідної інфраструктури.

Проте, незважаючи на високий інноваційний потенціал, стан інноваційної діяльності в Україні більшість експертів-науковців визначають як кризовий і такий, що не відповідає сучасному рівню інноваційних процесів у країнах, для яких інноваційний розвиток є пріоритетним завданням економічної стратегії.

Науковий керівник: Шевченко Л.С., д.е.н., професор, зав. кафедри економічної теорії

Жуков М.А.,
НУ «Юридическая академия Украины имени Ярослава Мудрого», Институт подготовки кадров для органов прокуратуры Украины, 1 курс, 23 группа

СЕТЕВАЯ ЭКОНОМИКА КАК ТЕХНОЛОГИЧЕСКАЯ И СОЦИАЛЬНАЯ ИННОВАЦИЯ

Переход человечества к постиндустриальному обществу характеризуется сменой индустриального технологического базиса на информационный. От информационных технологий зависит не только технологический, но и социальный прогресс, место страны в мировой экономике, ее роль в международном разделении труда, способность развивать демократические институты, рост количества новых рабочих мест. Человеческий интеллект становится главной производительной силой, благодаря которой создается интеллектуальный продукт, т.е. продуктом творческого труда является информационный, а не материальный продукт.

Кроме того, в период экономических кризисов необходимо искать новые пути организации экономического пространства, одним из которых может стать сетевая экономика – хозяйственная деятельность, осуществляемая с помощью электронных сетей (цифровых телекоммуникаций). Технологически сетевая экономика представляет собой среду, в которой юридические и физические лица могут контактировать между собой по поводу совместной деятельности.

Преимуществами сетевой экономики являются: более низкий уровень риска, глобальный охват рынка, гибкость бизнеса, дешевая реклама, экономия времени, ведение бизнеса в удобное для себя время, доступ к более дешевым товарам и ресурсам, доставка товара покупателям прямо на дом, возможность организации 48-часового рабочего дня с помощью международного аутсорсинга, привлекая специалистов, находящихся в разных

часовых поясах. Томас Фридман отмечает, что прогресс технологий преодолевает национальные барьеры коммуникаций, сетевая экономика выравнивает глобальное поле для конкурентной борьбы, мир становится плоским: теперь на рынке интеллектуального труда могут конкурировать квалифицированные специалисты из стран с разным уровнем экономического развития.

Основными видами электронного бизнеса стали торговые площадки, электронное управление закупками, организация, содержание и обслуживание общественных глобальных сетей, финансовые услуги (онлайновые платежные системы, интернет-банкинг), инвестиционные фонды, контент-проекты, информационные посредники, информационный бизнес, интернет-маркетинг, услуги связи и средства общения, WEB-мастеринг, разработка ПО и цифровых товаров, услуги сервис-провайдеров, предоставление услуг (дистанционное обучение, сетевые библиотеки, электронное здравоохранение, интернет-консалтинг), игорный бизнес в сети, биржи труда, аутсорсинг в сфере ИТ и др.

Вместе с тем, развитие сетевой экономики порождает новые риски и угрозы (многие из которых сейчас находятся только на стадии идентификации и требуют скорейшей разработки механизмов их минимизации): насыщенность информационного потока огромным количеством ненужной информации, сетевое мошенничество, отсутствие эффективного механизма защиты пользовательских данных – приоритеты поисков, использование сетевых денег, хранение личной информации и прочее. Так, во Всемирном обзоре экономических преступлений за 2011 г. киберпреступность в Украине вошла в пятерку наиболее распространенных экономических преступлений. Кроме того, невозможность участия в сетевой экономике многомиллионной аудитории, не имеющей выхода в интернет, усиливает социально-экономическую дифференциацию, порождает ее новые основания.

Таким образом, сетевая экономика является перспективной формой организации хозяйственной деятельности в период становления постиндустриального общества. В последние десятилетия в ней происходит активная концентрация интеллектуальных и материальных ресурсов. Вместе с тем амбивалентность развития сетевой экономики обусловливает необходимость социальных инноваций, которые бы обеспечили адаптацию общества к глобальным технологическим новациям последних десятилетий.

Научный руководитель: Набатова О.А., к.э.н., ассистент кафедры экономической теории

Бєлих Я. Є.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослав Мудрого»,
Інститут підготовки кадрів
для органів прокуратури України,
1 курс, 9 група

ІНТЕРНЕТ-ЕКОНОМІКА ЯК СФЕРА ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЛЬНОСТІ

Вже зараз стає очевидним той факт, що Інтернет може розглядатися як гігантський торговий і фінансовий центр майбутнього.

Інтернет-економіка – це сукупність економічних відносин між суб'єктами, які господарюють в Інтернет-просторі для розв'язання економічних та фінансових завдань.

Процес використання Інтернет-технологій для оптимізації інформаційних і комерційних процедур, що відбуваються в рамках глобальних процесів соціальної комунікації, обумовив появу цілого ряду нових способів отримання прибутку за допомогою мережі Інтернет. Найбільш поширеними з них є: реклама, маркетинг, зв'язок з філіями і мобільними співробітниками, публікація інформації, спільна розробка проектів, спрощення бізнес-процесів, електронна комерція.

Також, в Інтернет-економіці виділять три основних напрями:

- Інтернет-бізнес;
- Інтернет-комерція;
- Інтернет-маркетинг.

Інтернет-бізнес є одним з аспектів електронного бізнесу. Останній, у свою чергу, розглядається як спосіб заробітку, а також надання товарів та послуг через електронні пристрої.

Інтернет-комерція – надання товарів та послуг на платній основі через глобальні інформаційні мережі. Також під Інтернет-комерцією розуміють будь-яку транзакцію, що здійснена через комп'ютерну мережу, в результаті якої право власності або право користування речовим товаром та послугою було передано від однієї особи до іншої.

Поява принципово нових засобів фінансових розрахунків надала можливість зробити фінансові послуги доступними користувачам прямо з дому або з місця роботи. Сучасні інформаційні технології дозволили створити віртуальні магазини, банки, біржі – цілий світ електронної комерції, який доповнює і деякими елементами замінює звичну економічну і соціальну інфраструктуру. У загальному випадку системи електронної

комерції покликані виконувати не тільки прості операції купівлі і продажу товарів або послуг, вони повинні стимулювати попит на продукцію і послуги, автоматизувати базовий перелік адміністративних функцій, логістики, маркетингу. Зараз в мережі можна купити книги, одяг, товари побутового вжитку, харчі та багато іншого, і все це не виходячи з дому використовуючи лише комп'ютер та вихід до Інтернет мережі.

Успішне існування в новій реальності визначається значною мірою застосуванням як традиційного маркетингу, так і розробкою специфічних прийомів і засобів роботи в Інтернет. У цілому, йдеться про формування нового напряму в маркетингу – Інтернет-маркетингу.

Глобальна мережа Інтернет сьогодні використовується не тільки для обміну інформаційними повідомленнями і для доступу до різноманітних інформаційних ресурсів, дедалі більше застосування знаходять Інтернет-технології для здійснення конкретних комерційних операцій. У даному контексті використання Інтернет і сучасних технологій інформаційного обміну дозволить отримати істотні переваги завдяки скороченню витрат, прискоренню різноманітних бізнес-процесів, унаслідок чого зросте інформаційна привабливість, загальна прибутковість діяльності компаній або банків.

Науковий керівник: Вовк І. А., к. е. н., доцент кафедри економічної теорії

Alina Shevchuk,
NU «Yaroslav the Wise
Law Academy of Ukraine»,
Commercial Law Faculty,
1-st Course, 2-nd Group

MEASURING OF INNOVATIONS IN MANAGEMENT

Nowadays the competitiveness of companies basically depends on their ability to implement the innovations. Innovation is a strategic area but many companies still suffer from the absence of an appropriative procedure in accessing and measuring innovation activities.

When it comes to measuring innovation activities, existing indicators are rarely being a practical approach. Moreover, the indicators, which are used for driving innovative activities, as a rule, are absent.

The process of assessment the effectiveness of innovation projects includes calculating such important innovation activities as IRR – internal rate of return (it is highly recommended to choose innovation projects with a level of IRR not less than 15-20 %), profitability and payback period.

The assessing of innovation potential of a company reveals the abilities for its innovation development. The results of the assessment create an ability to choose an optimal strategy for the innovative development.

While implementing innovations for each separated area it is important, first of all, to choose the targets and then to choose the indicators. Thus appears a demand to compose a special team, all the members of which are equal in their participation in teamwork. This is necessary for the success of innovations.

The innovations are not a result of work, but the aggregate of actions, which leads to the successful achievement of any implementation. Accordingly to this, climate in the team is one of the most significant factors in innovation sphere.

The world's practice shows that teams of implementing innovations are more or less autonomous. Thus they are obliged to supervise over the process of implementation and to choose the indicators thoroughly. Each indicator must be suitable for the type of data it collects.

The innovation capability of the team directly influences on the effectiveness of the innovations. The issue of the measuring innovation capability should begin with various aspects which can be calculated.

Innovation capability is a multifaceted phenomenon which includes individual's skills, teamwork, organizational aspects, as well as specific properties of the domain in which the innovation is carried out. Measuring is not a concluding stage, but only a method of supervising over the innovation process.

As an existing instance of measuring innovation capability in teams can serve a measuring framework called MINT, which was set up to increase the innovation capability. It consists of three steps: clarification of the current situation, definition of the long-term and short-term targets. The MINT framework has already proved itself by being used in such organizations as Sony Ericsson, Volvo Aero and others. As we know from the world's experience, this system now is one of the most useful for teamwork. It promotes acceleration of innovative implementations and the efficiency of companies activity.

Supervisor: Chupryna O., the Candidate of economic sciences, the associate professor of the economic theory department

Evgenia Tkachova,
NU "Yaroslav the Wise
Law Academy of Ukraine",
Commercial Law Faculty,
1-st Course, 1-st Group

CRISIS MANAGEMENT POLICY FOR ENTERPRISES: STAFF ASPECTS

Any system can be ruined whenever, moreover at the moment of crisis. The crisis itself may appear in the economics of the whole world, separate state or enterprise, manufacture etc. Examining the politics of crisis management directly at the enterprises, it should be said that, it's pointed on the harmful processes and events which more likely will put under the question the existence of an enterprise. Some of the scientists believe that crisis' management tools have to be fast and direct, but, to our mind, it should have preventative character and consist of provident kind of functions.

As for our opinion on this matter, we can't agree with the reactive crisis management model, which is considered necessary only for the crisis period in the enterprise activity. All the elements of crisis management must have strategic points as well as tactic ones. It should be mentioned that in case timely actions are made, the level of crisis spreading around will be lower, of course, if it's on the first stage or at least it is necessary to try to decrease bad results of this event. According to this concept crisis management has to:

– be guided by the experience of enterprise crisis management team that is in charge of planning detailed crisis management program and reveling first signs of upcoming crisis.
– abundantly use the information search and analyses on the external and internal environment with the aim of finding out crisis phenomenon features.
– apply for corresponding consulting services in case of sharp need of external practices and experience.

The effectiveness of crisis management is defined as the way to achieve the aims of preventing or adjusting the crisis in comparison with the resource expenses for these aims. The forecast and timely prevention of the crisis beginning are related to the significant expenses for information search and analysis, nevertheless, the diagnosis makes it possible to resist the crisis effectively.

One of the most effective events is to pay attention to staff development. The main question is rising up: what is better – to spend

money on the staff development or to decrease it at all. From one hand, the decreasing of consuming money on such thing is better for enterprise's financial situation, but from other hand such a policy can unfavorably influence on the competitiveness of the whole enterprise.

From our point of view, to overcome the crisis it is necessary to increase the effectiveness of the staff performance. The important part of crisis management policy is an organization of staff development training on a regular basis. Staff trainings correctly planned and regularly implemented can expand the limits of possible enterprise's strategies to overcome the crisis, to increase the flexibility in the staff distribution to the work positions and to simplify the enterprise re-profiling. The effective crisis management program for the industrial enterprise must have the preventive character and be aimed at monitoring both the external and internal environment of the enterprise with the purpose of identifying the presuppositions of crisis phenomena.

Supervisor: Chupryna O., the Candidate of economic sciences, the associate professor of the economic theory department

СЕКЦІЯ № 10: ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ТА ОПТИМАЛЬНИХ МЕЖ ДЕРЖАВНОГО ВТРУЧАННЯ В ЕКОНОМІЧНІ ПРОЦЕСИ

Конощук С. В.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
факультет підготовки кадрів для
Державної пенітенціарної служби України,
2 курс, 4 група

РИНКОВА ЕКОНОМІКА: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Систему ринкової економіки часто називають капіталізмом.

Капіталізм – суспільний лад, економічна система виробництва та розподілу, заснована на принципах приватної власності, особистої ініціативності, раціональності та ефективності використання наявних ресурсів, максимізації прибутку (капіталу).

Плюси і мінуси ринкової економіки – це одвічна тема суперечок між економістами протилежних напрямів.

Ринковій економіці притаманне автоматичне розв'язання головних економічних проблем через встановлення ринкових пропорцій між виробництвом і споживанням за допомогою цін. Ринкова система – це система господарювання, що базується на приватній власності, ринковому ціноутворенні та конкуренції.

Ринкова система проіснувала декілька сотень років, але не вирішила остаточно головних соціальних проблем (бідності, голоду, соціальної нерівності), більш того, вона призвела до загострення проблеми соціальної нерівності. Карл Маркс стверджував, що капіталізму без криз не буває. Сучасний капіталізм відрізняється від первісного жорстокого капіталізму минулого. Але, незважаючи на проголошення «постіндустріального суспільства», сутність капіталізму не міняється. Це, як і раніше, приватна власність, конкуренція вільних виробників, експлуатація найманої праці.

Капіталізм сам заганяє себе в пастку. В цій системі корпорації намагаються максимально збільшити свої прибутки, постійно нарощуючи випуск продукції. Водночас роботодавці всіма можливими способами прагнуть скоротити виробничі витрати, в тому числі і зарплату найманих працівників. А оскільки саме останні є споживачами продукції підприємств, виходить, що ця продукція не знаходить платоспроможного попиту. Звідси – криза надвиробництва, роздуті кредити та неплатоспроможність боржників.

Переваги ринкової економіки:

1) більша ефективність (вища продуктивність; менші витрати матеріалів; забезпечує більш високу якість продукції);

2) ринкова економіка бездефіцитна (в рамках тих ресурсів, включаючи імпорт, якими володіє країна):

3) ринкова економіка забезпечує більш високий рівень життя.

Недоліки ринкової економіки:

1) заощадження ресурсів призводить до погіршення екологічного середовища (адже зменшення забруднення довкілля потребує додаткових витрат, що не вигідно корпораціям);

2) ринкова економіка губить неринкові галузі (бо вони неконкурентоспроможні);

3) у ринковій економіці створюється несприятливе середовище для розвитку науки і культури;

4) безробіття;

5) велика диференціація населення за доходами.

Для мінімізації негативного впливу вказаних факторів необхідне втручання держави: перерозподіл доходів через державний бюджет; заборона або обмеження використання частини невідтворювальних національних ресурсів, заборона застосування шкідливих технологій та ін.

Хоча процеси розбудови в Україні ринкової економіки є незворотними, розуміння переваг та недоліків цієї системи необхідно для формування економічної системи, здатної увібрати кращі досягнення ринку та нівелювати (наскільки це можливо) його недоліки.

Науковий керівник: Губін К. Г., к. е. н., доцент кафедри економічної теорії

Юшенко С.А.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
господарсько-правовий факультет,
2 курс, 7 група

ЛІБЕРТАРІАНСЬКА ТЕОРІЯ ВІЛЬНОГО РИНКУ

Лібертаріанство – політична філософія, в основі якої лежить заборона на застосування сили чи погрози до іншої особи чи її майна всупереч волі цієї особи. Лібертаріанці виступають проти будь-якого насилля, особливо з боку держави. Вони стверджують, що примус не може бути виправданий необхідністю або суспільним благом, функції держави мають бути зведені до мінімуму або

взагалі нівельовані. Чільне місце серед лібертаріанських ідей займає теорія вільного ринку.

Вільний ринок – це ринок, вільний від будь-якого зовнішнього втручання (в тому числі від державного регулювання). Функція держави зводиться до захисту права власності. Ціни встановлюються вільно відповідно до попиту та пропозиції. Основою вільного ринку є право виробника створювати будь-який товар чи послугу та пропонувати її споживачу, а також право споживача купувати будь-який товар чи послугу в будь-якого виробника за ціною, що є результатом домовленості між ними.

Вільний ринок протиставляється ринку, що регулюється, на якому держава прямим чи непрямим шляхом регулює ціни і постачання, що призводить до того, що ці ринки є менш ефективними. На вільному ринку ціна є інформаційним сигналом, який свідчить про напрямок, в якому доцільніше спрямувати ресурси задля максимальної ефективності. Втручання в функціонування вільного ринку призводить до викривлення цінових сигналів і зменшення ефективності використання ресурсів.

Вільний ринок не вимагає існування конкуренції, але наполягає на відсутності бар'єрів для нових учасників ринку. За умови дотримання цієї вимоги, конкуренція буде процвітати.

Лібертаріанці виступають проти державного антимонопольного регулювання економіки. За загальним правилом, якщо суб'єкт ринку став монополістом, він буде користуватись своїм становищем і відсутністю конкурентів та невиправдано підвищувати ціни. Але за відсутності бар'єрів у нього одразу ж мають з'явитися конкуренти, які запропонують нижчу ціну і він буде вимушений відреагувати.

Лібертаріанці вважають примусове стягнення податків на соціальні цілі неприпустимим. Ніхто не зобов'язаний працювати більше задля іншого. Найбільше суспільне благо може бути досягнуте лише через індивідуальні дії без втручання держави. Переслідуючи власні інтереси, особа набагато більше служить інтересам суспільства, ніж тоді, коли вона свідомо цього прагне. Наприклад, особа, що прагне максимізувати прибуток, прагне розширити виробництво, тим самим створюючи нові робочі місця.

Питання оподаткування не вирішено лібертаріанцями однозначно. Можна виділити дві течії: мінархізм та анархо-капіталізм. Анархо-капіталісти виступають за ліквідацію держави, а отже й податків, на користь індивідуального суверенітету в умовах вільного ринку. Вони стверджують, що суди, правоохоронні органи мають бути частиною приватних структур, що діють в умовах конкуренції. Позиція мінархістів менш радикальна: держава

необхідна задля захисту свободи і права власності, але її функції мають бути мінімізовані («мінімальна держава»). Мінархізм не виключає податків.

Суспільство у процесі свого історичного розвитку рухається у напрямку збільшення меж свободи. Саме тому нова лібертаріанська теорія набирає все більшої популярності та має великі перспективи.

Науковий керівник: Шевченко Л.С., д.е.н., професор, зав. кафедри економічної теорії

Яшина К. С.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
факультет підготовки юристів для МЗС України,
1 група, 1 курс

РИНКОВА РІВНОВАГА: НЕВИДИМОЮ РУКОЮ РИНКУ ЧИ ДЕРЖАВНОЮ РУКОЮ ЗАКОНУ

Обсяги закупівель і продажів на ринку завжди рівні між собою, адже це дві сторони однієї угоди. Однак цей факт не означає, що ринок знаходиться у стані рівноваги при будь-якому можливому значенні ціни. Вона, виконуючи свою функцію урівноваження, може відображати як надлишковий, так і дефіцитний стан ринку. Ринкова рівновага – це не просто збіг попиту і пропозиції, а ситуація, за якої виробники і споживачі повністю реалізують свої інтереси на ринку. Ринкова рівновага надважлива для економіки. Вона є адекватним виразом максимально сприятливих умов для діяльності всіх суб'єктів ринку та основою його подальшого розвитку.

При розгляді цієї проблеми важливо зробити акцент на винятковій важливості стабільності рівноваги, яка означає здатність ринку, виведеного з рівноважного стану, знову повертатися до нього під впливом лише своїх внутрішніх факторів. Якщо ринок характеризується стабільністю рівноваги, то це означає, що додаткове регулювання з боку держави необов'язкове, оскільки ринок за своєю природою – це механізм, який саморегулюється. Якщо ж ринкова рівновага нестабільна, то державне втручання є вкрай необхідним.

Вплив держави на процеси функціонування економіки і ринку належить до дискусійних проблем економічної науки. Загалом існують два основні способи координації економічної діяльності. По-перше, це централізоване керівництво, тісно

пов'язане з використанням легального примусу. Такими є адміністративні методи державного регулювання. По-друге, це добровільна співпраця індивідів, що більш притаманно риноковому способу координації. Державне управління необхідне і для визначення «правил гри», коли держава виступає у ролі арбітра, що тлумачить встановлені правила та забезпечує їх дотримання. Ринок зводить до мінімуму необхідність безпосередньої державної участі у ринковій «грі». І хоч загалом втручання «державної руки закону» у кон'юктуру ринку сприймається досить негативно, однак використання нею суто ринкових методів регулювання життя ринку, ефективність яких буде підкріплюватися законом, здатне вивести відносини між ринком і державою на якісно новий прогресивний рівень.

Державний вплив на ринкову рівновагу може здійснюватися через використання таких заходів, як:

- встановлення фіксованих цін;
- введення потоварного податку;
- державні дотації;
- закупівлі у державний резерв й інтервенція з резерву на ринок.

Серед методів державного регулювання економіки вкрай рідко зустрічаються такі, що є абсолютно непридатними або неефективними для координації господарської діяльності. Навіть адміністративні методи, які суттєво обмежують економічну свободу, можуть виявитися корисними. Потрібно лише знайти для них необхідні «ніші» та застосовувати їх у тих випадках, коли вони є доцільними та необхідними. Наприклад, для підтримання здорової конкуренції, здійснення антимонопольної політики, боротьби з безробіттям та нестачею обов'язкових товарів тощо.

Пошук нових форм і методів регулювання економіки в умовах трансформації соціально-економічної структури – одне з основних завдань держави. Адже саме від цього оновлення залежить подальша доля країни: чи зуміє вона в розумні терміни вийти з глибокої економічної кризи, чи вдасться у найближчому майбутньому створити економічну систему, яка забезпечить динамічний та ефективний розвиток економіки та підвищення добробуту суспільства.

Науковий керівник: Овсієнко О. В., к.е.н., доцент кафедри економічної теорії

Клименко А. В.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
факультет підготовки кадрів для
Державної пенітенціарної служби України,
2 курс, 2 група

РОЛЬ ДЕРЖАВИ В МЕХАНІЗМІ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Однією з небезпечних помилок, яких припускаються при обговоренні концепції переходу країн до ринкової економіки, є зведення усієї проблеми до створення «вільного ринку» і забезпечення «необмеженої конкуренції», посилаючись при цьому на досвід розвинутих країн. Насправді в цих країнах немає ані повністю вільного ринку, ані необмеженої конкуренції.

У країнах з розвиненими ринковими інституціями держава в економічному механізмі: відтворює умови конкуренції; є покупцем продукції; суб'єктом, який несе грошові витрати; усуває причини відмови ринкового механізму.

Відтворення умов конкуренції зводиться до того, що сотні тисяч підприємств, які виробляють величезну номенклатуру товарів і послуг, мають доповнюватися рухом грошей, цінних паперів, інформацією, знаннями, що потребує дії відповідних юридичних законів, нормативних документів, інструментів.

Як покупець продукції від імені держави діє уряд, який закуповує зброю, поштові, транспортні послуги тощо.

Як суб'єкт, що несе грошові витрати, держава виступає як агент для перерозподілу доходів. Такі витрати називаються трансферними, або передаточними. Трансферні платежі нічого не додають до ВВП. Вони свідчать про роль, яку відіграє уряд як агент для перерозподілу доходів у суспільстві на користь тих, хто потребує допомоги (підтримка людей похилого віку, непрацездатних, багатодітних, безробітних тощо). Це зазвичай здійснюється за допомоги прогресивного оподаткування.

Держава обережно проводить відповідну фінансову та податкову політику, адже більшість державних витрат покривається за рахунок податків, впливаючи на рівень і темпи виробництва, на стан зайнятості, на інфляційні процеси.

На додаток до цього держава цілеспрямовано використовує бюджетні асигнування для розв'язання актуальних господарських проблем, а також стимулює приватний бізнес, щоб сформувати ефективну структуру господарства. Також держава забезпечує сприятливі умови функціонування виробництва.

Усунення причин відмови ринкового механізму досягається втручанням уряду в економічну діяльність через коригування економічних процесів, обходячи дію законів ринкової конкуренції. Таке втручання називають регулюванням.

Монополізм або недосконала конкуренція спотворює ринок, призводить до того, що ціни зростають при штучному зменшенні обсягів виробництва, а монополії при цьому одержують надприбуток. У зв'язку з цим потрібне втручання уряду з метою зменшення впливу монополії, що здійснюється ліквідацією монополії або регулюванням її діяльності.

Отже, важливим елементом сучасного господарського механізму розвинутих країн є економічна діяльність держави, яка зумовлюється неспроможністю ринкового саморегулювання розв'язати низку кардинальних проблем розвитку економічної системи. Незважаючи на певні відмінності масштабів державного регулювання економіки у різних країнах, його вплив на економічні процеси досить глибокий і багатогранний.

Науковий керівник: Губін К. Г., к. е. н., доцент кафедри економічної теорії

Радченко О. С.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
Інститут підготовки слідчих кадрів
для МВС України,
2 курс, 2 група

РОЛЬ ДЕРЖАВИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Роль держави в досягненні сталого розвитку економіки визначається її характеристиками і логікою їхніх змін. В Україні у зв'язку з негативними результатами трансформаційних реформ важко бути ефективним гарантом у здійсненні переходу національної економіки на шлях сталого розвитку. Але якщо Україна не зробить ривок, вона втратить шанс бути у числі повноправних суб'єктів, а не об'єктів сучасних міжнародних економічних відносин.

У стабільній, інноваційній економіці пряме втручання держави неприпустимо. У стратегічно небезпечних ситуаціях, що підривають стабільність розвитку країни, подібні державні дії можуть виявитися кращими або навіть єдиними. У таких випадках держава підсилює використання державної власності як своєрідні

опорні точки, що допомагають виходу економіки з рецесії або перебудові напрямків її розвитку.

З огляду на низьку економічну і соціальну ефективність приватного капіталу в провідних базових галузях, треба визнати якщо не виправданим, то вимушено необхідним посилення інституту держави та її регулюючої ролі.

В основі державної політики повинні лежати способи як прямого, так і функціонально-орієнтованого впливу на управління робочою силою, основним капіталом, формування і підтримку ринкового середовища, витрати тощо. Водночас державна політика повинна бути зорієнтована на розв'язання проблем трансформаційних негативних соціальних наслідків, особливо питань глибокої соціальної диференціації.

Ключовим поточним завданням є вивірена в часі та в галузевих пріоритетах точкова підтримка найважливіших видів технологічних та експортних виробництв.

Сьогодні для України найдоцільнішим є орієнтація на інноваційний розвиток. Українська держава в інвестиційному та інноваційному процесах повинна активніше шукати шляхи і напрями збігу інтересів суспільства і приватного бізнесу. Реалізація спільних зусиль можлива лише за наявності заздалегідь розробленої загальнодержавної програми інноваційного розвитку на середньо- і довгострокову перспективу незалежно від будь-яких миттєвих інтересів адміністрацій, що приходять до влади.

Послідовними кроками в загальному алгоритмі участі держави в забезпеченні сталого соціально-економічного розвитку можуть бути: розробка головних економічних і соціальних параметрів стабільності в середньостроковій перспективі; визначення в них пріоритетів, у реалізації яких провідна роль належить державі; розробка і застосування необхідних механізмів забезпечення сталого розвитку української економіки. Логіка взаємодії цих заходів буде обумовлюватися індивідуальним і комбінованим впливом кожного з них один на одного і на економічний зріст, який є наочним показником сталого економічного розвитку.

Пріоритетними повинні бути визнані і соціальні (як і екологічні) аспекти інноваційної діяльності. Адже розвитком людського капіталу, рівною мірою з технологічними змінами є взаємопов'язаними і взаємозалежними чинниками сталого економічного зростання. Необхідно забезпечити юридичні та фінансові передумови того, що і приватний бізнес, і населення можуть успішно справлятися зі своєю частиною інвестиційних функцій. Крім цього, держава зберігає реальні важелі контролю над

процесом відтворення людського капіталу, включаючи фінансування освіти, медичне страхування і інші програми, що стимулюють відтворювальні процеси.

Науковий керівник: Нечипорук Л.В., д.е.н., професор кафедри економічної теорії

Немашкало Е. Ю.,
НУ «Юридическая академия Украины
имени Ярослава Мудрого»,
Институт подготовки кадров
для органов юстиции Украины,
1 курс, 9 группа

«ФИАСКО» ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ: ФОРМЫ И ПОСЛЕДСТВИЯ

Деятельность государства, направленная на преодоление «провалов» рынка, далека от совершенства. Вследствие этого к «фиаско» рынка добавляется «фиаско» правительства. Например, слишком высокие таможенные тарифы и импортные квоты неминуемо ведут к ослаблению конкуренции на внутреннем рынке, что, в свою очередь, уменьшает эффективность производства и качество продукции. Высокие налоги выступают фактором снижения экономической активности предпринимателей, оттока капитала в теневой сектор экономики.

«Провалы» (фиаско) государственного регулирования – это случаи, когда государство (правительство) не в состоянии обеспечить эффективное распределение и использование общественных ресурсов. К ним относят:

1) *ограниченность необходимой для принятия решений информации* – правительственные решения могут приниматься часто при отсутствии надежной статистики. Более того, наличие мощных групп с особыми интересами, активного лобби, бюрократического аппарата приводит к значительному искажению даже имеющейся информации;

2) *несовершенство политического процесса*, которое проявляется в рациональном неведении, лоббизме, манипулировании голосами вследствие несовершенства регламента, логроллинге, поиске политической ренты, политико-экономическом цикле и т.д.;

3) *ограниченность контроля над бюрократией*;

4) *неспособность государства полностью предусмотреть и контролировать ближайшие и отдаленные*

последствия принятых решений, поскольку действия экономических агентов значительно изменяют смысл и направленность предпринятых правительством мер.

«Фиаско» государственного регулирования обусловлены неправильным использованием методов и инструментов государственного регулирования экономики (ставки налогов, пошлин, процентов по кредитам, квоты, лицензии и т.д.); превышением властных полномочий, использованием власти в пользу узкого круга лиц (клана, объединения и т.д.); возможностью ошибок в принятии управленских решений из-за отсутствия или недостатка информации; существованием проблемы временных лагов – «эффекта опоздания» в процессе установления целей, принятии решений, выборе инструментов регулирования. Необходимо учитывать скорость введения в действие и сроки действия каждого инструмента, которые по-разному влияют на достижение цели государственного регулирования: изменения в денежно-кредитной политике дают быстрый эффект, в налоговой – более отдаленный результат.

Поэтому необходимо проводить постоянный мониторинг последствий государственного регулирования экономики, корректировать процесс реализации государственной экономической политики в зависимости от социально-экономической и политической ситуации. Государственное регулирование должно осуществляться таким образом, чтобы меры государственного воздействия подменяли рыночные механизмы. Используя те или иные регуляторы, правительство должно строго следить за негативными эффектами «фиаско» государственного регулирования и заблаговременно принимать меры по их преодолению.

Научный руководитель: Марченко О. С., д.э.н., профессор кафедры экономической теории

Кібальник С. О.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого,
Інститут підготовки слідчих кадрів
для МВС України,
2 курс, 5 група

АНТИМОНОПОЛЬНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЙОГО ІНСТИТУЦІЙ

Антимонопольне регулювання спрямоване на забезпечення контролю за діяльністю підприємств в інтересах обмеження

монополізму, вирішує численні питання захисту і контролю конкуренції в Україні, створює механізм недопущення і ліквідації недобросовісної конкуренції.

Антимонопольне регулювання спрямовується на захист інтересів споживачів і суспільства в цілому від можливих зловживань домінуючим чи монопольним становищем та негативних наслідків монопольної діяльності певних суб'єктів господарювання. З цією метою в законодавстві встановлюються антимонопольні обмеження, щоб забезпечити оптимальний баланс інтересів монопольних утворень і суспільства. Для цілей антимонопольного регулювання використовуються кількісні та якісні показники стосовно цін, тарифів, обсягів ринку (виробництва), нормативів якості, стандартів, структури розподілу товарів на ринку, бар'єрів вступу на ринок тощо. Втім, унаслідок відсутності єдиної державної політики щодо антимонопольного регулювання, у тому числі на окремих галузевих ринках, що характеризуються високим рівнем монополізації, формується тенденція щодо необґрунтованого завищення цін. Насамперед, це стосується сфер енергетики, транспортних і житлово-комунальних послуг, телекомунікації, інших соціально чутливих галузей. Відповідно, розроблення і впровадження вимагають нові нормативні акти щодо формування цін і тарифів на товари та послуги суб'єктів природних монополій. Згідно зі світовою практикою, антимонопольне регулювання включає також чітку регламентацію державної допомоги, чим забезпечується встановлення чи відновлення балансу для окремих суб'єктів підприємницької діяльності, економічних зон, територій тощо. В Україні, за відсутності законодавчого визначення прозорих механізмів такої допомоги внаслідок надання субсидій, компенсацій, податкових пільг та іншого (що здійснюється на цілком законних підставах), нерідко створюється необґрунтоване привілейоване становище окремих підприємств.

Тривалий час антимонопольне законодавство України не відрізнялося високою ефективністю, хоча в цілому саме на його основі були здійснені важливі заходи щодо демонополізації економіки та формування конкурентних відносин. Це пояснюється тим, що аж до недавнього часу воно ставило перед собою завдання, які концептуально відрізняються від завдань сучасного конкурентно-правового регулювання національної економіки.

Щодо питання оптимізації діяльності антимонопольних інституцій, слід зазначити, що можливість виконання Антимонопольним комітетом покладених на нього завдань повинна забезпечуватися його незалежністю від впливу будь-яких

політичних і ділових інтересів, правом брати участь у прийнятті урядових рішень, що стосуються питань економічної конкуренції, рівнем забезпеченості відповідними ресурсами. За таких умов, потенціал Антимонопольного комітету можна розглядати як достатній для здійснення контролю над монополістичними структурами в економіці. Водночас доцільно визначити можливість розширення функцій Антимонопольного комітету за рахунок впровадження заходів щодо поглибленої демонополізації ринків та їх перспектив, насамперед, у сферах природних монополій, а також у ході приватизації державного майна. Адже окремі загальнодержавні й регіональні ринки України характеризуються високим рівнем монополізації. Законодавчого оформлення також потребують процедурні аспекти діяльності Антимонопольного комітету України.

Науковий керівник: Нечипорук Л. В., д.е.н., професор кафедри економічної теорії

Irina Hotselyuk,
NU «Yaroslav the Wise
Law Academy of Ukraine»,
Commercial Law Faculty
2-nd Course, 6-th Group

STATE CONTROL OF GENETICALLY MODIFIED PRODUCTS CONSUMPTION

The most common words on the labels of Ukrainian commodities are "No GMO". Scientists are divided into two camps. Some consider genetically modified organisms as a natural and predictable step of selection, while others, on the contrary, believe that genetic engineering is an absolute departure from the classical principles of selection.

The causes of nascency of GMO are purely economic. Scientists claim that GM food can protect population from starvation, because it has got much higher yield and resistance than ecological one. The research institutes around the whole world do not give an exact answer about the destructive impact of GMO on health. Even the Institute of Nutrition, taking into account the economic benefits, says the permission to use some GM products is quite lawful (8 species of corn, 4 – of potatoes 1 – of rice and 1 – of sugar beet).

Whatever may be said by scientists but the nation has its own opinion. An issue of reducing the number of used transgenic products so that maintain the health of the nation was raised in Ukraine as well

as in Europe. To solve this problem, I suggest two ways: state regulation and consumers' activity.

Talking about state power, while being the guardian and the protector of welfare of Ukrainians, it could greatly affect the solving of the problematic issue. For example, labeling of products containing GMOs is an important issue.

They also could reduce the list of allowed transgenic products in Ukraine. Europe, Japan, Australia and others are on the way towards hard separation eco- and GM products. But the U.S. government, the motherland of genetic modification, despite the public requirements, still forgoes sanctioning this rule. According to the order of Cabinet of Ministers manufacturers are to label their product if it contains more than 0.9% GMOs.

It would be nice to overhaul contracts setting an import of food, the GMO content of which exceeds an admissible level. The U.S. Company Monsanto lost a case against the government of Germany, which banned the cultivation and sale of genetically modified maize. Unfortunately, there are no similar precedents in Ukrainian international legal practice.

Consumers, in economic context, are rather powerful regulating force. All fabrication is oriented on a consumer. If there is no request, the product is useless. So, speaking of the displacement the GMOs out of Ukrainian markets, consumers also have a significant impact. To get rid of or at least protect against transgenic foods they must follow some rules.

Firstly, pay attention to the labels, because Ukraine has already brought in a system of labeling.

Secondly, attending the freedom of speech in Ukraine, consumers should express their attitude to the product directly to manufacturer. If the firm wants to develop in future, it should follow the requirements of the buyers.

Thirdly, Ukraine has a legal framework that regulates GMO content in food. If there is weighty evidence of violation of regulations, they should contact the Sanitary-Epidemiological Service.

To solve a problem of genetically modified foods in Ukraine as quickly and effectively as possible the state power activity and the response of the population are to be combined. In this case, European countries give an example. On one hand, the surrender of GMO food caused an appearance of stores selling only organic products. On the other hand, the state monitors and supports social movement.

Supervisor: Shevchenko L., Doctor of Economics, Professor, Head of Economic Theory Department

Остапенко Ю.І.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
кафедра господарського права,
стажист-дослідник

ЗАКОНОДАВЧА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Одна із стратегічних для будь-якої країни галузей – телекомунікаційна – відіграє величезну роль для активізації розвитку глобальної та регіональної економіки.

Кінець XX – початок XXI ст. став часом стрімких технологічних змін у телекомунікаційній галузі. Виробники та оператори запропонували користувачам безліч нових послуг та устроїв. Більшість технологічних інновацій виявилися задіяними населенням, корпораціями та державами. Важко уявити життя сучасної людини без мобільного телефону, системи INTERNET, охоронної сигналізації, організації платежів населення, забезпечення міжстанційних зв′язків між базовими станціями систем персонального виклику, електронної та голосової пошти, теле-відео-конференцзв′язку, Skype і т.д.

Український ринок телекомунікаційних послуг, як одна із важливих складових інноваційної економіки, демонструє високі темпи зростання, що випереджають темпи зростання економіки в цілому: частка галузі «Зв'язок» в структурі ВВП постійно збільшується. За даними Державної служби статистики, вона зросла у 2005-2007 рр. з 3,1 % до 6,5 %. Особливого прискорення набувають послуги по окремих сегментах зазначеного ринку. Темпи зростання послуг мобільного зв'язку та Інтернет – послуг красномовно засвідчують, що роль цього сектора в економіці України неухильно зростає (рівень проникнення мобільного зв'язку в Україні досяг 120,1 % у 2008 р. порівняно з 72 % у США, а темп зростання абонентської бази склав 117 % у 2009 р., також у 2009 р. темп зростання вкладення всіх прямих іноземних інвестицій (ПІІ) економіки країни склав 7 %).

Існує низка проблем, подолання яких могло б дати додатковий імпульс розвитку телекомунікаційної галузі України та економічному зростанню в цілому. Розвиток телекомунікацій в України характеризується нерівномірністю в географічному плані. Доступ телекомунікаційних послуг занадто диверсифікований по областях. Регулювання телекомунікацій в останні роки суттєво

змінилось у відповідності до сучасних реалій. Важливою подією було прийняття Закону «Про телекомунікації» у 2003 р. Основний акцент у Законі було зроблено на статиці телекомунікаційних правовідносин, у той же час їх динаміка, як така, а також динаміка технічного розвитку засобів телекомунікацій значною мірою не врахована при формуванні тексту названого нормативно-правового акту. Основний набір термінів, який міститься у статті 1 Закону, та його структура не відповідають рівню сучасних технологій, не розкривають технічні види і підвиди телекомунікаційного зв'язку, не регулюють сам процес передачі інформаційного продукту від виробника до користувача, що взагалі робить неможливим застосування санкцій за недоброякісний продукт та визначення предмету регулювання.

Інструментом реалізації державної політики у сфері телекомунікацій щодо координації діяльності державних органів та підприємств, установ і організацій, пов'язаної з розвитком телекомунікаційних мереж в Україні є «Концепція розвитку телекомунікацій в Україні», схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 7 червня 2006 р. N 316-р. Цей документ визначає проблеми розвитку телекомунікацій, стратегію і основні шляхи їх розв'язання, а також принципи забезпечення комплексного розвитку телекомунікацій. У ній зазначено: проблеми розвитку телекомунікацій, напрями розвитку телекомунікаційних мереж, напрями управлінської та регуляторної діяльності в телекомунікаційній сфері, безпека телекомунікаційних мереж, створення і розвиток інформаційної інфраструктури тощо.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2008 р. N 1612-р було внесено деякі не суттєві зміни у «Концепцію розвитку телекомунікацій» та її дію було продовжено до 2010 р., однак і ця концепція вже сьогодні є практично не актуальною. Відтак, схвалена Урядом ще у 2006 р. «Концепція розвитку телекомунікацій до 2010 року», морально застаріла. Її дія закінчилася у 2010 р. Нову Концепцію на сьогодні не розроблено. Як наслідок, регуляторні ініціативи діючих органів зв'язку відчутно стримуються через відсутність відображення у Концепції стрімкого розвитку інформаційно-телекомунікаційних технологій та збільшення кількості сучасних послуг. Більш того, зволікання із внесенням запропонованих змін до Плану використання радіочастотного ресурсу України та затвердженням їх КМУ призводить до відставання України у впровадженні нових перспективних радіо-технологій, зокрема нових стандартів широкосмугового (мультисервісного) доступу, гальмує розвиток ринків сучасних телекомунікаційних послуг. Відтак, враховуючи

надзвичайно швидкий темп інноваційного розвитку та впроваджень відповідних інновацій в телекомунікаційну сферу, слід визначити, що планування, головні концептуальні ідеї та європейські стандарти законодавства в телекомунікаційній сфері може нести лише відносно стабільний характер і буде супроводжуватись об'єктивною необхідністю його сутнісного перегляду з періодом у 2-3 років.

Отже, проблеми та прогалини сучасного українського законодавства наскрізь пронизують галузь, яскравим прикладом цьому є відсутність стратегічно важливих в політичному та соціальному розумінні законів по пріоритетних послугах: мобільного зв'язку та Інтернет-послугах.

Науковий керівник: Задихайло Д.В., к.ю.н., доцент, зав. кафедри господарського права

Русанова В.Б.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
здобувач кафедри адміністративного права

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПУБЛІЧНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ (НА ПРИКЛАДІ ІНСТИТУТУ СУДОВОГО ОСКАРЖЕННЯ ПОСТАНОВ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ)

1. Одним із критерії ефективності законодавчого регулювання є його економічна виправданість. Держава, встановлюючи правила поведінки для учасників суспільних відносин у тій чи іншій сфері, має забезпечити, щоб втілення цих правил поведінки у реальну соціальну практику відбувалося у найменш економічно і фінансово обтяжливий для суспільства і окремих спосіб. Остання теза опосередковано підтверджується і ст. 2 Кодексу адміністративного судочинства України, яка передбачає, що у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень адміністративні суди перевіряють, чи прийняті (вчинені) вони добросовісно, розсудливо і пропорційно. Немає сумніву, що всі вказані категорії (добросовісність, розсудливість, пропорційність) мають і економічну складову. Невипадково також, законопроекти, які передбачають бюджетне фінансування (а значить покладення на суспільство додаткових витрат, які будуть стягуватися у вигляді прямих і непрямих податків), повинні супроводжуватися фінансово-економічним обґрунтуванням (ст. 91 Закону України «Про регламент Верховної

Ради України»), яке має підтвердити доцільність такого обґрунтування.

2. Вимога економічної ефективності правового регулювання ставить завдання перед економічною та юридичної наукою, а також суміжними дисциплінами виробити критерії такої ефективності, а також встановити співвідношення між даною вимогою та іншими вимогами, які висуваються до законодавства у демократичній державі. Останнім часом на перетинанні економіки і юриспруденції з'явилися міждисциплінарні напрями, які опікуються цими питаннями. Йдеться про такі напрями, як «Економічний аналіз права» (інша назва «Економічна теорія права»), «Конституційна економіка» та ін. Слід зазначити, що увага вчених, які працюють у межах вказаних наукових течій (О. А. Гриценко, Д. В. Задихайло, Е. В. Талапіна та ін.), зосереджені в основному на питання ефективності державного управління економікою. У той же час це лише один з аспектів проблеми. Набагато більш складними є проблеми економічної ефективності законодавчого регулювання в інших сферах публічного права, і у першу чергу, в адміністративному праві, коли йдеться про норми, не пов'язані безпосередньо з регламентацією економічних процесів. У межах цієї доповіді ми в якості прикладу зупинимось на аналізі судового оскарження постанов у справах про адміністративні правопорушення (далі – судове оскарження), оскільки адміністративно-юрисдикційне законодавство яскраво ілюструє наведену вище тезу.

3. Судове оскарження складає основну гарантію прав осіб, які притягаються до адміністративної відповідальності, у тому числі права не бути підданим несправедливому чи незаконному покаранню. Цей момент зумовлює підпорядковану роль вимоги економічної ефективності законодавчого регулювання судового оскарження щодо вимоги забезпечення прав і свобод людини і громадянина з боку держави. Іншими словами, для законодавця на першому місці має знаходитись задача вибудувати таку модель судового оскарження, яка максимально б відповідала європейським і загальносвітовим стандартам у галузі прав людини. Держава не повинна «жертвувати» якимись складовими цієї моделі з мотивів «відсутності економічних ресурсів», «недостатності бюджетного фінансування» тощо. У зв'язку з цим не можна назвати виправданою ситуацію, коли сьогодні рішення місцевого суду у справі про судове оскарження постанови у справі про адміністративне правопорушення оскарженню не підлягає, що часто-густо пояснюється саме недоцільністю витрачання

бюджетних коштів для забезпечення апеляційного і касаційного оскарження цих рішень.

Науковий керівник: Писаренко Н.Б., к.ю.н., доцент кафедри адміністративного права

СЕКЦІЯ № 11: СВІТОВИЙ ДОСВІД ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ НА МАКРО- ТА МІКРОЕКОНОМІЧНОМУ РІВНЯХ

Нечипорук Л. В., д.е.н., проф.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
кафедра економічної теорії

РИСИ МІЖДЕРЖАВНОЇ СИСТЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ СТРАХУВАННЯ

Важливим компонентом глобалізації визнають кардинальну трансформацію механізмів економічного регулювання в напрямку становлення глобально інтегрованої регулюючої системи, без якої неможливо вирішити проблему оптимального використання обмежених ресурсів та використати переваги вільного руху основних факторів виробництва. Глобально інтегрована регулююча система будується на комплексі факторів, які уможливлюють якісне піднесення ефективності економічної діяльності в рамках світового господарства на основі міжнародної кооперації, отримання тим самим великого синергічного ефекту.

Визнаємо доцільним серед факторів становлення глобальної регулюючої системи виділяти: появу та поширення міжнародних комунікацій, що забезпечує саму можливість управління складовими, які розташовані в різних частинах світу; розвиток міжнародної співпраці у гуманітарній сфері, що забезпечує піднесення людського капіталу та стимулює глобальне управління людським розвитком.

На європейському рівні міждержавна система регулювання страхування сполучить саморегулювання і державне регулювання. Саморегулювання здійснюється міжнародними об'єднаннями страховиків. Головне з них у Європі – Європейський комітет зі страхування – ЄКС (Comite Europeen des Assurances, CEA), створений у 1953 р. як консультаційний і координаційний центр, покликаний сприяти розвитку страхування в Європі і представляти інтереси європейського страхового ринку в міжнародному масштабі.

Державне регулювання страхування на рівні ЄС ґрунтується на прийнятті і виконанні Директив, що стосуються окремо страхування життя і «загального» страхування (тобто решти видів). Для знову створюваних компаній діє заборона сполучати страхування життя з іншими видами страхування. У

Європейському Союзі деякі країни обмежують дії страховиків, що не входять до Співтовариства, крім агентської діяльності, морського страхування та обов'язкового страхування, наприклад, страхування цивільної відповідальності власників автотранспорту і страхування повітряного транспорту. Спеціальні дозволи вимагаються в Бельгії та Іспанії. В Австрії іноземний страховик повинен бути зареєстрований як акціонерне товариство.

Щодо визначення національного режиму, то деякі країни вводять більш високий податок на премію, сплачену для придбання страхового поліса компанією, що базується в країні, яка не входить до ЄС. Шведські податки на страховиків «третіх» країн у галузі всіх видів страхування, крім страхування життя, є вищими, ніж для страховиків країн ЄС. Існують вимоги до громадянства для членів ради директорів страхових компаній у Фінляндії та Швеції (частина з них повинна бути громадянами Фінляндії чи Швеції).

Європейське співтовариство і країни-учасниці ставлять завдання прискорювати і роз'яснювати процес ліцензування і визнання. Зокрема, вони зобов'язуються розглянути прохання про дозвіл на діяльність з прямого страхування протягом 6 місяців і подавати інформацію претендентам щодо аналізу їхніх запитів. ЄС дає гарантію, що національні регулювальні органи країн-учасниць узагалі не вимагатимуть попереднього схвалення умов страхового договору чи тарифів рівня премій.

Овсієнко О. В., к.е.н., доц.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
кафедра економічної теорії

ТРАНСФОРМАЦІЯ МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ У ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Соціальна держава – явище історичне. І сам процес її виникнення, і набір притаманних їй функцій тісно пов'язані зі змінами у суспільному виробництві. Оскільки останнє носить циклічний характер, обумовлений технологічними змінами і закономірностями руху капіталу, ритміка циклів (особливо кондратьєвських) суттєво позначається на інтенсивності соціальної активності держави та її змісті. Так, держава соціальних послуг та її подальша модифікація у державу загального добробуту у IV К-циклі уможливили реалізацію зростаючих вимог до робочої сили, висунутих IV технологічним укладом, створили необхідні соціальні умови для підвищення ступеня готовності суспільства до

впровадження інновацій. Технологічна основа наступного, V К-циклу (ІТ-технології), потребувала лібералізації соціальної держави, зміщення акцентів на підтримку самоорганізації та саморозвитку як окремих індивідів, так і їх об'єднань, розширення економічної, соціальної та духовної свободи.

У сучасних умовах розвиток соціальної держави теж пов'язаний зі змінами у суспільному виробництві. Головною закономірністю нового, постіндустріального способу виробництва та його відмінністю від попереднього, індустріального, стає використання інтелектуальних компонентів – знань, інформації, науково-технічних досліджень – як самостійних, подекуди вирішальних факторів господарського розвитку. Невід'ємність цих компонентів від людини суттєво посилює її роль у суспільстві, перетворює творчі можливості особистості, її здатність опановувати, генерувати та використовувати нові знання на основне суспільне багатство.

За таких умов людський потенціал виступає не просто рушійною силою сучасного виробництва, а й його головною метою. Уперше в історії людства критерієм суспільного прогресу стає не нагромадження матеріального багатства, збільшення випуску та удосконалення продукції, а розвиток людини та її здібностей, постійне розширення можливостей задоволення фізичних та духовних потреб. Підвищення ролі загальнокультурних, освітніх характеристик людини в господарському розвитку посилює соціальну спрямованість пріоритетів економіки, розширює межі діяльності держави. Слова Й. Шумпетера: «капіталістична система не загине від економічного краху, проте сам її успіх підриває суспільні інститути, що її захищають, та «неминуче» створить умови, у яких вона не зможе вижити та поступиться місцем соціалізму» [1, с. 439], – також вказують на безальтернативність соціалізації економічного розвитку та використання принципів соціалізму у державному устрої.

Перехід до постіндустріального способу виробництва спричиняє постійну трансформацію не тільки функцій, а й моделі соціальної держави:

- по-перше, зміни у відносинах власності, розповсюдження її асоційованих форм, зниження порівняної значущості приватної власності, а також поява засобів виробництва, принципово невідчужуваних від працівника, значно підвищує потенціал добровільного співробітництва між людьми (ринкова кооперація, схеми взаємодопомоги). Так, А. Бузгалін, підкреслює, що одним з найбільш динамічних секторів світового господарства стає «економіка солідарності» [2, с. 18], заснована на різних формах

суспільного розпорядження і привласнення. Відповідно, відбувається подолання індивідуалізму, активне відтворення кооперацій них зв'язків у системі «індивід – група – суспільство», а завданням держави стає вдосконалення інфраструктури участі громадян у вирішенні соціальних проблем;

- по-друге, нові характеристики людського розвитку, зумовлені оновленням технологічної основи виробництва, а саме: можливість свідомо змінювати власну природу, якість та тривалість життєвого циклу і його окремих фаз; розширення доступу до раніше існуючих в обмеженій кількості благ; звільнення від матеріальної та речової залежності, – потребують розширення свободи вибору, що виявляється сумнівним в умовах прив'язки економічних прав до громадянства. Модель відносин «держава – особистість», як і економічний спосіб її втілення – перерозподіл матеріального багатства, мають еволюціонувати у напрямі іншої моделі – «держава – громадянське суспільство – особистість» та іншого способу її реалізації – удосконалення соціальних і інституціональних обмежень;

- по-третє, в умовах поступового звільнення від матеріальної залежності змінюватиметься зміст функцій соціальної держави, пов'язаних з забезпеченням рівності прав. Можна припустити, що оскільки основне багатство нового суспільства (знання та здібності) є невідчужуваним від працівника, досягнення рівності значно ускладниться, а зусилля держави зосереджуватимуться не на перерозподілі матеріального багатства, а на забезпеченні рівності доступу до нематеріальних благ.

На завершення слід підкреслити, що у суспільства існує можливість дати адекватну відповідь на виклики постіндустріального способу виробництва і без участі держави, що послаблюватиме її інститути. Адже, як зазначав І. Бентам: «чим сильніше суспільство, тим слабкіша держава, і навпаки».

Література

1. Шумпетер, Й. А. Теория экономического развития. Капитализм, социализм и демократия [Текст] : пер. с англ. / Й. А. Шумпетер. – М. : Эксмо, 2007. – 864 с.

2. Бузгалин, А. В. Частная собственность устарела [Текст] / А. В. Бузгалин // Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. – Серія «Економічна теорія та право». – 2011. – № 3. – С. 5-19.

Юзефович Т. І.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
Інститут підготовки кадрів
для органів юстиції України,
1 курс, 13 група

ЗНАЧЕННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ЯК СУЧАСНОГО ФАКТОРА СУСПІЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА

Термін «людський капітал» уперше з'явився в працях Теодора Шульца - економіста, який цікавився скрутним становищем слаборозвинених країн. Шульц заявляв, що поліпшення добробуту бідних верств населення залежить не від землі, техніки або їхніх зусиль, а скоріше від людських знань. Він назвав цей якісний аспект економіки «людським капіталом». І це було початком нового сприйняття та використання дії системи економічних законів.

Базовим методологічним положенням теорії людського капіталу є використання економічного підходу до аналізу найрізноманітніших явищ у таких галузях людської діяльності, які раніше цілком належали до сфери соціальних, демографічних, психологічних та інших досліджень. Економічний підхід, заснований на принципах раціональної оптимізуючої поведінки індивідів, був використаний при аналізі таких проблем, як теорія економічного зростання, розподіл доходів, інвестиції в людину, економіка освіти, планування сім'ї і ведення домашнього господарства, економічні аспекти злочинності і кримінальної діяльності, теорія міграції, дискримінація на ринках праці та ін.

Людський капітал — це сформований або розвинений у результаті інвестицій і накопичений людьми (людиною) певний запас здоров'я, знань, навичок, здібностей, мотивацій, який цілеспрямовано використовується в тій чи іншій сфері суспільного виробництва. Він сприяє зростанню продуктивності праці й завдяки цьому впливає на зростання доходів його власника. Слід звернути увагу на кілька принципових моментів, що випливають з цього визначення:

- по-перше, людський капітал — це не просто сукупність зазначених характеристик, а саме сформований або розвинений в результаті інвестицій і накопичений певний запас здоров'я, знань, навичок, здібностей, мотивацій;
- по-друге, це такий запас здоров'я, знань, навичок, здібностей, мотивації, який доцільно використовується для

одержання корисного результату і сприяє зростанню продуктивності праці;

- по-третє, використання людського капіталу закономірно приводить до зростання заробітків (доходів) його власника;
- по-четверте, таке зростання доходів стимулює подальші інвестиції в людський капітал, що приводить до подальшого зростання заробітків.

Оцінка інвестицій у людський капітал та оцінка доходів від його використання звичайно проводиться в різноманітній формі. Слід підкреслити, що далеко не всі інвестиції і не всі доходи можна виразити в грошової формі. Крім грошових витрат на навчання, зміцнення здоров'я та інші дії, спрямовані на нарощення людського капіталу, вимагають, щонайменше, ще і нелегкої праці самої людини. Ті, хто володіють ефективним людським капіталом, одержують моральне задоволення, економію часу, вищий соціальний престиж і статус та багато інших вигід. Слід зауважити, що в результаті нарощування людського капіталу отримується інтегральний соціальний ефект, від якого виграє не лише конкретна людина, а і фірма, на якій вона працює, та суспільство в цілому.

Аналіз структури людського капіталу дозволяє виділити два напрями дослідження впливу людського капіталу на економічний розвиток: роль людського капіталу в розвитку фірми - на мікрорівні, і безпосередній вплив людського капіталу на темпи економічного зростання і його якісні характеристики - на макрорівні.

Науковий керівник: Лизогуб В. А., асистент кафедри економічної теорії

Дмитренко К. В.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
факультет підготовки юристів для МЗС України
2 курс, 2 група

ГЛОБАЛЬНА ІНФОРМАЦІЙНА НЕРІВНІСТЬ

Уперше в історії людства термін «інформаційна нерівність» («цифрова нерівність») був офіційно визначений після публікації доповіді Міністерства торгівлі США «Провал у Мережі: визначення цифрової нерівності». Спочатку проблема цифрової нерівності сприймалася як суто американська й обговорювалася лише в США. Однак згодом вона стала осмислюватися як глобальна.

Інформаційна нерівність являє собою нерівні можливості з огляду на доступ, використання і виробництво інформації та знання, а також використання нових технологій для розвитку.

Основними причинами цифрової нерівності є:

- нерівноцінність використання можливостей інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ);
- неоднаковий доступ до знань у сфері ІКТ на рівні країн, регіонів та груп населення;
- непорівнянність доходів населення та вартості телекомунікаційних послуг;
- дисбаланс інвестицій у сферу ІКТ;
- технічні проблеми з забезпечення повного спектра послуг у країні або регіоні;
- нерозвиненість певних видів послуг;
- брак гнучкого законодавства у сфері ІКТ та податкових пільг у певних країнах та регіонах.

Такий вид нерівності відображає поєднання загальних соціально-економічних проблем і конкретних проблем недостатнього розвитку інфраструктури, відносно високої вартості доступу до цієї інфраструктури, слабкого розвитку національного і місцевого інформаційного наповнення (контент), а також нездатності основної маси людей отримувати переваги з інформаційно-інтенсивної діяльності.

Деякі регіони світу, наприклад Африка, практично не охоплені Інтернетом. Частка африканського континенту в загальній кількості Інтернет – підключення становить усього 0,25 %. У Центральній і Південній Америці останнім часом відбувається певне зростання кількості користувачів Всесвітньою мережею за рахунок трьох країн – Аргентини, Бразилії та Чилі. На противагу цим регіонам у США близько 74 % всього населення користується Інтернетом, а в Німеччині цей показник перевищує 78 %.

На жаль, інформаційна нерівність характерна і для України. Наша країна посідає лише 70-е місце серед 80-ти країн за індексом телекомунікаційної підготовленості. Крім того, інформаційні ресурси та їх споживачі розподілені дуже нерівномірно. Існує проблема роз'єднаності ініціатив та координацій щодо розвитку інформаційного суспільства. Перші кроки для поліпшення існуючої ситуації були зроблені з прийняттям Закону України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки», що встановлює напрями державної політики у сфері ІКТ.

Стан інформаційної нерівності в світі стає дедалі помітнішим. У міру прискорення темпів інформаційної революції

«цифровий розрив» між країнами й у середині країн не зменшується, а збільшується. Без сучасних інформаційно-комунікаційних технологій і можливостей широкого використання розвинутої системи електронних мереж країни не можуть досягти сталого економічного зростання, що стає важливою проблемою, яка потребує уваги та пошуку шляхів для її вирішення.

Науковий керівник: Овсієнко О.В., к.е.н, доцент кафедри економічної теорії

Мінаєва Т. В.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
господарсько-правовий факультет,
2 курс, 3 група

УПРАВЛІНСЬКА КУЛЬТУРА В ЯПОНІЇ

Процес формування в Україні ринкового господарства зумовлює необхідність пошуку ефективних методів управління. З цією метою слід звернутися до досвіду розвинутих країн, зокрема Японії. Японська система менеджменту визнана найбільш ефективною у світі. Головна її особливість – вміння працювати з людьми. Саме орієнтація менеджменту на людський фактор стала однією з головних причин стрімкого успіху Японії.

Основним багатством країни японці вважають свої трудові ресурси. Японська система господарювання спирається на традиції: групову згуртованість і природжене прагнення до створення високоякісної продукції. Яскравими рисами японського характеру є економність і заощадливість. Варто виділити характерні ознаки японського управління: система довіри та гарантія зайнятості; управління, засноване на інформації; управління, орієнтоване на якість; цінності корпорації; присутність керівництва на виробництві; підтримання порядку та чистоти.

Важлива ідея японського управління полягає в тому, що найманий робітник має усе життя працювати в одній фірмі. Йому вигідно постійно працювати на одному підприємстві, де він отримує максимальну увагу та повагу, а заробітна плата збільшується пропорційно часу, відпрацьованому на підприємстві. Головною особливістю персоналу японських фірм є відданість своїм компаніям і готовність поступатися власними інтересами на користь корпоративних.

Японський працівник ототожнює себе з фірмою і впевнений у власній значущості та незамінності для неї; службовці компанії

рідко беруть день відпочинку (навіть якщо вони трохи недомагають), тому коефіцієнт прогулів у них найнижчий у світі; японський працівник погоджується з вказівками адміністрації стосовно надурочної роботи без завчасного попередження. Багато з них не використовують повністю свої оплачувані відпустки, бо впевнені, що їхній обов'язок працювати, якщо компанія цього потребує. Кожен прагне виконувати свої обов'язки так, щоб за ним затвердилась репутація ініціативного, порядного, вихованого працівника. Вони відповідальні, бо знають, що їхній особистий добробут залежить від результатів діяльності фірми.

В Японії існує своєрідна модель навчання та підготовки персоналу. Японські підприємства не вимагають спеціальної підготовки від навчальних закладів, вони самі навчають свого працівника вже після того, як прийняли його на роботу, попередньо оцінивши здібності кожного. Система перепідготовки та навчання включає в себе навчання під час роботи, навчання після роботи і самоосвіту.

Одним із методів закріплення зв'язків службовців з керівництвом і фірмою є інтенсивне міжособистісне спілкування, яке виражається в ранкових мітингах з фізичною зарядкою; зібраннях, де надається інформація та доводяться завдання щодо виконання робіт; церемоніях (святкування дня заснування фірми, Нового року, спортивні зустрічі тощо). Усе це згуртовує персонал компанії, зміцнює його моральний дух і прихильність до фірми.

Японці також сприйнятливі до нових ідей. Вони люблять вчитися на чужих помилках і користуватися досвідом інших. Японські робітники не чинять опору впровадженню новинок технічного прогресу. Інновація – основа економічного росту, і японці є прихильниками цієї ідеї.

Практика використання елементів японської економічної культури, врахування психології людей, їх соціального статусу дозволяють досягати великих успіхів у виробництві та управлянні кадрами в інших країнах з розвинутою економікою. Тому досвід Японії представляє особливий інтерес для українських керівників.

Науковий керівник: Чуприна О.О., к.е.н., доцент кафедри економічної теорії

Зайцева М. А.,
НУ «Юридическая академия Украины
имени Ярослава Мудрого»,
факультет подготовки кадров
для Пенсионного фонда Украины,
2 курс, 4 група

«ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ЧУДО» ЯПОНИИ

Японское экономическое чудо — исторический феномен рекордного роста японской экономики, начавшийся с середины 1950-х и продолжавшийся до нефтяного кризиса 1973 г. Рост экономики составлял около 10 % ежегодно, что значительно превышало темпы роста экономики в самых развитых капиталистических странах того времени. Экономисты называют одной из причин такого роста – низкие налоги и усиленное изучение японскими учёными современных технологий. Рост экономики позволил Японии в кратчайшие строки восстановиться после войны и обойти по экономическому развитию такие благополучные страны как Франция, Италия, Канада, Великобритания, ФРГ, СССР, уступая лишь США.

Период быстрого экономического роста между 1955 и 1961 гг. проложил дорогу к т. н. «золотым шестидесятым», вторая декада которых обычно ассоциируется с «японским экономическим чудом». К 1964 г. в Японии наблюдался устойчивый экономический рост. Но в 1964 г. всё изменилось, и темпы роста ВВП стали быстро снижаться. В 1965 г. японский номинальный ВВП составлял немного больше, чем $91 млрд. Через пятнадцать лет, в 1980 г., номинальный ВВП взлетел до рекордных $1,065 триллиона.

В 1950-60 гг. до 50 % темпов роста экономики было обеспечено высокой степенью эксплуатации рабочей силы: оплата труда японского рабочего в 3-5 раз уступала оплате американского, а женский труд оценивался в размере 60 % от мужского. С середины 60-х гг. значение этого фактора как источника накопления средств на расширение и модернизацию производства начинает падать параллельно резкому повышению жизненного уровня.

Существенный вклад в экономический скачок Японии внесла правильная стратегия в деле выбора отраслевых приоритетов. В связи с отсутствием в стране перспективных источников сырья и превышением предложения над спросом на сырье на мировом рынке, японцы не тратили огромные средства на развитие капиталоемкой промышленности. Отказавшись от

развития капиталоемких отраслей, они сосредоточились на создании трудоемкого экспортного производства, работающего на дешевом до 1973 г. импортном сырье. После повышения цен на сырьевую продукцию (не только на нефть) Япония успешно переходит на малосырьевые технологии в современных фото-теле-радиоэлектронных отраслях.

Экспорт в это время был крайне ограниченным. В США поставлялись текстильные изделия, рыбные консервы, морские продукты; в страны юго-восточной Азии – текстиль и каустическая сода. Период с 1953 по 1960 годы – это время восстановления экономики. Промышленность превысила уровень довоенного производства. Это был успех, но японские товары еще не могли конкурировать с изделиями западных стран. Себестоимость японской продукции была выше, а качество ниже. В связи с этим производство товаров ориентировалось на внутренний рынок. В промышленности было применено сильнодействующее и крайне эффективное средство, которое впоследствии выручило японский деловой мир во всех кризисных ситуациях. Оно называется – структурные изменения и реорганизация. Благодаря этому средству быстро повысилась конкурентоспособность японских товаров. Разрыв с западными фирмами на международных рынках таял не по дням, а по часам. Произошло то, что весь мир называет «японским экономическим чудом».

Восхищение экономическим чудом Японии со стороны внешнего мира переросло в тревогу перед «японской угрозой». Превратившись в Великую экономическую державу, Япония неизбежно должна приобрести и соответствующий статус Великой политической Державы.

Научный руководитель: Гриценко Е.А., д.э.н., профессор кафедры экономической теории

Яценко О.О.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
факультет підготовки юристів для МЗС,
2 курс, 3 група

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Пенсійна система – невід'ємна складова системи соціального захисту населення. Вона має забезпечити людей гідним, реальним, постійним та надійним доходом у старості. Для аналізу зарубіжного досвіду пенсійного забезпечення було обрано пенсійну систему

Великої Британії. По-перше, Велика Британія є членом ЄС, тому досвід цієї країни може бути корисним для вивчення, особливо враховуючи європейські прагнення України. По-друге, на думку багатьох науковців, саме британська система пенсійного забезпечення вважається однією з найбільш досконалих у світі.

Пенсійна система Великої Британії регулюється Пенсійним Актом 2007 р. Згідно з цим актом, пенсійний вік тих, хто народився до 5 квітня 1950 р., складає: 65 років для чоловіків і 60 років для жінок. Пенсійний вік для жінок з квітня 2010 р. збільшується до 65 років. Задля отримання пенсії необхідно мати стаж роботи. Для тих, хто досяг пенсійного віку до 6 квітня 2010 р., він складає 44 роки для чоловіків і 39 років для жінок. А для тих, хто досяг пенсійного віку з 6 квітня 2010 р., він складатиме 30 років. Якщо ж не вистачає необхідного стажу роботи, пенсія буде нараховуватися у процентному співвідношенні до тих років, які людина відпрацювала. Її розмір визначається залежно від страхових внесків за цей період.

У країні існує мінімальна пенсія, що становить 102,15 фунтів на тиждень для одинокої людини, у 2011-2012 рр. – це базова державна пенсія. Але поряд з нею існують ще два види пенсій: додаткова державна пенсія та професійна. Додаткова державна пенсія нараховується особам залежно від їх заробітної платні за всі роки праці, але сюди не враховуються ті, хто займався приватною діяльністю. Професійна пенсія нараховується робітнику роботодавцем залежно від прибутку фірми або від вкладів робітника. Тут діють різні схеми, які залежать від місця роботи та роботодавця.

У Великій Британії існує система внесків до страхового фонду. Ці внески роблять як робітники, так і роботодавці. Якщо ж особа працює на себе, то вона самостійно здійснює ці відрахування. Існує три варіанти відрахування внесків. У Великій Британії встановлена початкова межа внесків – певна сума фунтів на тиждень. Особи, які отримують менше нижньої межі доходів, можуть сплачувати самостійно добровільні внески. Цей порядок також стосується і осіб, які не працюють. Ті, хто отримує дохід, який перевищує початкову межу і доходить до верхньої межі, сплачують внесок, який складає 11 %. А якщо ж дохід перевищує верхню межу, то внесок становитиме плюс ще 1 %. Роботодавець з суми, яка знаходиться між нижньою і вищою межею, сплачує 12,8 %.

Окрім цього, пенсія у Великій Британії варіюється залежно від того, чи має особа сім'ю. Також в разі смерті одного з членів подружжя інший може отримувати 50 % додаткової державної пенсії.

На нашу думку, наведені дані свідчать про те, що система пенсійного забезпечення Великої Британії є досить розвинутою і гуманною. Україні варто було б запозичити з цієї системи

демократичний підхід, на якому ґрунтується нарахування пенсійних внесків. По-перше, у нашій країні чимала кількість працівників отримує «офіційно» лише мінімальну заробітну плату. Якщо надати таким людям можливість платити внески добровільно, а також надати їм гарантії щодо залежності їх майбутньої пенсії від величини внесків, ефективність накопичувальної системи пенсійного забезпечення в Україні значно б зросла. По-друге, цікавим є досвід відносно пропорційного розподілу відповідальності між найманим працівником і роботодавцем при сплаті пенсійних внесків, коли обидві сторони сплачують приблизно однакову суму. Однак його впровадження в Україні потребуватиме кропіткої законодавчої роботи стосовно зобов'язання роботодавця повністю забезпечувати найманому працівникові компенсацію вартості його робочої сили.

Науковий керівник: Овсієнко О. В., к.е.н., доцент кафедри економічної теорії

Іванов Д.В.,
НУ «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого», Інститут підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України, 1 курс, 3група

КОНС'ЮМЕРИЗМ: СИСТЕМА ЗАХИСТУ ІНТЕРЕСІВ ТА ПРАВ СПОЖИВАЧІВ

Практично у всіх збірках законів з найдавніших часів містилися норми, що захищали громадян як споживачів. Учені виявили, що навіть у законах Хаммурапі, царя Вавилону, що жив у XVIII ст. до нашої ери, регулювалися кредитні відносини, якість товарів і послуг, визначалась відповідальність за продаж неякісних товарів. Окрема стаття містила заборони на обрахування і обважування покупців та встановлювала відповідальність за ці протиправні дії.

Рух за захист інтересів та прав споживачів одержав назву конс'юмеризм. Фундаментом його розвитку стала фраза президента США Джона Кеннеді: «Споживачі – це усі ми, це величезний економічний прошарок, який здатний впливати досить часто на будь-яке приватне чи державне рішення… Однак це той єдиний голос, якого здебільшого не чути у суспільстві». 1 квітня 1960 р. створено Міжнародну організацію союзів споживачів, до складу якої увійшли організації США, Великої Британії, Голландії, Бельгії, Австралії. 15 березня 1962 р. (тепер 15 березня –

Всесвітній день захисту прав споживачів) була опублікована спеціальна постанова Президента США Джона Кеннеді, що вперше офіційно закріплювала права людини як споживача. Журналісти назвали цей документ «Біллем про права споживачів». Цей документ надавав споживачам право на захист, на інформацію, на вибір та право бути вислуханим.

У 1973 р. 25-ю сесією консультативної асамблеї Європейського Союзу ухвалено Хартію захисту споживачів, яка надає право на захист, на компенсацію у разі збитку, на консьюмерську інформацію, на представництво і консультацію. З прийняттям Маастрихтської угоди 1993 р. стало можливим приймати Директиви щодо споживчих прав. Це привело до створення у структурі Європейської комісії окремого Директорату споживчої політики.

Основним документом сучасного міжнародного консьюмерського руху є Декларація ООН «Керівні принципи для захисту споживачів». Підписала затверджені ООН принципи й Україна. Практичне втілення це знайшло в тому, що Україна перша серед республік колишнього СРСР прийняла Закон «Про захист прав споживачів» у 1991 р. Для практичної реалізації Закону було створено Державну інспекцію із захисту прав споживачів, яка в 1992 р. набула статусу Державного комітету України у справах захисту прав споживачів. Процес становлення та формування системи захисту прав громадянина ґрунтується на статті 42 Конституції України, згідно з якою «держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції та всіх видів послуг і робіт, сприяє діяльності громадських організацій споживачів».

В Україні існує ряд організацій, що захищають права споживачів. Державне патентне відомство покликане контролювати правильність інформації на етикетках, що надається через товарні знаки, символи. Державний комітет України зі стандартизації, метрології та сертифікації розробляє стандарти на всю продукцію, а також перевіряє й сертифікувати її. Українська Асоціація споживачів – національне об'єднання громадян із захисту своїх споживчих прав, яке займається співпрацею з міжнародними організаціями. У 2003 році зареєстрована громадська організація «Експерт», основною метою діяльності якої є виявлення на ринку неякісних, небезпечних для споживання продуктів харчування та інформування про це споживачів. Практичним захистом споживчих прав кожного окремого споживача займаються дві організації: УАС та Управління у

справах захисту прав споживачів Державного комітету України зі стандартизації, метрології та сертифікації.

Науковий керівник: Роздайбіда О.В., к.е.н., доцент кафедри економічної теорії

Брояков С.В.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
Інститут підготовки кадрів
для органів юстиції України,
1 курс, 7 група

ЕКОНОМІЧНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ НАРОДНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

У наш час в Україні існує безліч різних організаційних форм підприємницької діяльності. Проте власне інститут народних підприємств, попри поодинокі випадки його запровадження, значного розвитку ще не отримав.

У період ринкового реформування економіки України було забуто про підприємства, які за своєю природою, традиціями і перспективою найкраще поєднували працю і власність. Ці підприємства іменуються акціонерними або народними, у їх основі передбачена обов'язкова умова – спільна власність на засоби виробництва працівників підприємства з усіма наслідками, що з цього випливають, в тому разі щодо розподілу прибутку.

За розрахунками провідних американських спеціалістів компанії, в яких працівникам належить частина акціонерного капіталу, у середньому щонайменше є у 1,5 рази прибутковішими за звичайні. Задля створення підприємств на основі цієї організаційної форми впроваджуються та застосовуються спеціальні фінансові механізми купівлі робітниками акцій компаній. Ми вважаємо, що принципи діяльності народних підприємств в Україні повинні бути розроблені з урахуванням досвіду і відповідної законодавчої практики інших країн: програми «План робочої акціонерної власності» (ESOP), що на державному рівні діє у США; роботи мондрагонських кооперативів різного типу в Іспанії; досвід кібуців в Ізраїлі. Значну увагу слід приділити вивченню російського федерального закону про народні підприємства, який діє з 1998 р.

Як форма господарювання народні підприємства мають низку переваг для різних категорій працівників і для української держави:

- працівник отримує свою частину доходу підприємства відповідно до результатів своєї індивідуальної праці і кінцевого результату спільної роботи колективу;
- працівник має можливість, не вкладаючи готівкових грошей, накопичувати особистий капітал як частку у капіталі заводу, фабрики, сільськогосподарського підприємства;
- працівник має повну інформацію щодо виробничої діяльності та може контролювати стабільність і перспективність свого народного підприємства;
- працівники мають стимул до інтенсифікації та раціоналізації виробничого процесу, адже від цього безпосередньо залежить їх особистий дохід;
- працівники володіють значними правами в управлінні народним підприємством.

Що стосується недоліків народних підприємств, то вони полягають у такому:

- низька конкурентоспроможність на перших етапах діяльності, яка пов'язана з веденням певними суб'єктами ринку тактики недобросовісної конкуренції;
- існує ризик, пов'язаний з наслідками некомпетентного керівництва;
- певна обмеженість у виробничому розвитку, обумовлена фінансовими обмеженнями.

Але, зважаючи на соціальну спрямованість народних підприємств, треба підкреслити об'єктивну необхідність та доцільність запровадження в Україні цієї форми організації виробничої діяльності.

Науковий керівник: Марченко О. С., д.е.н., професор кафедри економічної теорії

СЕКЦІЯ № 12: МЕТОДИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ЕФЕКТИВНОГО МЕНЕЖДМЕНТУ

Вовк І.А., к.е.н., доц.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
кафедра економічної теорії

ЮРИДИЧНА ПОСЛУГА ЯК ПРОДУКТ ВИРОБНИЦТВА ЮРИДИЧНОЇ ФІРМИ

Продуктом, який юридична фірма виробляє і пропонує клієнтам, є юридичні послуги. Розуміння природи юридичної послуги важливе в аспекті забезпечення ефективного менеджменту юридичної фірми, ведення юридичного бізнесу і розуміння закономірностей функціонування ринку, на якому працюють юридичні фірми.

Під юридичними послугами розуміють професійні дії фахівців з права, спрямовані на задоволення потреб чи забезпечення вигод фізичних чи юридичних осіб шляхом надання їм правової допомоги на комерційній основі. Природа юридичної послуги осмислюється через аналіз ознак, властивих останній. Серед таких ознак ми виділяємо:

1) нематеріальний характер юридичної послуги, яку, на відміну від товарів матеріального характеру, не можна вивчити й оцінити до моменту її отримання;

2) професійність послуги, яка надається фахівцем у сфері права;

3) творчий характер юридичної послуги, надання якої вимагає від юриста креативності мислення, нестандартності, інноваційності підходів у вирішенні завдань, які ставить перед ним клієнт;

4) невіддільність від джерела, що означає, що юридична послуга надається у тісному зв'язку між юридичною фірмою і клієнтом. Отримуючи послугу, клієнт ніби бере участь в її наданні, надаючи юристу необхідну інформацію, впливаючи на ухвалення ним рішень у тих чи інших ситуаціях (наприклад, вироблення процесуальної позиції у справі), визначення стратегії взаємодії з контрагентами та партерами по бізнесу (приміром, при розробленні плану злиття декількох господарюючих суб'єктів) тощо;

5) мінливість якості послуги (наприклад, перемога в одній судовій справі і програш в іншій), що зумовлюється специфікою правової ситуації, в якій надається послуга (стан законодавства чи судової практики, правова позиція клієнта тощо). Крім того, різні

фірми чи юристи можуть надавати однакову послугу різної якості через різницю у рівні фахової підготовки, знань і досвіду юристів, які працюють у фірмі, різними методиками роботи та ін. У зв'язку з цим велике значення для юридичної фірми має репутаційний чинник та історія взаємовідносин з клієнтами, якої зазвичай цікавляться потенційні споживачі послуг фірми перед тим, як до неї звернутися;

6) відсутність чіткого критерію якісності послуги. В одних ситуація і програш судової справи може вважатися успіхом юриста, який домігся зменшення покарання, суми заборгованості чи податкового штрафу, а в інших – навіть виграш може бути розцінений клієнтом як поразка, через те, що певні цілі, які ставилися перед юридичною фірмою, не були досягнуті (приміром, у позові про захист честі і гідності задоволена вимога щодо спростування певної інформації, але відмовлено у відшкодуванні моральної шкоди);

7) незбережуваність послуги, яка споживається у момент її отримання;

8) довірчий характер юридичної послуги, якісне надання якої вимагає встановлення довірливих стосунків між клієнтом і юристом. При чому ця довіра має бути гарантована з боку фірми обов'язком дотримуватися режиму конфіденційності щодо усієї інформації, наданої клієнтом.

Салогуб М.Г.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
господарсько-правовий факультет,
2 курс, 1 група

ЕФЕКТИВНИЙ ЛІДЕР В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Лідер (від англ. leader – той, що веде за собою) – авторитетний член організації чи соціальної групи, особистий вплив якого дозволяє йому відігравати істотну роль у соціально-політичних ситуаціях і процесах, у регулюванні взаємовідносин у колективі, групі, суспільстві.

Серед інтелектуальних здібностей лідера слід виділити: розум і логіку, розсудливість, проникливість, оригінальність, концептуальність, освіченість, знання справи, розвинуті мовні навички, допитливість, інтуїцію. Визначальними рисами характеру є: ініціативність, гнучкість, пильність, творчість, чесність, особистісна цілісність, сміливість і самовпевненість,

врівноваженість, незалежність і амбіційність, потреба у досягненнях, настирливість і наполегливість, енергійність, владність, працездатність, агресивність, прагнення до відповідальності, чуйність. Крім того, справжній лідер здатний набувати навички та вміння, заручатися підтримкою, кооперуватися, завойовувати популярність і престиж, має такт і дипломатичність, вміє брати на себе ризик і відповідальність, організовувати, переконувати, змінювати себе, бути надійним, жартувати і розуміти гумор, розбиратися в людях.

Розуміння феномена лідерства неможливе без аналізу взаємодії лідера і групи. Ефективний лідер правильно оцінює свої лідерські якості і сфери їх застосування; не замикає на собі всі лідерські функції, а делегує їх членам колективу, залишивши для себе стратегічно важливі й визначальні (тим самим лідер отримує статус головного, а члени колективу – відповідальність); випереджає членів колективу за рівнем загального розвитку, не стаючи при цьому недосяжним; володіє психологічними засобами впливу на колектив; виявляє волю і прагнення до безперервного самовдосконалення, розвиває харизматичні якості. Лідер сприймається колективом як «кращий за всіх», є прикладом для групи і здійснює ефективне керівництво нею. При цьому він не віддаляється від групи. Лідер постійно виправдовує очікування своїх прихильників.

Отже, важливі риси ефективного лідера – наявність інтелектуальних здібностей; високий адаптаційний ресурс (пристосування до обставин і життя в цілому); схильність до домінування; екстравертність; схильність до змін; висока ступінь чутливості у сфері міжособистісних відносин. Слід відзначити, що на ефективності діяльності лідера позначається рівень взаємодії таких параметрів: а) відчуття вірогідності досягнення успіху; б) прогнозування наслідків успіху чи неуспіху у вирішенні управлінських ситуацій; в) мотивації діяльності (так званого особистісного фактора).

Однією з найважливіших складових особистості лідера є його система переконань і цінностей. Нагальним завданням ефективного лідерства є необхідність надання працівникам підтримки, формування особливих взаємовідносин та використання відповідних інструментів для формування переконань і очікувань відносно даної цілі і ситуації. Однією із найважливіших стратегічних навичок лідера є здатність знайти і чітко сформулювати причини, за якими слід узяти участь в реалізації даної місії. Створення атмосфери, в якій цілі і погляди спрямовані на вирішення суспільних проблем, а робочі процеси пов’язані з організаційними

цілями, стає основою для формування стійкої конкурентоспроможності. Цьому сприяє розвиток діагностичних здібностей керівника, оскільки створення сенсу діяльності організації потребує уміння мислити по-новому.

Отже, успішні лідери навчилися майстерно прогнозувати шляхи розвитку бізнесу, знаходити нові можливості, перебуваючи під тиском, служити людям, якими вони керують, і долати труднощі.

Науковий керівник: Чуприна О. О., к.е.н., доцент кафедри економічної теорії

Бондарева Н. М.,
НУ«Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
Інститут підготовки кадрів
для органів прокуратури України,
1 курс, 14 група

ДІЛОВІ ЯКОСТІ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖЕРА ЯК ПЕРЕДУМОВИ ЕФЕКТИВНОГО ВИРОБНИЦТВА

Збільшення ефективності виробництва є однією з найактуальніших проблем, успішне вирішення якої дає величезні можливості для подальшого розвитку економіки країни і підвищення рівня життя населення. Економічна ефективність виробництва означає результативність виробництва, тобто досягнення максимальних результатів при мінімальних витратах і мінімальних ресурсах. На підвищення ефективності виробництва впливає наявність або відсутність багатьох факторів. Таким немаловажним фактором є наявність кваліфікованих управлінців (менеджерів).

Менеджер – це особа, яка обіймає постійну управлінську посаду і наділена повноваженнями ухвалювати рішення в певних видах діяльності організації, що функціонує в ринкових умовах. Сучасний менеджер – особа, яка має поєднувати у собі не тільки необхідні знання та вміння для здійснення управлінської діяльності, але й володіти специфічними рисами характеру, психологічними якостями, ментальністю. Багато вчених намагалися сформулювати основні вимоги, яким повинен задовольняти ідеальний менеджер. Але виявилося, що встановити такі конкретні вимоги практично неможливо, оскільки вимоги до менеджера не можуть бути однаковими за всіх умов, а залежать від особливостей середовища, в якому менеджеру доводиться працювати. Але в той же час умови роботи в процесі розвитку підприємства можуть і повинні трансформуватися, і тому менеджеру важливо мати

здатність змінювати методи і стиль керівництва залежно від створюваних умов. У цьому і полягає, зокрема, здатність менеджера за будь-яких умов успішно керувати бізнесом.

Важливим для менеджерів є розуміння потреб і запитів працівників, вміння правильно оцінювати їх потенціал та індивідуальні особливості, прислухатися до думок, порад і рекомендацій членів колективу, сприяти розвитку їх ініціатив та оптимально використовувати їх у практичній роботі.

До основних рис характеру ефективного менеджера можна віднести самостійність і творчий характер мислення, ініціативу, цілеспрямованість. Успіх на теренах управлінської роботи багато в чому визначається аналітичними здібностями, гнучкістю у відносинах з людьми, а також відповідальним ставленням до роботи, діловою завзятістю.

Іншу групу якостей, необхідних будь-якому менеджеру, утворюють якості професійні. Це – компетентність, тобто система спеціальних знань і практичних навичок (вона буває спеціальною та управлінською), а також культура – загальна, технічна, економічна, правова, інформаційна, психолого-педагогічна. Важливим проявом управлінської компетентності є вміння організувати колектив, налаштувати його на досягнення цілей і реалізацію завдань, які постали перед фірмою. Теорія менеджменту ґрунтується на тому, що тільки згуртований колектив може працювати на повну силу. Згуртувати його можна за допомогою авторитету поважної людини, того, кому всі готові підкорятися беззаперечно. Розуміння ситуації і знання того, як управляти людськими ресурсами, – найважливіші компоненти ефективного керівництва, і як наслідок – ефективного виробництва.

Науковий керівник: Вовк І. А., к.е.н., доцент кафедри економічної теорії

Вербова Я.Г.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
Інститут підготовки кадрів
для органів прокуратури України,
2 курс, 5 група

МОТИВАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Ринковий механізм функціонування економіки ставить нові вимоги до внутрішнього механізму управління підприємством,

ефективність функціонування якого повинна забезпечуватися під впливом удосконалення організації виробництва, праці та управління. У цих умовах основну роль у підвищенні ефективності управління підприємством відіграє стимулююча функція. Тобто ядром механізму управління повинна бути система стимулів, які формують спонукальні мотиви до підвищення ефективності функціонування підприємства в цілому.

Мотивація в організаційному контексті – це процес, за допомогою якого керівник спонукає інших людей працювати для досягнення організаційних цілей, цим самим задовольняючи їхні особисті бажання і потреби.

Мотиваційний механізм являє собою комплекс організаційно-економічних, матеріально-технічних та соціально-психологічних інструментів і методів спонукання до ефективної праці для забезпечення досягнення мети мотиваційної політики.

Мотиваційний механізм управління підприємством має базуватися на таких принципах: заробітна плата безпосередньо повинна залежати від результатів праці і в той же час впливати на показники трудової діяльності; крім заробітної плати, як відносно постійної величини, для стимулювання робітників мають використовуватися інші джерела у виді премій, доплат, надбавок та ін.; кожне підприємство повинне розробляти власну ефективну систему мотивів і стимулів, що забезпечують активізацію діяльності персоналу відповідно до поставленої перед підприємством мети; мотивація праці персоналу повинна бути нерозривно пов'язана з розвитком підприємства, спрямована на повну реалізацію можливостей працівника.

Цей механізм охоплює, як правило, три підсистеми мотивів, кожна з яких спрямована на досягнення певних цілей підприємства, а саме: мотиваційний механізм високоякісної продуктивної праці; мотиваційний механізм науково-технічного розвитку виробництва; мотиваційний механізм підприємництва.

Мотиваційний механізм високоякісної продуктивної праці спрямований на раціональне використання виробничих ресурсів, підвищення продуктивності праці, бездефектне виготовлення продукції, скорочення термінів освоєння виробництва нової конкурентоспроможної продукції. Мотиваційний механізм науково-технічного розвитку виробництва спрямований передусім на підвищення науково-технічного рівня підприємства, створення та освоєння нових видів продукції. Мотиваційний механізм підприємництва спрямований на виживання та досягнення успіху в умовах конкуренції в коротко- і довгостроковому періодах. Функціонування цього механізму забезпечують мотиви конкуренції і

кооперації при створенні нової продукції і технології, підприємницькі стратегії, мотиви підприємницького ризику, мотиви підприємницьких реакцій на зміну зовнішнього оточення, мотиви внутрішнього підприємництва, які забезпечують гнучкість управління і сприйняття нововведень.

Таким чином, ефективна реалізація мотиваційного механізму дозволить працівнику: отримати можливість кар'єрного зростання; сформувати відчуття власної значущості у діяльності всього підприємства та адекватно оцінити свої можливості; розвинути свій професіоналізм та допомогти у цьому іншим; швидко адаптуватися до змін; досягти поставлених цілей.

Отже, розробка і запровадження ефективного мотиваційного механізму сприяє підвищенню конкурентоспроможності, продуктивності і, в кінцевому результаті, прибутковості підприємства.

Науковий керівник: Макуха С.М., д.е.н, професор кафедри економічної теорії

Стебаєва Г. І.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
господарсько-правовий факультет,
2 курс, 4 група

МЕТОД «БАТОГА ТА ПРЯНИКА» ЯК БАЗОВИЙ У МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ

Мотивація – це процес заохочення себе та інших до праці з метою досягнення особистих цілей або цілей організації. Мотиваційний процес складається зі стадій виникнення фізіологічних, психологічних або соціальних потреб; пошуку шляхів задоволення, пригнічення або непомічання потреб; визначення напрямів дій; виконання дій; одержання винагороди за виконану дію; задоволення потреб. Інтерес дослідників до проблеми мотивації виник одночасно з розвитком системи управління. Спроби побудувати універсальну модель мотивації праці, яку можна було б застосувати в будь-якій ситуації стосовно будь-якого працівника, характерні для сучасного менеджменту.

Метод «батога і пряника» – це один із найдавніших прийомів стимулювання людини до певної діяльності. Цей метод виник мало не з появою людини розумної. Він полягає у використанні по черзі винагород, призначених для задоволення передусім найпримітивніших, базових потреб людини, та покарань для того,

аби підштовхнути людину до певних дій.

«Батіг» – це певний негативний наслідок невиконання або неналежного виконання робітником поставленої перед ним задачі. Маючи страх чи небажання отримати покарання, робітник працює ефективніше та більш якісно.

«Пряник» – винагорода, бонус працівнику за якісно виконану роботу, за її закінчення у встановлений термін. Робітник працює заради позитивного наслідку, що очікує його разом з закінченням, виконанням наданого обсягу роботи.

Однак, потрібно зауважити, що ці два методи взаємопов'язані і зазвичай застосовуються у сукупності. Оскільки, якщо використовувати тільки «батіг», то працівник стає незацікавленим у виконанні роботи, оскільки це тягне для нього тільки негативні або нейтральні наслідки, тому він буде працювати лише за необхідністю, без ініціативного бажання працювати самостійно. В свою чергу виключно «пряник» формує у працівника корисливі наміри та дозволяє йому залишатися безкарним за свої помилки, а це може негативно вплинути на якість виконуваної роботи.

Таким чином універсальне поєднання «батога та пряника» є основою мотивації персоналу, так званим «скелетом» будь-якої системи мотивації до праці. Інші методи лише доповнюють, уточнюють, але не виключають його.

Однак деякі фахівці вважають, що для співробітника, зануреного в творчу роботу або роботу, яка передбачає пошук нестандартних рішень, мотивація «батога та пряника» є надто спрощеною, оскільки заснована на зовнішніх стимулах (кара або похвала), а креативний підхід не терпить жодних умов. Однак виконання чи невиконання будь-якої роботи, навіть творчої, передбачає врешті решт або заохочення, або відсутність останнього чи навіть стягнення, що і підтверджує базову функцію методу «батога та пряника».

Для менеджера головним завданням є знайти ті стимули, які цікавлять кожного з підлеглих, і використовувати їх в управлінні. Адже для кожного працівника потрібно підібрати свій «батіг та пряник». Керівники вигадують нові й нові методи мотивації, застосовуючи світовий досвід, звертаючись за допомогою до самих працівників, для того щоб підвищити ефективність та заохотити персонал до праці. Але всі системи мотивації в різних компаніях працюють абсолютно по-різному. Тому дуже важко знайти універсальний набір мотиваційних методів для персоналу кожного підприємства. Однак базові «батіг та пряник» наявні у будь-якій

системі мотивації до праці, що підтверджує їх велике значення для процесу мотивації персоналу.

Науковий керівник: Чуприна О.О., канд. екон. наук, доцент кафедри економічної теорії

Микиташ Ю.Р.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
господарсько-правовий факультет,
2 курс, 4 група

АУТСОРСИНГ ЯК СПОСІБ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

З розвитком ринкової економіки і конкуренції кожний суб'єкт намагається знайти нові форми та методи покращення управлінської системи. Тому підвищується інтерес до такого нового підходу в управлінні та прийнятті організаційних рішень, який називають аутсорсингом.

Аутсорсинг (англ. outsourcing) – метод організації управління діяльністю фірми, що полягає у передачі непрофілюючих функцій іншим виконавцям.

Аутсорсинг персоналу в даний час не дуже розвинений в Україні, і його термінологія поки що не усталена, тому на практиці можуть застосовуватись кілька назв цього процесу, найпоширеніші з яких:

1. Лізинг персоналу – оренда персоналу на довгостроковій основі. Спеціаліст значиться в штаті компанії-лізингодавця.
2. Temporary staffing – набір персоналу на короткостроковий період (звичайно до трьох місяців).
3. Аутстафінг персоналу – аутсорсингова компанія приймає у свій штат уже працюючого в клієнтській компанії спеціаліста.
4. Аутсорсинг персоналу – покупка не праці певного спеціаліста, а послуги, що необхідна компанії в конкретний період часу.

Варто зазначити, що аутсорсинг (аутстаффінг) персоналу дедалі більш упевнено впроваджується в управлінську діяльність вітчизняних компаній, серед яких Нікопольський південнотрубний завод, Укрзалізниця, компанія «Астеліт», ВАТ «Лукойл» та ін., хоча цей процес ще не набув масштабності, характерної для розвинених країн, де прикладом використання цього методу є такі відомі компанії як Dell, Nike, Ford, General Motors, Chrysler та ін.

Серед основних причин занижених темпів розвитку

вітчизняного ринку аутсорсингу можна зазначити:

- на ринку, як і раніше, недостатньо невеликих і середніх компаній, що спеціалізуються на наданні аутсорсингових послуг;
- недостатня рішучість і послідовність керівництва частини компаній у реалізації політики аутсорсингу.

На українському ринку в умовах глобалізації для великих підприємств промислового спрямування доцільно крім непрофільних функцій підприємства передавати на аутсорсинг частину виробничих функцій, пов'язаних з виготовленням напівфабрикатів і комплектуючих, залишивши за собою лише збиральну функцію, що підвищить якість комплектуючих за рахунок більш досконалого обладнання. Середній та малий бізнес може зайняти нішу надання аутсорсингових послуг для великих підприємств, що зумовить взаємовигідну співпрацю та можливості виходу на зовнішній ринок.

Отже, можемо зробити висновок, що з загостренням конкуренції на ринку вітчизняним компаніям відкривається можливість звернутися до переваг аутсорсингу, що дозволить суттєво знизити витрати виробництва, а тому підвищити загальну конкурентоспроможність підприємства та його прибутковість. Використовуючи аутсорсинг, можна досягти стабілізації відносин між замовником та виконавцем, уникнути дублювання функцій, отримати повний спектр зазначених послуг. При цьому важливу роль відіграє взаємодовіра учасників, тож більш ефективним буде довгострокове використання послуг одного підрядника. Все сказане свідчить, що для України, на разі, відкривається чудова перспектива щодо впровадження аутсорсингу як для малого, так і для великого бізнесу.

Науковий керівник: Чуприна О. О., к.е.н., доцент кафедри економічної теорії

Фроленко В.В.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
господарсько-правовий факультет,
2 курс, 1 група

РОЛЬ ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТУ В ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ ПІДПРИЄМСТВА

Оптимізація організації праці та власного життя належить до найважливіших завдань сучасного виробництва послуг, є одним

з найактуальніших питань, поставлених підприємством у період інтенсифікації діяльності, трансформаційних процесів. Сьогодні багато справ вирізняються різноплановістю, багатогранністю, складністю, творчим підходом, тому без раціональної системи управління часом успішно виконувати роботу неможливо. Ефективне використання трудових ресурсів, створення сприятливих умов праці впливають на рівень її продуктивності, на здатність організовувати своє життя.

Тайм-менеджмент – це система, спрямована на узгодження своїх дій із часом, наука про те, як спланувати чіткий графік роботи та життя на день, тиждень, місяць, рік, з метою його оптимізації та налагодження ефективнішого використання. Він стосується не лише організації робочого часу, а й обстановки робочого місця, спілкування з колегами й багатьох інших чинників.

За даними фірми «Esselte Leitz», яка опитала 2500 керівників вищої ланки Європи та США, німецькі менеджери проводять на роботі 70 годин на тиждень, англійські – 60, американські – 58, французькі – 56, шведські – 54 години. 23 % опитаних німецьких менеджерів працюють по 80 годин на тиждень, 24 % – по 100 годин. Для 75 % опитаних робочий тиждень перетворився в семиденку. Найстрашнішими «вбивцями» часу стали засідання, конференції, наради тощо, котрі займають до 65 % робочого часу. При цьому 80 % менеджерів висловлюють невдоволення організацією подібних заходів і вважають, що втрачають на цьому до 30 % свого часу. Дослідження міжнародної консультаційної компанії «Chipin & Partner» показують, що 36 % (78 днів на рік) робочого часу витрачається даремно. Головними причинами експерти називають недостатнє планування та недостатній контроль. 43 % свого часу керівники вищої ланки витрачають не на керівництво, а на адміністрування й паперову роботу.

Окрім цього, існує безліч причин, які впливають на управління часом. Найбільш розповсюджені такі: непередбачувані обставини і справи; невміння відмовитися від виконання завдань, що не стосуються службових обов'язків або які неможливо виконати в конкретний період часу; часта зміна справи в процесі її виконання; відсутність чітких цілей та критеріїв виконання справи, згуртованості в роботі.

Для управління своїм часом та подолання причин його втрати, необхідно застосовувати ряд оптимізаційних практичних заходів, а саме:

1.Сортування: позбутися всього непотрібного.

2.Дотримуватися порядку: визначити для кожної речі своє місце.

3.Утримувати робоче місце в чистоті.

4.Стандартизувати процедури підтримки чистоти й порядку.

5.Вдосконалювати порядок, стимулювати його підтримку.

Таким чином, роль тайм-менеджменту в підвищенні ефективності роботи підприємства чи фірми є реальною і вагомою, його переваги такі: дозволяє досягти встановлених цілей на основі повсякденного вирішення основних задач, інші делегувати підлеглим або співробітникам; дає можливість визначити пріоритети при виконанні всіх видів робіт і раціонально використовувати свій час; допомагає розвивати в собі більш гнучке та спокійне ставлення до змін за рахунок оперативного корегування плану дій, використання змінних блоків подібних за характером завдань, формувати «ефективне» мислення працівника.

Науковий керівник: Чуприна О.О., к.е.н., доцент кафедри економічної теорії

Рябуха О. О.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
факультет підготовки юристів для МЗС України,
2 курс, 3 група

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЮРИДИЧНИХ КОНСАЛТИНГОВИХ ФІРМ В УКРАЇНІ

У сучасному світі соціально відповідальна діяльність бізнесу є загальноприйнятим правилом, якого дотримується значна кількість великих, середніх і навіть малих компаній по всьому світу. У нашій країні Меморандум про соціальну відповідальність бізнесу в Україні, який визначає принципи і завдання соціально відповідального бізнесу, був підписаний 16 грудня 2005 року.

Згідно з Меморандумом про соціальну відповідальність бізнесу в Україні, під поняттям «соціальна відповідальність бізнесу» слід розуміти відповідальне ставлення будь-якої компанії до свого продукту або послуги, споживачів, працівників, партнерів; активну соціальну позицію компанії, яка полягає у гармонійному співіснуванні, взаємодії та постійному діалозі із суспільством, участі у вирішенні найгостріших соціальних проблем.

З кожним роком все більшої актуальності серед бізнесових структур набуває концепція корпоративної соціальної відповідальності. Це стає бізнес-стратегією багатьох міжнародних

та вітчизняних компаній. Українські компанії мають багато прикладів відповідальної поведінки: від покращення умов роботи працівників чи запровадження нових технологій, до активної благочинної діяльності.

Корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) широко розповсюджена і у вітчизняних юридичних компаніях. Наприкінці 2012 року Центр «Розвитку КСВ» у партнерстві з ЮРЛІГОЮ провели оцінювання веб-сайтів 65-ти українських юридичних компаній України на предмет їхньої активності в сфері корпоративної соціальної відповідальності. Але результати цього дослідження виявили негативні фактори, зокрема, жодна з компаній не готує нефінансових звітів; юридичні компанії не приділяють достатньої уваги розкриттю інформації щодо політики і проектів у сфері КСВ:

- лише 19 компаній надають інформацію про свою діяльність з розвитку та підтримки громад (надання pro bono послуг соціально незахищеним верствам населення, участь у розробці нормативно-правових актів України, реалізацію програм стажування студентів юридичних факультетів, запровадження стипендіальних фондів тощо);

- 9 компаній надають інформацію зі сфери трудових відносин. Зазвичай, компанії на своїх сайтах лише зазначають, що вони забезпечують гідний рівень заробітної плати та умов праці;

- тільки 2 компанії повідомили про свої зусилля у зменшенні негативного впливу на навколишнє середовище (впровадження елементів «Зеленого офісу»).

Фактична відсутність інформації на сайтах юридичних компаній стосовно політики КСВ свідчить про те, що вона не розглядається компаніями як репутаційна складова та конкурентна перевага. Крім того, компанії намагаються уникнути публічності, щоб не привертати увагу податкових органів та органів місцевої влади, які можуть бути зацікавлені у примусовому їх залученні до вирішення соціальних проблем окремого регіону чи країни у цілому. Здійснення будь-яких соціальних заходів може бути розцінене як ознака того, що вони приховують свій прибуток.

Серед основних проблем, які є перепонами в активному впровадженні концепції КСВ в юридичних компаніях в Україні, є: фрагментарний підхід до впровадження концепції КСВ; відсутність системи соціальної (нефінансової) звітності; відсутність законодавчих норм та правил в сфері КСВ; відсутність економічної зацікавленості у реалізації принципів соціальної відповідальності.

Науковий керівник: Овсієнко О.В., к.е.н, доцент кафедри економічної теорії

Лисицька Т.Г.,
НУ «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
господарсько-правовий факультет,
2 курс, 9 група

ІННОВАЦІЙНИЙ МАРКЕТИНГ (НА ПРИКЛАДІ САЙТУ СОЦІАЛЬНИХ ПОКУПОК DARBERRY.RU)

Логіка розвитку бізнесу вимагає підвищення рентабельності виробництва і розширення асортименту. Обидві ці цілі або одну з них можна досягти, розробляючи нові продукти. Зрозуміло, це не єдиний інструмент для досягнення зазначених цілей, але дуже важливий. У результаті успішного виведення на ринок нового продукту компанія зазвичай або розширює свою продуктову лінійку, або закріплює за собою нову товарну категорію. Найбільш часто зустрічається, звичайно, перший варіант: він простіший і менш ризикований. Зате у разі виведення на ринок абсолютно нового продукту можна отримати набагато більший прибуток і зайняти стратегічно вигідну позицію лідера в новій товарній категорії.

У процесі створення новинок існує безліч підводних каменів: треба правильно організувати їх розробку, вгадати з продуктом, провести тестування і, звичайно, правильно вивести на ринок збуту. Посилення конкуренції вимагає від учасників ринку постійної напруги в боротьбі за становище на цьому самому ринку. Не рухаючись ж, тобто нічого не роблячи і не міняючи, можна опинитися далеко позаду своїх конкурентів. Ринкові новинки – це один з елементів такого руху. Як результат успішного виведення на ринок нового продукту компанія або розширює свою продуктову лінійку, або закріплює за собою нову товарну категорію. В основу досягнення таких результатів на підприємстві покладена робота служби маркетингу і, зокрема, одного з напрямків його діяльності - інноваційного маркетингу.

Інноваційний маркетинг – це діяльність на ринку нововведень, спрямована на формування або виявлення попиту з метою максимального задоволення запитів і потреб, що базується на використанні нових ідей щодо товарів, послуг і технологій, які найкращим чином сприяють досягненню цілей організації та окремих виконавців.

Однією з таких інноваційних ідей було створення російського сайту соціальних покупок Darberry.ru. Він є аналогом чи навіть клоном американського сайту Groupon. Проект був запущений у березні 2010 р. п`ятіркою компаньйонів. У квітні сайт

уже почав приносити прибуток, а через три місяці після запуску до засновників надійшла пропозиція від Groupon про покупку контрольного пакету акцій. Засновники до листопада 2011 р. залишалися в компанії на посадах топ-менеджерів.

Сенс цього сайту полягає в рекламі вигідних знижок і пропозицій для користувача сайтом, яким може бути кожен бажаючий. Людина повинна купити купон на якийсь товар чи послугу, що розміщені на сайті, і скористатися цим купоном протягом певного часу (зазначається на сайті). Наприклад, власнику ресторану обіцяють привести велику кількість клієнтів у ті дні і години, коли вони є затребуваними. Натомість власник надає 50 % знижку клієнту, а від суми, що залишається, 25 % переходить сайту. Статистика свідчить про те, що 80 % постачальників переукладають договори з Darberry. У разі виникнення скарг у споживачів сайт повертає кошти і інформує постачальника про потребу в розв'язанні проблеми, що виникла. Зараз щомісячний прибуток Groupon становить близько $1 млн, і це, безумовно, свідчить про успіх цього проекту. Цей сайт є чудовим прикладом інновації у запровадженні нового товару на ринках збуту, бо у наш час реклама в світовій мережі посідає найперше місце по швидкості і якості розповсюдження.

Науковий керівник: Шевченко Л.С., д.е.н., професор, зав. кафедри економічної теорії

ЗМІСТ

ЗВЕРНЕННЯ ДО УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ
ШЕВЧЕНКО Л.С. …… 2

СЕКЦІЯ № 1: ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В СУЧАСНОМУ СВІТІ ТА УЧАСТЬ У НИХ УКРАЇНИ

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ ТА УКРАЇНА
Кудрявцева Г. О. …….... 4

ПРОБЛЕМИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО СВІТОВОГО ФІНАНСОВОГО ПРОСТОРУ
Калита А. В. ……..…… 5

ПЕРСПЕКТИВЫ ВСТУПЛЕНИЯ УКРАИНЫ В ЕВРОСОЮЗ
Свиридова О. В. …….. 7

ВСТУП УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: МІФ ЧИ РЕАЛЬНІСТЬ
Усик О. В. ……..… 9

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАПРЯМ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ЯК КУРС ДО СТРУКТУРНОЇ ПЕРЕБУДОВИ ЕКОНОМІКИ
Пахомов М. С. ……..…… 10

ПРАВОВА ТА ОРГАНІЗАЦІЙНА ОСНОВА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
Коряк О. О. ……..…… 12

BRICS: РЕАЛЬНОСТЬ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ
Клочко Т. Ю. ……..…….. 14

СЕКЦІЯ № 2: МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ ТА ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ

ФОРМИ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ ЗА СПЕЦИФІКОЮ РЕГУЛЮВАННЯ
Лещишина О. І. ……..…… 16

ЕКСПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ І НАПРЯМИ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ
Васильченко А. В. ……..…… 17

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНИХ МЕТОДІВ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ
Пуя М. В. ……..…. 19

ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІТИКИ ПРОТЕКЦІОНІЗМУ В УКРАЇНІ
Сидорчук Г. С. ……..…… 21

СТРАТЕГІЯ ІМПОРТОЗАМІЩЕННЯ: ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ
Кондратюк А. С. ……..…. 22

ДЕМПІНГ ТА АНТИДЕМПІНГОВІ ЗАХОДИ В УКРАЇНІ
Іщенко О. В. ……..…… 24

МІЖНАРОДНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ УКРАЇНИ В МЕЖАХ СОТ
Губанова А. В. ……..…… 26

СЕКЦІЯ № 3: ПРИЧИНИ, ФОРМИ ТА НАСЛІДКИ УЧАСТІ УКРАЇНИ В ПРОЦЕСАХ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ РОБОЧОЇ СИЛИ

МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ СВІТУ: ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА НАСЛІДКИ
Осика Ю. В. ……... 28

МІЖНАРОДНА ТРУДОВА МІГРАЦІЯ
Полич В. П. …… 29

МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ РОБОЧОЇ СИЛИ: ЗМІСТ ТА ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ
Куцинда М. В. …… 31

БЕЗРАБОТИЦА В УКРАИНЕ: ПРИЧИНЫ И ПУТИ ПРЕОДОЛЕНИЯ
Попович С. К. …… 32

БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ
Івасенко А.О. …… 34

НЕГАТИВНІ НАСЛІДКИ ТРУДОВОЇ ІММІГРАЦІЇ УКРАЇНЦІВ
Поліщук О. М. 36

ЕМІГРАЦІЯ КВАЛІФІКОВАНОЇ РОБОЧОЇ СИЛИ З УКРАЇНИ: ПРИЧИНИ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ
Будакова В. І. 37

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІГРАЦІЇ РОБОЧОЇ СИЛИ В УКРАЇНІ
Ісаєва К. О. 39

СЕКЦІЯ № 4: РОЛЬ ІНВЕСТИЦІЙ У РОЗВИТКУ ЕКОНОМІК УКРАЇНИ ТА СВІТУ

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ІНВЕСТУВАННЯ
Івченко В. В. 41

ВПЛИВ ДІЯЛЬНОСТІ ТНК НА СУЧАСНЕ СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО
Білецька Л. В. 42

ОСНОВНІ ФОРМИ ТА ВИДИ ІНВЕСТИЦІЙ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ
Дерев'янко В. В. 44

ШЛЯХИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ
Дубаневич О. С. 46

ВІЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ ЗОНИ В УКРАЇНІ
Овчаренко І. М. 47

ПРОБЛЕМА ВІДТОКУ КАПІТАЛУ З УКРАЇНИ ТА СПОСОБИ ПРОТИДІЇ
Зелінський В. І. 49

ПРАВОВІ ЗАСОБИ ЗАПОБІГАННЯ ВИТОКУ КАПІТАЛУ З УКРАЇНИ
Дзюба Д. В. 51

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА СЕРЕДНЬОГО ТА МАЛОГО БІЗНЕСУ В ЦІЛЯХ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ (ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ)
Соколова А. О. ……..… 53

СЕКЦІЯ № 5: ЗАКОНОМІРНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СВІТОВОГО РИНКУ КРЕДИТНИХ РЕСУРСІВ

МВФ И СТРУКТУРА ОРГАНОВ ЕГО УПРАВЛЕНИЯ
Хватов А. Д. …… 55

РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО ФОНДУ У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ
Погорєлова Г. С. …… 56

ЧИ МОЖЕ ВИЖИТИ УКРАЇНА БЕЗ КРЕДИТІВ МВФ?
Чех М. О. …… 58

ВПЛИВ ПРОЦЕСУ КРЕДИТУВАННЯ НА ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИЙ БАЛАНС ДЕРЖАВИ
Бужор А. О. …… 59

ПРОБЛЕМИ БОРГОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ
Кучерявий В. В. …… 61

ШЛЯХИ ПОГАШЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ЗАБОРГОВАНОСТЕЙ УКРАЇНИ І РОЛЬ ДЕРЖАВИ В ЦЬОМУ ПРОЦЕСІ
Васильченко Є. В. …… 62

ДЕФОЛТ ЯК ІНДИКАТОР ЛІКВІДНОСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ ТА МЕХАНІЗМ АКТИВНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗАХИСТУ СУБ'ЄКТІВ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН
Корицький В. А. …… 64

МІЖНАРОДНІ РОЗРАХУНКИ: СУТНІСТЬ, ЧИННИКИ, СПОСОБИ ПЛАТЕЖУ ТА ФОРМИ
Чініна О. Е. …… 66

СЕКЦІЯ № 6: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

ДІЯЛЬНІСТЬ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ГОСПОДАРСТВ НАСЕЛЕННЯ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ
Лизогуб В. А. …….. 68

ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ ЯК ЧИННИК СТАЛОГО СОЦІАЛЬНО -ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ
Клименко С. С. ……... 70

УКРАЇНСЬКЕ «ЕКОНОМІЧНЕ ДИВО»
Сікора І. І. …… 72

ЕКОНОМІЧНА КРИЗА В УКРАЇНІ 2008-2009 РР. АНТИКРИЗОВИЙ ДОСВІД ПОЛЬЩІ
Буряк С. І. …… 73

ПРОБЛЕМИ ПРОПОРЦІЙНОСТІ У ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСАХ
Лисенко А. В. …….. 75

РОЛЬ ПРИРОДНИХ МОНОПОЛІЙ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ
Солдатенко М. А. …….. 77

ЕЛЕКТРОННІ ГРОШІ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ
Моржановська А. І. …… 78

МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ СОЦІАЛЬНО-ДОМІНАНТНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ
Пакуліна Г. С. ……. 80

СЕКЦІЯ № 7: РОЗБУДОВА СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ

БЕЗПЕРЕРВНІСТЬ ЯК ОСНОВНИЙ ПРИНЦИП РЕФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ
Шевченко Л. С. …… 83

ОБҐРУНТУВАННЯ ОПТИМАЛЬНИХ МЕЖ СОЦІАЛЬНОЇ НЕРІВНОСТІ
Чуприна О. О. ……... 86

РОЗВИТОК ВІЛЬНОГО АСОЦІЮВАННЯ В УКРАЇНІ ЯК ПЕРЕДУМОВА ПОШИРЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА
Губін К. Г. ……... 89

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ ФАКТОРИ, ЩО ПЕРЕШКОДЖАЮТЬ СТАНОВЛЕННЮ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ
Бороденко М. М. ……. 91

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ
Ковтун А. С. ……... 92

ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ НАПРЯМИ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ
Мандзюк м. М. ……. 94

БЛАГОДІЙНІСТЬ – ОДИН ЗІ ШЛЯХІВ ПІДВИЩЕННЯ ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ ФІРМИ
Смерчинська Н. С. …….. 95

ЧАК ФІНІ-НАЙЩЕДРІШИЙ ФІЛАНТРОП СУЧАСНОСТІ
Калашник М. В. ……. 97

РІВЕНЬ РОЗВИТКУ ПРИВАТНОЇ БЛАГОДІЙНОСТІ В УКРАЇНІ
Алі Н. А. …….. 99

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ПРАВА ЛЮДИНИ НА ЕВТАНАЗІЮ
Максимович В. І. ……. 100

СЕКЦІЯ № 8: ЕКОНОМІЧНА ЗЛОЧИННІСТЬ ЯК ЗАГРОЗА ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ КРАЇНИ ТА ШЛЯХИ БОРОТЬБИ З НЕЮ

СТАН ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ В СИСТЕМІ ДЕТЕРМІНАНТ ЛАТЕНТНОЇ ВІКТИМНОСТІ
Дарнопих Г. Ю. ……. 103

ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ ТА ВИДИ ЕКОНОМІЧНИХ ЗЛОЧИНІВ
Черкашин С. В. …… 105

НАЯВНІ ТА ПРОГНОЗОВАНІ НЕГАТИВНІ НАСЛІДКИ ВПЛИВУ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ
Божко Ю. М. …….. 107

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ КІПРУ ЯК ОФШОРНОЇ ЗОНИ
Винник В. В. …….. 109

КОРУПЦІЯ ЯК ЗАГРОЗА НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ
Молькіна Є. С. …….. 111

ЗНИЩЕННЯ КОРУПЦІЇ-ШЛЯХ ДО ЕКОНОМІЧНОГО ПІДНЕСЕННЯ. "ЕКОНОМІЧНЕ ДИВО" ЛІ КУАН Ю
Бах І. С. …….. 112

ЗАВДАННЯ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА
Грантовська Д. О. …… 114

НЕЛЕГІТИМНІ МЕТОДИ КОНКУРЕНЦІЇ
Левандовська І. В. ……... 116

СЕКЦІЯ № 9: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА СВІТОВИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ

ВІРТУАЛЬНА ФІРМА: ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ
Гриценко О. А. ……. 118

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ЕКОНОМІКИ В СУЧАСНОМУ СВІТІ
Білих Є. О. ……. 120

НАЦІОНАЛЬНА ІННОВАЦІЙНА СИСТЕМА ТА ЇЇ МОЖЛИВОСТІ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ
Павленко Ю. О. ……... 122

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ-ОСНОВА РОЗВИТКУ КРАЇНИ
Оганісян А. Г. …… 123

ИННОВАЦИИ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В УКРАИНЕ
Смирнова Е. С. …… 125

ІННОВАЦІЙНІ ПІДПРИЄМСТВА В УКРАЇНІ
Григорова Д. А. …… 127

СЕТЕВАЯ ЭКОНОМИКА КАК ТЕХНОЛОГИЧЕСКАЯ И СОЦИАЛЬНАЯ ИННОВАЦИЯ
Жуков М. А. …….. 129

ІНТЕРНЕТ-ЕКОНОМІКА ЯК СФЕРА ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
Бєлих Я. Є. …… 131

MEASURING OF INNOVATIONS IN MANAGEMENT
Shevchuk A. …….. 132

CRISIS MANAGEMENT POLICY FOR ENTERPRISES: STAFF ASPECTS
Tkachova E. …….. 134

СЕКЦІЯ № 10: ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ТА ОПТИМАЛЬНИХ МЕЖ ДЕРЖАВНОГО ВТРУЧАННЯ В ЕКОНОМІЧНІ ПРОЦЕСИ

РИНКОВА ЕКОНОМІКА: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ
Конощук С. В. …… 136

ЛІБЕРТАРІАНСЬКА ТЕОРІЯ ВІЛЬНОГО РИНКУ
Юшенко С. А. …… 137

РИНКОВА РІВНОВАГА: НЕВИДИМОЮ РУКОЮ РИНКУ ЧИ ДЕРЖАВНОЮ РУКОЮ ЗАКОНУ
Яшина К. С. …….. 139

РОЛЬ ДЕРЖАВИ В МЕХАНІЗМІ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ
Клименко А. В. …….. 141

РОЛЬ ДЕРЖАВИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ
Радченко О. С. …….. 142

«ФИАСКО» ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ: ФОРМЫ И ПОСЛЕДСТВИЯ
Немашкало Е. Ю. ……. 144

АНТИМОНОПОЛЬНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЙОГО ІНСТИТУЦІЙ
Кібальник С. О. ……. 145

STATE CONTROL OF GENETICALLY MODIFIED PRODUCTS CONSUMPTION
Hotselyuk I. ……. 147

ЗАКОНОДАВЧА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ
Остапенко Ю. І. …… 149

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПУБЛІЧНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ (НА ПРИКЛАДІ ІНСТИТУТУ СУДОВОГО ОСКАРЖЕННЯ ПОСТАНОВ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ)
Русанова В. Б. …….. 151

СЕКЦІЯ № 11: СВІТОВИЙ ДОСВІД ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ НА МАКРО- ТА МІКРОЕКОНОМІЧНОМУ РІВНЯХ

РИСИ МІЖДЕРЖАВНОЇ СИСТЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ СТРАХУВАННЯ
Нечипорук Л. В. …… 154

ТРАНСФОРМАЦІЯ МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ У ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОМУ СУСПІЛЬСТВІ
Овсієнко О. В. …… 155

ЗНАЧЕННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ЯК СУЧАСНОГО ФАКТОРА СУСПІЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА
Юзефович Т. І. …… 158

ГЛОБАЛЬНА ІНФОРМАЦІЙНА НЕРІВНІСТЬ
Дмитренко К. В. …… 159

УПРАВЛІНСЬКА КУЛЬТУРА В ЯПОНІЇ
Мінаєва Т. В. …… 161

«ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ЧУДО» ЯПОНИИ
Зайцева М. А. …… 163

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
Яценко О. О. …….. 164

КОНС'ЮМЕРИЗМ: СИСТЕМА ЗАХИСТУ ІНТЕРЕСІВ ТА ПРАВ СПОЖИВАЧІВ
Іванов Д. В. …… 166

ЕКОНОМІЧНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ НАРОДНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ
Брояков С. В. …….. 168

СЕКЦІЯ № 12: МЕТОДИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ЕФЕКТИВНОГО МЕНЕЖДМЕНТУ

ЮРИДИЧНА ПОСЛУГА ЯК ПРОДУКТ ВИРОБНИЦТВА ЮРИДИЧНОЇ ФІРМИ
Вовк І. А. …… 170

ЕФЕКТИВНИЙ ЛІДЕР В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ
Салогуб М. Г. …… 171

ДІЛОВІ ЯКОСТІ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖЕРА ЯК ПЕРЕДУМОВИ ЕФЕКТИВНОГО ВИРОБНИЦТВА
Бондарева Н. М. ……... 173

МОТИВАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ
Вербова В. Г. …… 174

МЕТОД "БАТОГА ТА ПРЯНИКА" ЯК БАЗОВИЙ У МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ
Стебаєва Г. І. …… 176

АУТСОРСИНГ ЯК СПОСІБ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ
Микиташ Ю. Р. …….. 178

РОЛЬ ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТУ В ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ ПІДПРИЄМСТВА
Фроленко В. В. …….. 179

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЮРИДИЧНИХ КОНСАЛТИНГОВИХ ФІРМ В УКРАЇНІ
Рябуха О. О. …….. 181

ІННОВАЦІЙНИЙ МАРКЕТИНГ (НА ПРИКЛАДІ САЙТУ СОЦІАЛЬНИХ ПОКУПОК DARBERRY.RU)
Лисицька Т. Г. …… 183

ЗМІСТ …….. 185